EXERCITIA SPIRITUALIA S. P. IGNATII LOYOLAE, FUNDATORIS...

Ignacio : de Loyola santo (santo)

NAZIONALE
BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE
41
2 B
7
ROMA

Vera Effigies S. Ignatij
Soc: IESV Fundatoris
Autor Exercitior.
Spiritualium

Exer Spi
citia ritu
alia

IHS

Ex ijs quae Diuino magistro didicerat N. Zamb: ad Greg. XV

Nic: knobbart exc.

EXERCITIA SPIRITVALIA S. P. IGNATII LOYOLÆ,

Fundatoris Ordinis Societatis IESV

Cum Bullis Pontificum, tum approbationis Exercitiorum; tum Indulgentiæ plenariæ, pro omnibus, qui octiduò illis vacant in domibus ejusdem Societatis.

Brevi insuper Instructione meditandi quæ omnia & dilucidantur & illustrantur pluribus ex ære impressis imaginibus.

ANTVERPIÆ,
Apud Michaelem Knobbaert, sub signo S. Petri 1676.
Cum gratia & Privilegio.

Anima Christi sanctifica me. Corpus Christi salva me. Sanguis Christi inebria me. Aqua lateris Christi lava me. Passio Christi conforta me. O bone Iesu exaudi me: intra tua vulnera absconde me: ne permittas me separari à te: ab hoste maligno defende me: in horâ mortis meæ voca me, & jube me venire ad te; ut cum Sanctis tuis laudem te in sæcula sæculorum. Amen.

APPROB: PONT: EXERCIT: S.IGN: *pag. 1*

PAVLVS PAPA III.

ad perpetuam rei memoriam.

PASTORALIS *officij cura, in universum Christi gregem nobis commissa, & divinæ gloriæ ac laudis amor facit, ut ea quæ salutem animarum, & spiritualem earum profectum juvant, amplectentes, vota eorum qui aliquid, quod fovere & nutrire pietatem in Christi fidelibus valeat, à nobis exposcunt, ad exauditionis gratiam admittamus. Cùm ergo (sicut dilectus filius, nobilis vir, Franciscus de Borgiâ, Dux Gandiæ, nobis nuper exponi fecit) dilectus filius* IGNATIVS DE LOYOLA, *Præpositus Generalis Societatis* IESU, *per nos in almâ Vrbe nostrâ erectæ, & per nos auctoritate Apostolicâ confirmatæ; quædam documenta, sive exercitia spiritualia, ex sacris Scripturis, & vitæ spiritualis experimentis elicita, composuerit, & in ordinem, ad piè movendos fidelium animos, aptissimum redegerit; illaque Christi fidelibus, ad spiritualem consolationem, & profectum magnoperè utilia & salubria esse, non solùm famâ, ex plurimis locis allatâ, prædictus Franciscus Dux didicerit;*

ſed etiam experimento manifeſto, cùm Barcinone, tum Valentiæ, tum Gandiæ, id compertum habuerit. Quare idem Franciſcus Dux nobis humiliter ſupplicari fecit, ut documenta, & ſpiritualia exercitia prædicta, quò latiùs eorum fructus pateat, & plures Chriſti fideles, majori cum devotione ad utendum illis invitentur, examinari facere: & ſi approbatione & laude digna inveniremus, approbare & laudare, aliaſque in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolicâ, dignaremur. Nos igitur, qui documenta & Exercitia hujuſmodi examinari fecimus, & quæ teſtimonio ac relatione dilecti filij noſtri Ioannis Tit. S. Clementis, Presbyteri Cardinalis, Burgenſis Epiſcopi, ac hæreticæ pravitatis Inquiſitoris; & venerabilis fratris noſtri Philippi Saluciarum Epiſcopi, ac dictæ Vrbis noſtræ in ſpiritualibus Vicarij generalis; nec non dilecti filij Ægidij Foſcararij, noſtri Sacri Palatij Magiſtri, nobis deſuper factâ, pietate ac ſanctitate plena, & ad ædificationem & ſpiritualem profectum fidelium valdè utilia & ſalubria eſſe & fore comperimus; debitum etiam reſpectum ad fructus uberes, quos IGNATIVS, *& ab ipſo inſtituta Societas præfata, in Eccleſiâ Dei ubique gentium producere non ceſſant, & ad maximum adjumentum,*

tum, quod ad id prædicta Exercitiâ attulerunt, non immeritò habentes; hujusmodi supplicationibus inclinati, documenta & Exercitia prædicta, ac omnia & singula in eis contenta, auctoritate prædictâ, tenore præsentium, ex certâ scientiâ nostrâ approbamus, collaudamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus: hortantes plurimùm in Domino, omnes & singulos, utriusque sexus, Christi fideles ubilibet constitutos, ut tam piis documentis & Exercitiis uti, & illis instrui devotè velint. Nec non concedentes, ut hujusmodi documenta, & spiritualia Exercitia imprimi, à quocumq; bibliopolâ per prædictum IGNATIUM *eligendo, liberè & licitè valeant. Ita tamen, ut post primam editionem, sine consensu ejusdem* IGNATII, *vel successorum ejus, nec ab hoc, nec ab alio omnino, sub excommunicationis, & 500. ducatorum piis operibus applicandorum pœnâ imprimi possint. Ac mandantes nihilominùs universis & singulis locorum ordinariis, ac personis in Ecclesiasticâ dignitate constitutis, & cathedralium, ac metropolitanarum Ecclesiarum Canonicis, & earundem ordinariorum Vicariis, in spiritualibus, generalibus, & officialibus ubilibet constitutis, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, cuivis de So-*

cietate

cietate prædictâ, vel aliis quorum intererit, in præmissis spiritualibus Exercitiis, efficacis defensionis præsidio assistentes; faciant auctoritate nostrâ, illos dictâ concessione & approbatione pacificè frui & gaudere: non permittentes eos, per quoscumque, contra præsentium tenorem quomodolibet molestari: contradictores quoslibet & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postpositâ, compescendo: invocato etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij sæcularis. Non obstan. fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. *prædecessoris nostri de unâ, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodò ultra tres aliquis auctoritate præsentium non trahatur; & quibusvis aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim, ab eâdem sit Sede indultum, quòd interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem. Volumus autem, quòd præsentium litterarum transumptis, manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, seu personæ in dignitate Ecclesiasticâ constitutæ, munitis, plena fides*

ubi-

ubique habeatur, & illis ſtetur, tam in judicio, quàm extra, ac ſi originales litteræ exhiberentur & oſtenderentur. Datum Romæ apud ſanctum Marcum, ſub annulo piſcatoris, die ultimo Iulij. Milleſimo quingenteſimo quadrageſimo octavo. Pontificatus noſtri anno XIV.

BLO. EL. FULGINEN.

TESTIMONIA

Eorum, quibus censura Exercitiorum est commissa.

In primâ translatione.

Legimus omnia in volumine hoc digesta, nobisque valdè placuerunt, & ad animarum salutem in primis conducibilia sunt visa.

CARDINALIS BURGENSIS.

Concedimus, ut opus hoc, omni laude dignum, & Christianæ professioni valdè proficuum, imprimatur.

PHILIPPUS VICARIVS.

Non poterunt tam sancta Exercitia non maximum commodum præstare cuilibet studioso. Ideo obviis etiam ulnis amplectenda sunt.

F. ÆGIDIVS FOSCARARIVS,
Magister Sacri Palatij.

In

In secundâ translatione.

Legimus spiritualia hæc Exercitia, placentque nobis valdè: & digna judicamus, quæ ab omnibus orthodoxæ fidei cultoribus recipiantur & magnifiant.

CARDINALIS BVRGENSIS.

Concedimus, ut opus hoc, omni laude dignum, & Christianæ professioni valdè proficuum, imprimatur.

PHILIPPVS VICARIVS.

Cùm nequeat subsistere diu Christiana religio sine exercitiis & meditationibus aliquibus spiritualibus (in meditatione enim, inquit vates, exardescit anima mea) nullas arbitror magis opportunas his, quæ procul dubiò ex scripturarum studiis, & longo rerum usu natæ sunt.

F. ÆGIDIVS FOSCARARIVS,
Magister Sacri Palatij.

ALE-

Indulgentiæ Concessæ Ab Alexandro VII. P.M.

ALEXANDER PAPA VII.

Ad perpetuam rei Memoriam.

CUm ſicut Nobis nuper exponi fecit dilectus filius Goſwinus Nickel Præpoſitus Societatis JESU perſonæ ejuſdem Societatis quotannis, & plerumque plurimæ aliæ ſive Eccleſiaſticæ, & aliorum Ordinum, & Congregationum Regularium, ſive Laicæ exercitiis ſpiritualibus à Sancto Ignatio dictæ Societatis Fundatore inſtitutis in domibus ejuſdem Societatis per octiduum vacare conſueverint. Nos, qui probè ſcimus quantoperè conducant exercitia hujuſmodi dirigendis in viam Domini, & confirmandis in illâ Chriſti Fidelium mentibus devotionem eorum, qui operi adeò pio, & ſalutari vacaverint, cœleſtium Eccleſiæ theſaurorum elargitione magis incitare volentes, De Omnipotentis Dei miſericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, Omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus tam prædictæ Societatis, aut cujuſcumque alterius Ordinis, & Congregationis regularibus, quàm aliis quibuſlibet Eccleſiaſticis, & Laicis qui in domibus memoratæ Societatis Exercitia prædicta juxta laudabilem ejuſdem Societatis conſuetudinem per octidui ſpatium quandocumque peregerint, & interea temporis verè pœnitentes, & confeſſi Sacroſanctum Euchariſtiæ Sacramentum ſumpſerint, quoties id egerint, plenariam

omnium

omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus. Præsentibus in perpetuum valituris. Volumus autem quod si pro impetratione, præsentatione, admissione, seu publicatione præsentium aliquid vel minimum detur, aut sponte oblatum recipiatur eædem præsentes nullæ sint eo ipso: quodque earundem præsentium transumptis etiam impressis manu Notarij publici, vel Secretarij dictæ Societatis subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiasticâ constitutæ, vel Præpositi generalis Societatis prædictæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus ipsis adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. in Arce Gandulphi Albanen Diœc. sub Annulo Piscatoris die xij. Octobris M. DC. LVII. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

C. GUALTERIUS.

Quidam

Quidam de Societate IESU, devoto Lectori ejusdem Societatis S. in Domino.

HÆc documentà, ac ſpiritualià Exercitia, quæ non tam à libris, quàm ab unctione ſancti Spiritus, & ab internâ experientiâ, & uſu tractandorum animorum edoctus, noſter in Chriſto Pater M. IGNATIUS DE LOYOLA Societatis noſtræ inſtitutor, & Præpoſitus Generalis (ut præmiſſum eſt) compoſuit, ab idiomate Hiſpanico in Latinum, duobus modis ſunt verſa: altera verſio, non ſolùm ſenſum ſenſui, ſed penè verbum verbo; altera (quæ viſa eſt præferenda) ſenſum tantum ſenſui, ſed fideliter reddebat. Cùm autem Exercitia hæc, ut ſatisfieret quorumdam, & præcipuè Illuſtriſſimi Ducis Gandiæ, Franciſci de Borgiâ devotioni, qui optabat approbari ea, Sedis Apoſtolicæ auctoritate, quæ jampridem, & ſpiritualis plurimorum omnis generis & conditionis hominum profectus (qui per ea Spiritum Domini vel hauſerant, vel mirum in modum auxerant) ubique approbaverat: cùm, inquam, ante approbationem ſummi Pontificis, deſtinatis cenſoribus videnda proponerentur, utraque tranſlatio eis eſt oblata: & licet omnino liberæ cenſuræ eorum ſubiicerentur, ut adderent, minuerent, mutarent prout in Domino videretur; tamen ne verbo quidem mutato, utramque verſionem (quod teſtimoniis eorundem in archetypis exemplaribus patet) approbarunt. Quod ad impreſſionem attinet, hoc te, pie Lector, monitum velim, non iis, qui

tantùm lecturi Exercitia; sed qui facturi, vel potiùs aliis tradituri sint: esse hoc laboris & operæ impensum. Cùm enim ad fructum uberem capiendum parum sit legisse, nisi strenuè quis in eis se exercuerit, & magistrum in rebus spiritualibus versatum sit nactus; constat non eo animo impressa esse, ut passim in vulgus emanarent: sed cùm laboriosum nimis esset, nec sine magno temporis & impensarum dispendio, tam multa exemplaria manuscribere, quibus ad Societatis ipsius usum opus erat, & ut varietate, & erratis plurimis (quæ in manuscriptis deprehendi solent) devitatis, indubitatæ fidei exemplaria suppeterent, typis hoc opus excusum est: sed omnia excusa volumina in potestatem Societatis, ad ipsius, ut diximus usum (ita ut nec vendi, nec excudi ullibi possint) sunt redacta. De his te monere, pie Lector (si fortè minùs innotuerant) cùm perspecta mihi sint prædicta omnia, officij mei esse duxi. Vale in Domino. Romæ, VI. Idus Augusti, M. D. XLVIII.

MONITIO.

Ad Lectorem pium juxtà ac benevolum.

Te monitum velim, amice Lector.

1. *Libellum hunc non tam à libris, quam ab unctione sancti Spiritus, & ab internâ experientiâ & usu tractandorum animorum, scriptum esse Hispanicè ab S. Ignatio (quod autographum Romæ etiamnum servatur in Societatis archivio) prius quam literis navasset operam. Reductum verò Latinè, à Societate, duobus modis: altero non solùm qui sensum sensui; sed pene verbum verbo; altero qui sensum tantum sensui, sed fideliter, reddebat. Vtraque autem hæc translatio Apostolicis est proposita Censoribus; qui tamen utramque (ne verbo quidem mutato quemadmodum ex eorundem patet testimoniis) approbarunt, laudaruntque. Tum verò à Summo Pontifice Paulo III. tam insigni Bulla* 31. *Iulij* 1548. *Pontificatus sui XIV.* (*quæ incipit:* Pastoralis Officij cura) *libellus hic fuit approbatus. Vti videre est sub initium hujus libelli.*

2. *Libellum hunc, ità approbatum, primâ vice, impressum fuisse Romæ in Augusto ejusdem Anni* 1548. *ita tamen, ut omnia excusa volumina in potestatem Societatis venirent; sic ut nec vendi, nec excudi alibi possent.*

3. *A quintâ generali Societatis Congregatione* 25. *Iunij* 1596. *hunc libellum Exercitiorum iteriò cum Hispanico autographo diligenter collatum denuò fuisse typis editum.*

4. *Modò libellum hunc, cum facultate Superiorum fieri publicum, (in strenam Anni 1673.) adjunctâ Bullâ S. D. Alexandri VII. 12. Octobris 1657. concedentis ,, omnibus & singulis Christi fidelibus: tam ,, prædictæ Societatis, aut cujuscumque alterius Ordi- ,, nis & Congregationum regularibus; quam aliis qui- ,, buslibet Ecclesiasticis, & laicis, qui in domibus me- ,, moratæ Societatis Exercitia prædicta juxtà lauda- ,, bilem ejusdem Societatis consuetudinem per octidui ,, spatium, quandocumque peregerint; & interea ,, temporis verè pœnitentes, & confessi Sacrosanctum ,, Eucharistiæ Sacramentum sumpserit quoties id e- ,, gerint, plenariam omnium peccatorum suorum In- ,, dulgentiam & remissionem.*

5. *Meditationes de damnis peccati mortalis; de Morte; de Iudicio, de Filio prodigo; & de Paradiso, non haberi quidem in autographo Hispanico; quia tamen passim in cujusvis idiomatis impressionibus eæ apponi solent: idcircò etiam hic suo ordine collocantur. Innuitur id Annotatione quartâ sub finem, dum dicitur*: Expedit nonnumquam succidi sive contrahi hebdomadam quamcumque vel extendi; juxtà materiæ subjectæ rationem.

6. *Prius in Vrbe impressum fuisse hunc libellum cum imaginibus quinque suprà viginti, laminis æneis: Nunc verò amplius duplo pluribus; tum ad dilucidationem, tum ad ornatum.*

7. *Adjunctos nunc geminos Indices: alterum rerum in libello contentarum Ordine consequente, alterum (qui servire possit tam tradituro, quam Exercitia suscepturo) cum duplici numero Arithmetico, communi, & capitali Romano, ac literis capitalibus*

A.B.

A. B. C. D. E. Capitalis Romanus numerus usque ad XXV. denotat dies majorum Exercitiorum (quæ, per quatuor septimanas fiunt in Societate sub initium tyrocinij ab omnibus; & iterum, à Sacerdotibus, in tertio probationis anno. Capitales vero literæ A. B. C. D. E. suggerunt ordinem Exercitiorum quovis die servandum. Numerus denique communis indicat paginam.

8. *Regulas de scrupulis vel tradendas esse, vel non tradendas, ut exercitandus eguerit. Idem esse de aliis omnibus sive regulis, sive exercitiis juxtà prudentiam tradentis & dirigentis.*

Ad majorem Dei gloriam.

Docente magiſtra. Religionis. *Rup: Abb*

Brevis Instructio Meditandi

COLLECTA

EX LIBELLO EXERCITIORUM

S. IGNATII

Societatis IESV Fundatoris.

CAPUT PRIMUM.

De Meditatione.

M*Editatio* quatuor habet partes; *Orationem Præparatoriam, Præludia, Puncta*, & *Colloquia.* *Ex prima septimana titulo primo Exercitij.*

§. 1.

Pars Prima Meditationis.

Oratio Præparatoria.

PEr hanc petimus à Domino gratiam, ut vires, atque operationes nostræ omnes sincerè ad ejus gloriam, & cultum tendant. Hæc Oratio semper fit eodem modo in omni Meditatione. *Ex 1. Exercitio 1. sept. verbo* Oratio *& verbo* Notandum.

§. 2.

Pars secunda Meditationis.

Præludia.

Ex omnibus Exercitiis totius libelli.

SUnt hæc dispositio proxima ad ipsam Meditationem, & pro diversitate materiæ, sunt vel *tria*, vel solum *duo*.

Ex 2. 3. & 4. septimana.

In Meditationibus quæ versantur circa aliquam historiam, aut Mysterium vitæ Christi, B. Virginis, vel Sanctorum adhibentur *tria*; * in aliis tantum *duo*.

** Ex 1. sept.*

Quando solum adhibentur duo Præludia.

Primum est ratio quædam componendi loci. Pro qua Notandum: quod in quavis Meditatione de re corporeâ, ut puta de Christo, effingendus erit nobis, secundum visionem quamdam imaginariam, locus corporeus id, quod contemplamur, repræsentans, veluti templum aut mons, in quo reperimus Christum *Iesum*, vel *Mariam* Virginem, aut alia, quæ spectant ad Contemplationis nostræ argumentum; sin autem speculationi subest res incorporea, ut est consideratio peccatorum, virtutum &c. Poterit loci constructio talis esse, quæ repræsentet rem aliquam, vel ad benè posteà intelligendum puncta necessariam, vel certè aliquo modo connexam & proportionatam materiæ Contemplationis. Exempli causa in Consideratione peccato-

rum

rum pro constructione loci possemus per imaginationem quasi cernere animam nostram in corpore isto corruptibili, velut in carcere, constrictam; hominem quoquè ipsum in hac miseriæ valle inter animalia bruta exulantem.

Utimur autem loci compositione, tum ut etiam phantasia nostra semetipsam ad obsequium & cultum divinum impendat, tum ne ipsa evagetur, aut si quando divertat, ut habeat ad manum, quo se facilè colligat, & revocet in situm illum suum, in quo se ab initio composuit. Vitandum tamen est diligenter, ne nimis in eâ fabricandâ immoremur, & vim capiti faciamus, quia non consistit in eâ præcipuus fructus Meditationis, sed est tantum via & instrumentum ad ipsum fructum.

Ex directorio in Exercitia c. 14. num. 5 & 7.

Secundum erit præludium, ut à Domino id postulem, quod exopto, juxtà propositæ Contemplationis argumentum. Vti si argumentum Contemplationis fuerit de peccatis, exoptare & petere debeo cognitionem turpitudinis, & malitiæ eorum; item dolorem, fletum, pudorem, confusionemque mei, &c. Hinc è contrà deducitur, si argumentum fuerit de aliqua virtute, me petere debere illius intimam cognitionem, ut, perspectâ ejus pulchritudine, illam desiderem & amplectar. Et sic conformiter faciendum in aliis materiis.

Ex 1. & 2. Exerc. 1. sept.

Quandò

Quando adhibenda sunt tria præludia.

Ex 2. 3. 4. septimanâ. *Primum* est, ante loci compositionem, repræsentatio quædã Historiæ contemplandæ.

Ex direct. c. 19. n. 4. Hoc autem non ità intelligendum est, ut tunc immorari debeamus meditando; sic enim nihil differret præludium à Meditatione: sed ità est accipiendum, ut in primo hoc præludio proponatur historia generatim, & quasi tota in communi, ut sciatur ejus materia, & anima incipiat in ea actuari, & ad eam elevari: deinde verò ut in ipsa Meditatione incipiat in singulis ejus partibus immorari, easque ponderare & penetrare. Ut cum quis conjicit oculos in tabulam aliquam pictam, in qua sit varietas rerum pictarum, prius unico intuitu omnia confusè cernit, & scit quid in eâ tabulâ contineatur; posteà verò figit oculos in singulis particularibus rebus, quæ ibi pictæ sunt, easque sigillatim meliùs & accuratiùs perpendit.

Ex 2. 3. 4. septimana. *Secundum* pertinet ad loci compositionem, & erit visio imaginaria, ut superiùs dictum est, perinde ac si oculis pateret locus ille, in quo contigit Historia, vel mysterium propositæ Meditationis. Quinimò ità se debet, qui meditatur, constituere, quasi præsens esset mysterio, dum ageretur.

Ex 2. sept. in Med. 1. diei verbo Tertium continet. *Tertium* continet postulationem illius gratiæ, quam veluti scopum, seu finem Meditationis intendo. Exempli causâ in Meditationibus vitæ Christi, finis quem intendere debeo,

&

& petere, esse debet intima cognitio propositi mysterij, ut abhinc amem Dei filium ardentiùs, & sequar studiosiùs, *ac imiter, nominatim in ferendis injuriis, & adversis omnibus, cum verâ tum spiritus, tum etiam rerum paupertate, expugnatâ carnis, sensuum, amorisque proprij, & mundani rebellione.

* *Ex 2. sept. in contemp.* de Regno Christi *verbo* Tertio judicandũ erit.

Si verò de Christi Passione fuerit Meditandum, petam insuper lacrymas, pœnas, angores ad compatiendum Christo patienti. Sin de resurrectione, petenda erit lætitia, quâ gaudenti Christo congaudeam.

Ex 1. sept. in 1 Exerc. verbo Secundum erit.

Similiter si fuerit Meditandum de vitis Sanctorum, finis, quem petam, esse debet intima cognitio illarum virtutum, quas in aliquo Sanctorum contemplari cupio, ut in his Sanctum illum deinceps sequar perfectiùs.

§. 3.

Pars tertia Meditationis.

Puncta.

Sunt hæc veluti certa quædam capita, ad quæ reducitur Meditatio, & solent esse vel tria, vel quinque; vel plura, vel pauciora; prout commodiùs fuerit, quâ in re magnopere juvabit, ante ingressum Exercitij, tractanda puncta comminisci, & numero certo præfinire.

Ex 4. sept. in 1. Contempl. verbo Tertiò, quod.

In singulis punctis exercentur tres animæ potentiæ *Memoria, Intellectus, Voluntas.* Per *memoriam* juvatur *intellectus* ad discurrendum, per discur-

Ex 1. & 2. Exerc. 1. sept.

Vbi quasi in primo aditu omnium Exercitiorũ viam monstrat, quæ in meditando tenenda est.

discursum excitatur *voluntas* ad amplectendum, vel fugiendum id, quod proponitur. Verum tres illæ animæ potentiæ non rarò juvantur à *phantasiâ.*

Memoria proponit materiam præparatam, aliaque tum lecta, tum audita, quæ spectent ad punctum, quod habemus præ manibus.

Ex 1. Med. 2. & 3. sept.

Phantasia proponit vultum personarum, motum animorum, situm corporum, circumstantias temporum, locorum, &c. In quantum hîc & nunc id exigunt animæ potentiæ, ut viviaciùs excitentur & efficaciùs.

Ex 1 Exerc. 1. sept.

Intellectus considerat materiam à memoria propositam, & circà illam discurrit, apprehendendo, judicando, concludendo, deducendo rem unam ex alia &c.

In Meditationibus, quæ spectant ad Mysteria vitæ Christi vel Sanctorum.

Ex 2. sept. in Med. 1. diei.

Considerari debent in singulis punctis *Personæ, verba, opera*; non quidem hoc ordine, sed prout occurrunt.

Personæ, utpote cujus sint sexus, ætatis, naturæ, valetudinis, conditionis; humilis, an sublimis; divitis, an pauperis &c.

Verba, videlicet quæ ea sint, quo modo, quovè animo prolata, quam humili, quam benigno, aut contrà &c.

Opera, qualia nimirum ipsa in se, quo fine, quâvè intentione sint facta, quàm promptè, quàm celeriter, quàm exactè &c. aut contrà sint executioni mandata.

Et

Et ut fœcundiorem adhuc, fructuosioremque reddamus Meditationem, in considerationem etiam venire possunt cogitationes personarum, affectus interni, virtutes, &c; præterea, circà modum, & finem verborum, ac operum considerari possunt eorum occasio, causa, effectus, tempus, aliæque circumstantiæ, quæ faciant ad clariorem intelligentiam, & uberiorem fructum.

In omnibus his tum personarum, tum verborum, tum rerum Considerationibus faciemus reflexionem, seu applicationem quamdam ad nos ipsos, ad verba & opera nostra, & studebimus ex tali singulorum reflexione fructum aliquem referre, illum imprimis, quem in tertio præludio petimus. *Ex 2. sept. in Med. 1. diei.*

Notandum Primò. In mysteriis Passionis Domini non solum considerari debent *personæ, verba, opera*, ut fieri debet in omni Meditatione, quæ spectat ad aliquam historiam, eo modo quo dictum est; sed insuper requiritur primò, ut advertam quid Christus Dominus noster in humanitate patiatur, aut pati appetat, juxta punctum quod meditandum suscipitur, ut incipiam & ipse maximo conatu dolorem, mæstitiam & fletum mihi excitare: idemque curabo in sequentibus punctis. Secundò, ut mediter, quo se pacto abscondens Christi divinitas, adversarios suos, cum valeat, non perdat, sed pœnas adeò crudeles pati sinat humanitatem. Tertiò, ut cogitem, cum talia ferat pro peccatis meis, quid agere debeam, aut pati ejus causâ. *Ex 1. Contempl. 3. sept.*

No-

Ex 1. Contempl. 4. sept.

Notandum Secundò. In myſteriis reſurrectionis Chriſti, præter conſiderationem perſonarum, verborum, operum, eo, quo dictum, eſt modo ſimiliter requiritur primò, ut advertam, quomodo Chriſti divinitas paſſionis,& mortis tempore abſcondita, palam ſe faciat in reſurrectione, ac tot miraculis eluceſcat. Secundò, ut æſtimem, quam prompto, copioſoque functus ſit Dominus conſolandi ſuos officio, adhibitâ conſolationis, quæ ab amiciſſimo quopiam præſtari poteſt, ſimilitudine.

In aliis vero Meditationibus, quæ non ſpectant ad ullum myſterium, aut hiſtoriam.

Ex 1. & 2. Exerc. 1. sept.

Exercere ſe debet intellectus circà ea, quæ pro varietate punctorum offeruntur,& ſemper uti ratiocinationibus, ſimilitudinibus, exemplis, comparationibus, argumentis deſumptis ex Sacris Literis, Sanctis Patribus, aliiſque bonis auctoribus. Atque hoc ordinario diſcurrendi genere juvari etiam debet intellectus in Meditationibus ſpectantibus ad aliquam hiſtoriam.

Ex 1 Exerc. 1. sept. Ex direct. c. 14 n. 3.

Advertendum diligenter, quod, licet adhibendus ſit intellectus ad cogitandum, major tamen habenda ſit cura affectus, & interioris guſtus, quam ut multi conceptus, quantumvis pulchri, & acuti formentur: quare cognitâ aliquâ per diſcurſum veritate, proponi ſtatim debent voluntati varia motiva, verbi gratiâ, neceſſitatis, utilitatis, delectationis, honoris, facili-

facilitatis, &c. donec moveatur voluntas, impellaturque ad amplectendum, vel fugiendum id, quod proponitur.

Voluntas movetur per ea, quæ *proponuntur* ab intellectu, excitatque in se amorem, odium, iram, indignationem, timorem, dolorem, spem, gaudium, desiderium, aversionem, similesve affectus pro varietate rerum ab intellectu propositarum. Possunt deinde similes affectus dilatari seu renovari per admirationem, humiliationem, invitationem, laudationem, obsecrationem, petitionem, prosopopœiam, querelam, reprehensionem, oblationem, gratiarum actionem &c. *Ex 1. & 2. Exerc. 1. sept.*

§. 4.

Pars quarta Meditationis.

Colloquia.

POssunt hæc esse vel plura, vel pauciora; consistuntque in eo, quod loquamur voce, aut mente cum Deo, vel Sanctis; nunc donum aliquod petendo, nunc gratias agendo pro beneficiis acceptis, aliàs culpam aliquam meam incusando, interdum propria quælibet familiariter communicando, ac petendo consilium super illis, sive auxilium &c. *Ex 1. & 3. Exerc. 1. sept.*

Hoc autem universim loquendo in *Colloquiis* agere convenit, quod præsentis rei ratio postulat; videlicet, prout sentio in me consolationem, vel perturbationem, prout virtutem *Ex 1. Contempl. 3. sept.*

unam,

unam, vel alteram expeto, prout in hanc, vel illam partem de me ſtatuere intendo, prout etiam de re, quam contemplor, triſtari volo, vel lætari. Denique poſtulandum erit illud, quod circà rem certam aliquam maximè deſidero, & veluti ſcopum Meditationis intendo.

Ex Annotatione tertia ad Exercitia. Hæc *Colloquia*, quia fiunt cum Deo, aut Sanctis, majorem exigunt à nobis reverentiam, quam dum per uſum intellectus circà intelligentiam potiùs moramur.

Ex 1. Exerc. 1. ſept. Ut autem hæc *Colloquia* fiant majori cum attentione ac devotione, plurimum conferet induere perſonam, modò filij agentis cum patre, modò ſervi loquentis cum domino, modò rei tractantis cum judice, ſponſæ cum ſponſo, amici cum amico &c. juxtà internam ſancti Spiritus motionem.

Ex 3. Exerc. 1. ſept. Adhibenda ſunt ſimilia *Colloquia*, quoties Spirituali motu ſe, qui meditatur, ad hæc impelli ſentit, ſive id ſit in decurſu, ſive in fine Meditationis.

Ex omnibus Exercitiis totius libelli. in fine autem ſemper adhibendum eſt vel *unum* vel *triplex Colloquium*; quia tunc anima ex Meditatione ſentit ſe magis elevatam.

Colloquia, quæ adhibentur in fine, terminantur ſemper Oratione aliquâ vocali, directâ ad eam perſonam, cum qua proximè collocuti ſumus.

Ex 1. Contempl. 3. ſept. & alibi. Si *Vnum* dumtaxat in fine adhibetur *Colloquium*, terminatur cum *Pater noſter*.

Si devotio inſtiget, ut ſit *triplex*: *primum* dirigi-

rigitur ad Dominam nostram Christi Matrem, flagitando intercessionem ejus apud filium ad obtinendum, quod desideratur, & recitando semel in fine *Ave Maria.*

Secundum fit ad Christum Hominem, Dominum & Mediatorem nostrum, ut, quod desideramus, nobis impetret ab æterno Patre, dicendo in fine *Anima Christi.*

Tertium est ad Deum Patrem, ut nobis largiatur, quod petimus; & in fine semel recitatur *Pater noster.*

CAPUT SECUNDUM.

Praxis Meditandi.

Ad Praxim Meditandi requiritur.

1. *Præparatio* { *Remota* / *Proquinqua* / *Proxima* } *ad Meditationem*

2. *Compositio sui-ipsius ad ingressum Meditationis.*
3. *Exercitium potentiarum in decursu Meditationis.*
4. *Colloquium sub finem Meditationis.*
5. *Recollectio post Meditationem.*

§. I.

Præparatio remota ad Meditationem.

Q*Vi mane meditabitur*, pridie vesperi attentè legat bis terve materiam Meditationis: diligenter prævideat, quæ debeant esse *Ex 4. sept.* Notandum tertio.

 prælu-

prælludia; quot velit adhibere puncta; determinet unum aut plures fines, quos intendat; advertat, quid circà singula puncta, considerari possit; singulariter verò observet in Mysteriis vitæ Christi, ac Sanctorum quæ *personæ*, quæ *verba*, quæ *opera*, possint cum fructu in considerationem venire.

Ex Additione prima ad Exercitia. Post cubitum ante somnum, modico temporis spatio, quo recitaretur semel Angelica salutatio, cogitet de horâ, quâ surgendum sibi erit, & de exercitio faciendo, idem fiet quoties evigilari continget.

Ex Additione 2. ad Exerc. Mane expergefactus statim, exclusis omnibus aliis cogitationibus, proponat primò diligenter observare quæ ad bene Meditandum requiruntur; deinde animum ad illud applicet, quod proximè contemplaturus est, excitando in se affectum congruum Meditationi faciendæ, ruminando verbi causâ piam aliquam sententiam alicujus ex SS. Patribus, aut versiculum Sacræ Sctipturæ; vel versando mente similitudinem aliquam, quomodo staret vel miles coram rege, vel reus coram judice, vel servus coram domino, &c. prout exigit materia proximæ Meditationis; sive quomodo æger ageret cum medico, vel pauper cum divite, vel discipulus cum magistro, vel filius cum patre, amicus cum amico, in iis nempe circumstantiis in quibus se in proximâ Contemplatione reperiet. Exempli causâ in Meditatione de peccatis, majoris verecundiæ & confusionis gratiâ exemplum sibi hujusmodi

modi proponat. Quomodo miles aliquis staret coram rege suo, & cætu aulico erubescens, anxius & confusus, qui in regem ipsum, acceptis ab eo priùs beneficiis donisque plurimis ac magnis, graviter deliquisse convictus esset, vel reputans quantum peccaverit, fingat se catenis vinctum esse, ac protinus sistendum coram summo judice, sicut mortis reus quispiam ferreis ligatus compedibus duci ad tribunal solet; * vel si meditandum fuerit de Vita Christi, tunc debet, simul atque excitatur à somno, Meditationem proximè instantem menti obiicere, ac desiderium provocare cognoscendi clariùs Incarnati Æterni Verbi, ut ipsi serviat, & adhærescat tantò propensiùs, quantò incredibiliorem erga se bonitatem ejus perspexerit. * His igitur, vel aliis, pro meditandarum rerum genere, cogitationibus ac affectibus imbutus vestitu suo se induet.

Ex 2. sept. 5. Contempl. Notandum quartum.

Ex addit. 2. ad Exerc.

Qui per diem meditabitur, ante ingressum exercitij comminisci debet puncta, & numero certo præfinire, aliaque hîc superiùs posita, quoad fieri potest, observare.

Ex 4. sept. Notandum tertio.

Ubi instare animadvertet meditandi horam, imaginetur sibi invitari se ab Angelo Custode, aut aliquo Sanctorum suo Patrono, ut coram Deo appareat; & priusquàm accedat, prospiciat eminus quo feratur, & coram quo sit appariturus, &, acceptâ aquâ benedictâ, signet se signo crucis cum intentione propulsandi omnes diabolicas fraudes, quæ fructum Meditationis impedire possent. Tum denique

Ex 2. sept. Notandum quintum.

accedat ad locum Meditationis cum certâ quâdam spirituali aviditate, desiderioque fruendi ac satiandi se divinâ præsentiâ.

§. 2.

Præparatio propinqua ad Meditationem.

Ex Addit: 3. ad Exerc.

ADhuc uno, vel gemino passu distans à loco futuræ Meditationis, per tantillum tempus, quo percurri Oratio Dominica posset, consideret Dominum suum JESUM ut Deum & Hominem, aut totam Sanctissimam Trinitatem, vel (ne erret phantasia) eliciat actum fidei, quam potest, perfectissimum, credatque vivaciter habere se Deum præsentem, & spectantem, quidnam acturus sit, cui reverentiam cum humili gestu exhibere debeat, semet nempe primùm inclinando, ac flexis deinde genibus Deum adorando, cujus divinâ præsentiâ se, quoad potest, reputare debet indignissimum, & dolere ob indignitatem suam & peccata: fretus tamen Dei Clementiâ offerat se, suaque omnia per Orationem præparatoriam, eo, quo dictum est, modo *Cap.* I. §. I.

Notandum quod tota hæc propinqua præparatio brevissimo temporis spatio fieri possit, & debeat, cum sit tantùm quædam inductio ad ipsam Meditationem, nec in eâ consistat præcipuus ejus fructus.

§. 3. *Præ-*

§. 3.

Præparatio proxima ad Meditationem.

Fiant hîc duo, vel tria præludia, prout exigit præparata materia, eo, quo dictum est, modo *Cap.* 1. §. 2.

§. 4.

Compositio sui-ipsius ad ingressum Meditationis.

Aggrediatur ipsam Contemplationem à primo puncto, nunc prostratus humi, & pronus aut supinus jacens, nunc sedens aut stans, & eo se componens modo, quo speret facilius id consequi, quòd optat: ubi adverti hæc duo debent. Primum, quòd si flexis genibus, vel in alio quovis situ, voti compos fiat, nil requirat ultra. Secundum, quòd in puncto, in quo assecutus fuerit quæsitam devotionem, conquiescere debeat, sine transcurrendi anxietate, donec sibi satisfecerit. Ex Additione 4. ad Exerc.

Notandum, quod compositio illa sui ipsius, quæ hîc ad ingressum Meditationis præscribitur domi tantum, & clanculum exequenda sit; in templo verò, vel coram aliis numquam, ubi ea compositio corporis est tenenda, quæ communiter solet ab omnibus publicè usurpari. *In fine 1. sept. Secundum.*

§. 5.

Exercitium potentiarum in decursu Meditationis.

Ex 1. & 2. Exerc. 1. sept.

Ex 2. sept. in Med. 1. diei.

MOdus vero Meditandi hic erit: Memoria proponet partem aliquam materiæ, discutiet illam intellectus, donec moveatur Voluntas ad amplectendum vel fugiendum id, quod proponitur: ad quod multum proderit observare utrum personæ, quæ occurrunt considerandæ, operentur juxtà naturam, rationem, conditionem, gratiam &c. quorum omnium reflexione, seu applicatione quâdam ad seipsum factâ, studebit ex singulis non nihil fructus decerpere, atque ità absoluto uno puncto Meditationis transibit eodem modo ad alia, donec hora compleatur. In hoc autem modo Meditandi, diligenter observanda sunt, quæ diximus *Cap.* 1. §. 3. cum in eo præcipuus fructus Meditationis consistat.

§. 6.

Colloquium sub finem Meditationis.

CIrca finem instituat unum Colloquium, aut triplex, si instiget devotio, & absolvat Meditationem per unam, vel triplicem Orationem vocalem, prout dictum est. *Cap.* 1. §. 4.

Meditatio integrè facienda.

Cum in quotidianâ Meditatione expendi debeat

debeat unius horæ tempus; curet semper animi quietem in hoc reperire, quòd plus temporis potiùs, quàm minus insumpsisse sibi sit conscius. Frequens est enim dæmoni hoc agere ut præfixum Orationi temporis spatium decurtetur. Cum autem facile sit ac leve affluente consolatione integram Contemplationis horam traducere: difficillimum è contrà, incidente desolatione; idcircò adversus tentationem ac desolationem semper pugnandum est, producto ultrà præfinitam horam exercitio, vincendi gratiâ. Ità enim non solum discimus resistere adversario, sed eum etiam expugnare. *Ex Annotatione 12. & 13. ad Exercitia.*

§. 7.

Recollectio post Meditationem.

HOrâ Meditationis conpletâ, sedens vel deambulans par quartam circiter horæ partem, secum dispiciat quonam modo Meditatio, seu Contemplatio sibi successerit; & si quidem malè, inquirat causas cum pœnitudine, ac emendationis proposito: sin verò benè, gratias Deo agat, eumdem posteà modum observaturus. *Ex Addit. 5. ad Exerc.*

Primò. Itaque secum dispiciat, quem modum tenuerit in formandâ Dei præsentiâ, in Oratione præparatoriâ, in præludiis, in exercitio memoriæ, intellectus, voluntatis, in Colloquiis, & quo se modo habuerit ubique phantasia.

Secundò. Examinet distractionem vel collectionem mentis, ariditatem vel fœcunditatem discursus, desolationem vel consolationem animi, inquirendo earum causas, ac qualitates, & quo modo se in iis gesserit.

Tertiò. Colligat lumina intellectus, qualia sunt certæ quædam ac evidentes veritates, dictamina rationis, axiomata &c. præterea affectus voluntatis, ut sunt amoris, odij &c. denique etiam proposita.

Quartò. Si quæ sint cognitiones, motiones, deliberationes singulares, eas brevissimè scripto annotet, non diffusè per modum sermonis.

Ex direct. c. 3. n. 5. Puncta verò, quæ deberent annotari, possunt esse duplicis generis: vel practica quæ pertinent ad agendum, ut sunt desideria quædam, aut firmæ deliberationes faciendi aliquid; vel quæ pertinent ad cognoscendum, ut sunt quædam veritates, aut lumina circà aliquam materiam, ut alicujus virtutis v. g. humilitatis, contemptus mundi, patientiæ &c. vel etiam in aliquâ materiâ Meditationis, ut incarnationis, vel passionis Domini, & similia, ejusmodi præsertim, quæ sint quasi axiomata quædam, & viam aperiant ad benè percipiendas, & meditandas illas materias.

CAPUT TERTIUM.

De Repetitione Meditationis.

R*Epetitio* eſt veluti quædam eorum ruminatio, quæ priùs meditati ſumus, ut ea continuè reminiſcendo diſcurrat faciliùs intellectus ſine divagatione. *Ex 4. Exerc. 1. ſept.*

Hujus autem Repetitionis uſus eſt valde utilis, tum ut firmiùs nobis imprimatur, quod ante meditati ſumus, tum ut plus temporis dari poſſit internis affectibus; quod non ità poteſt fieri cum aliqua materia primum conſideratur, quando vel toti ſumus in quærendis, formandiſque diſcurſibus, vel intellectum potiùs paſcimus rerum novitate ac curioſitate quadam; quàm moveamus voluntatem internis affectibus, in quibus tamen potiſſimùm conſiſtit fructus. *Ex direct. c. 15. n. 2.*

Quoad Praxim, ſervanda ſunt in Repetitione eadem omnia, quæ diximus *Cap. 2. de praxi Meditandi*: nam Repetitio non differt à Meditatione: cum non ſit aliud, quàm iterata ejuſdem materiæ Contemplatio. Hinc etiam eadem prorſus adhibenda ſunt in Repetitione Præludia, eodemque modo & ordine per eadem procedendum eſt puncta, ſicuti factum fuit in primâ ejuſdem rei Meditatione. *Ex 3. Contempl. 2. ſept.*

Duo tamen ſunt, quæ debent hîc peculiariter obſervari. *Ex 3. Contempl. 2. ſept.*

Primò.

Primò. Oportet ſibi tantùm ſimpliciter proponere ſingula puncta & quaſi percurrere, quæ priùs meditati ſumus, notando ubique & fixiùs tractando illas partes, in quarum priori tranſcurſu aliquid illuſtrationis, conſolationis, deſolationis, aut alterius cujuſcumque ſpiritualis affectionis accepimus; ac illis diutiùs, diligentiùſque immorabimur.

Ex 3. Exerc. 1. ſept. *Secundò.* Quia hîc in Repetitione ſupponitur plùs nos indulgere guſtui ac devotioni internæ per frequentiores affectus, quam quidem fecerimus in primâ earumdem rerum Contemplatione, ideò plura hîc etiam Colloquia nobis ſunt adhibenda; & occurrente nobis ſpirituali motu, ad Colloquia, quæ ſequuntur tria veniemus.

Colloquium primum fit ad Dominam noſtram Chriſti Matrem, flagitando intercesſionem ejus apud filium, & gratiæ impetrationem nobis neceſſariæ. His expletis ſemel recitetur *Ave Maria.*

Secundum Colloquium fiat ſimiliter ad Chriſtum Dominum & Mediatorem noſtrum, ut illa eadem nobis impetret ab æterno Patre. Subdetur in fine Oratio quæ incipit *Anima Chriſti.*

Tertiùm eodem proceſſu faciendum eſt ad Deum Patrem, ut annuat petitioni, & in fine ſemel recitandum *Pater noſter.*

Cætera obſervantur eo modo, quo dictum eſt ſupra *Cap.* 2.

Ex 4. Exerc. 1. ſept. *Notandum*, quod bis etiam repetere poſſimus

mus idem, ſi magna ſentitur conſolatio, aut alius bonus, & ſpiritualis affectus.

CAPUT QUARTUM.

De Applicatione ſenſuum per Imaginationem.

APprimè conducit quinque imaginarios ſenſus etiam exercere circà myſteria, quæ ante meditati ſumus, aut aliundè benè poſſidemus. *Primò,* quia anima ex cognitione myſteriorum in Meditatione impinguata, deſcendens deinde ad hæc ſenſibilia, in omnibus invenit paſtum & conſolationem, & fructum ex abundantiâ amoris, qui facit, ut minima quæquè, ac vel ipſi nutus magni fiant, & materiam amoris & conſolationis præbeant. *Secundò* quia cum interdum anima non poſſit profundiora ſpeculari, dum in hoc genere Contemplationis immoratur, paulatim diſponitur, & elevatur ad illa altiora. *Ex 5. Contempl. 2. ſept. Ex direct. c. 20. n. 4.*

Hoc Exercitium eaſdem habet partes, quas Meditatio de quibus *Cap.* 1. & etiam quoad praxim ſervanda ſunt eadem, quæ habentur *Cap.* 2. excepto eo, quod ibidem diximus §. 5. *de exercitio potentiarum in decurſu Meditationis*: nam ſicuti in omnibus punctis Meditationis exercentur tres animæ potentiæ memoria, intellectus, voluntas, ſic in ſingulis hìc exerceri, & applicari debent quinque ſenſus imaginarij viſus, auditus, odoratus, guſtus, & tactus. *Ex 5. Exerc. 1. ſept. Ex 5. Contempl. 2. ſept. & alibi.*

Differt itaque Applicatio ſenſuum à Medita-

tione

Ex direct. c. 20. n. 3. tione in eo, quod Meditatio magis ſit intellectualis, ſeu magis verſetur in ratiocinatione, ac diſcurſu: Applicatio verò non ità diſcurrat, ſed inhæreat in illis ſenſibilibus, ut in aſpectu, & auditu, & reliquis ejuſmodi, quibus fruitur, & delectatur cum profectu ſpirituali.

Ex 5. Exerc. 1. ſept. Ex 5. Contempl. 2. ſept. Inchoanda eſt hæc Applicatio ſenſuum à ſenſu viſus, per quem imaginemur nos videre perſonas, actiones, eaque omnia, quæ in præſenti puncto ſunt objectum viſus. Deinde applicandus eſt auditus, odoratus, guſtus, & tactus; ſinguli ſenſus ad objecta ſibi propria: quamquam hic ordo applicationis non ità ſit neceſſarius, quin pro præſenti devotione, aut aliâ objectorum oblatione, variari poſſit.

Ex 5. Contempl. 2. ſept. Ex 5. Exerc. 1. ſept. Quod ſi aliqua fortè non ſint objecta corporalia, aut ſenſibus imaginariis propria, proponantur metaphorica, & ſpiritualia: ſic guſtare poſſumus dulcedinem animæ cæleſtibus gratiis delibutæ, ſic olfacere virtutum fragrantiam, aut fœtorem peccati, ſic ſentire vermem conſcientiæ &c.

Ex Direct. c. 20. n. 1. Quià autem hæc ſenſuum Applicatio ſignificat continuam quamdam rerum vel perſonarum, quas contemplamur, præſentiam, ideo fieri debet cum guſtu, & amore earum tenero; tamen cum omni reverentiâ, modeſtiâ, ac timore; ſicut fieri ſolet cum corporaliter inviſuntur loca ſacra; præcipuè vero reverenter applicandus eſt ſenſus tactus, cum loca ſeu perſonas ſanctas, aut earum veſtimenta, veſtigia &c. tangimus, vel oſculamur.

Ubi

Ubi verò in Applicatione unius sensus, puta visus, devotioni nostræ satisfecerimus, pro reformatione aliquâ morum in nobis faciendâ reflectemus subitò ad nos ipsos, & per brevem discursum, ac convenientem affectum conabimur voluntatem movere, & fructum referre. Et sic uno sensu cum profectu spirituali applicato, applicabimus similiter & reliquos. *Ex 5. Contempl. 2. sept.*

In singulis punctis propositæ Contemplationis adhibenda erit talis Applicatio quinque sensuum. Reliqua eo fiunt modo, quo dictum est *Cap.* 2.

CAPUT QUINTUM.

Praxis applicandi quinque sensus imaginarios.

PRæparationes ad Meditationem, & compositio sui ipsius ad ejus ingressum, de quibus *Cap.* 1. hîc eodem planè modo observantur. Sed in decursu Meditationis loco exercitij potentiarum, adhibenda erit Applicatio quinque sensuum, eo, qui sequitur, modo, prout res subjecta feret. *Ex 2. sept. Contempl. 5.*

Primò. Debet is, qui hoc modo contemplabitur, secundùm imaginationem respicere personas omnes, & notatis, quæ circà eos occurrent, circumstantiis, utilitatẽ suam elicere.

Secundò. Velut audiendo quid loquantur, aut loqui eas deceat, omnia in usum suum attrahere.

Tertiò.

Tertiò. Interiore quodam gustu, & olfactu sentire, quanta sit suavitas, & dulcedo animæ divinis donis, ac virtutibus imbutæ, juxtà rationem personæ, quam consideramus, adaptando sibi ea, quæ fructum aliquem afferre possint.

Quartò. Per internum tactum attrectare, ac deosculari vestimenta, loca, vestigia, cæteraque personis talibus conjuncta, unde fiat devotionis, vel boni cujuslibet spiritualis major accessio.

Absoluto sic uno puncto Contemplationis, transibit ad aliud eumdem ordinem in eo servando, donec hora compleatur. Per unum vel triplex Colloquium imponendus erit finis, adjectâ itidem unâ, vel triplici oratione vocali, prout dictum est. *Cap.* 1. §. 4.

Denique examinet successum Contemplationis, & annotet fructus, sicuti dictum est suprà. *Cap.* 2. §. 7.

CAPVT SEXTVM.

De tribus modis orandi.

Ex direct. c. 37. n. 1. & 13.

HI modi orandi aptissimi sunt, & valde utiles profectui spirituali, præsertim cum quis non potest ità habere perpetuos discursus in Oratione, ut diutiùs hæreat in unâ materiâ; vel quia est fatigatus, vel malè habet, vel aliunde non est dispositus ad altiorem Contemplationem, & mentis excursum.

§. 1.

§. I.

De primo modo orandi.

PRimus modus orandi est brevis aliquis discursus circà præcepta Dei aut Ecclesiæ, circà septem peccata capitalia, circà tres potentias animæ, & quinque sensus corporis, hoc, qui sequitur, modo. *Ex libello Exerc. de 1. orandi modo.*

Primò circà præcepta, cogitando quomodo malè ea servaverit, & proponendo inposterum meliùs servare.

Secundò circà peccata, considerando quomodo facilè ea commiserit, & statuendo posthâc diligentiùs fugere.

Tertiò circà animæ potentias, & sensus, videndo quomodo iis usus sit malè, & concludendo in usu eorum deinceps vel Christum, vel Christi Matrem imitari.

Est tamen *advertendum*, maximè in meditandis peccatis, non ità debere institui Meditationem, quasi examinare velimus conscientiam, ut fit cum nos præparamus ad confessionem, sed hîc principalis intentio est, cogitare ipsas materias, & hâc occasione reflectere ad nos ipsos. *Ex direct. c. 37. n. 6.*

Potest autem hic *primus orandi modus* altiùs paululum elevari, & dilatari.

In præceptis quidem, considerando *primò*, præceptum ipsum in se. *Secundò*, quam utilis ejus observantia. *Tertiò*, quomodo antea observatum sit, & si benè, agendo gratias Deo; *Ex direct. c. 37. n. 3.*

sin

ſin contrà, dolendo & petendo veniam. *Quartò*, proponendo inpoſterum perfectam & exactam obſervantiam, & petendo ad hoc gratiam per Colloquium, quo finito, ſi non expleta ſi hora, tranſeatur ad aliud præceptum eodem ordine, donec hora expleatur.

In peccatis autem, videndo *primò* ſingula, quàm mala ſint, & quàm juſtè prohibita. *Secundò*, quantum noceant, ſi non fugiantur. *Tertiò*, quomodo adhuc fugerit, vel inpoſterum decreverit fugere.

In potentiis & ſenſibus, cogitando *primò* quàm nobiles, & quàm nobis utiles ſint ſingulæ. *Secundò* ad quem finem datæ. *Tertiò* quomodo iis uſus ſit Chriſtus, vel Beatiſſima Virgo. *Quartò*, quomodo nos uſi ſimus, & quomodo poſſimus meliùs. *Quintò*, hoc proponendo, & ad hoc gratiam petendo per Colloquium.

Hoc orandi genus dicitur S. Franciſcus Xaverius commendare ſolitus omnibus animabus, quas tractabat, ità ut etiam pœnitentiæ loco injungere ſoleret, ut manè & veſpere aliquod tempus huic impenderent.

Ex direct. c. 37. n. 7. *Notandum primò.* Sicut hic orandi modus circà præcepta, & peccata capitalia magis eſt pro iis, qui in ſæculo, aſſiduis peccandi periculis expoſiti, non raro Deum offendunt; ſic qui ſæculo renuntiarunt, vel ad perfectionem tendunt, per eumdem hunc orandi modum convenientiùs ſe, ac fructuoſiùs exercere poſſunt circà conſilia Chriſti Domini, ſeu conſti-

constitutiones, regulas, ordinationes, quibus se sponte suâ propter amorem ipsius obstrinxerunt.

Notandum secundò. Quod, sicut in hoc orandi modo discurrimus circa tres animæ potentias, & quinque sensus corporis; similiter id fieri possit circa alias potentias, & sensus singillatim, & inter alia circa facultatem loquendi, virtutem motivam, & similia; ut sunt sedere, stare, incedere, comedere & sic circa reliquas actiones humanas, denique etiam circa internam animi affectionem, seu constitutionem à quâ, tamquam à suo principio externi illi actus promanant. Et sicut hic orandi modus in usu potentiarum, ac sensuum nobis proponit exemplum Christi, vel Beatissimæ Virginis, ita plurimum conferet ad interni externique hominis nostri reformationem. *Ex direct. c. 37. n. 5.*

§. 2.

Praxis orandi primo modo.

Priusquàm orem hoc modo, sedebo vel deambulabo paulisper (prout ad animæ quietem facere videro) pensitans apud me, quò mihi accedendum sit, & quid faciendum. Et hoc æquipollet illi, quod diximus *de formandâ Dei præsentiâ Cap. 2. §. 2.* *Ex libello Exerc. de 1. Orandi modo.*

Oratio præparatoria gratiæ contineat postulationem, ut mihi detur agnoscere quidquid deliquero, meque inposterum emendare ad Dei gloriam & salutem meam.

Primò ergo, mandatum quodlibet ordine discutiam attendens, quo pacto servaverim illud, aut violaverim, deque succurrentibus in memoriam delictis veniam precabor, recitando semel *Pater noster*. Porro in excutiendis singulis præceptis, satis fuerit insumi spatium temporis, quo ter posset Oratio Dominica percurri: * tamen si quis in aliquo gustum inveniret, vel utilitatem aliquam spiritualem, deberet ibi hærere diutiùs; etiamsi non posset absolvere omnia præcepta.

* Ex Addit. 4. ad Exer.

Ex libello Exerc. de P. Orandi modo.

Notandum, quòd universim loquendo circà præceptum, cujus prævaricatio rarior nobis accideret, minùs immorandum esset; at eò ampliùs, quò lapsus fuerit ex assuetudine frequentior. Hæc similiter circà consilia Christi & regulas &c. præstari possunt.

Completo sic per singula discursu post mei accusationem, & gratiæ implorationem, ut ea vigilantiùs deinceps custodiam, Colloquium dirigam ad Deum juxta rei occasionem.

Secundò, similem Orationis modum prosequi possumus circa peccata, nullâ re mutatâ, nisi quòd præcepta sint servanda, peccata vero devitanda.

Tertiò, idem eodem modo fieri debet circa potentias & sensus nullâ itidem re mutatâ præter materiam.

Hìc autem *subnotandum* est, quòd si quis optet in sensuum suorum usu Christum imitari, debet in Oratione præparatoria seipsum super hoc Deo commendare, factæque sensuum

ſuum ſingulorum examinationi Dominicam Orationem ſubjicere: ſi verò ſimilem affectet B. Virginis MARIÆ imitationem, ei ſe commendet, tamquam à filio id impetraturæ, & Salutationem Angelicam, dum ſenſus excutit, identidem recitet.

§. 3.

De ſecundo modo orandi.

SEcundus modus orandi conſiſtit in eo, ut flexis genibus vel ſedendo (pro habitudine corporis, & animi devotione) oculis vel clauſis, vel defixis in partem unam, neq; huc & illuc motis recitemus Orationem aliquam vocalem, & in primâ voce Meditationis figamus pedem, hæreamuſque, quamdiu circa eam variæ nobis ſignificationes, ſimilitudines, ſpirituales guſtus, & aliæ commotiones devotæ incident; & ità deinceps per ſingula verba Orationis factitabimus. *Ex libello Exerc. de 2. Orandi modo.*

Oratione quâlibet ſic completâ, fiet Colloquium ad illã perſonam, ad quam pertinebat.

Notandum primò. Quando una vox non facit ſenſum, plures debent conjungi, ut in Oratione Dominicâ *Qui es in cælis*, aut *Sanctificetur nomen tuum*. Aliæ ſunt voces, quæ ſolæ præbent materiam Meditationis, ut *Pater*, vel *noſter*. *Ex direct. c. 37. n. 9.*

Notandũ ſecundò. Quod hic dicitur de Oratione vocali, idem intelligendum eſt de aliquibus Scripturæ locis, ac præſertim pſalmis, è quibus aliqui eligi poſſunt, vel pſalmi toti, vel eorum ver- *Ex direct. c. 37 n. 10.*

versiculi, qui uberrimè pascunt intellectum, & affectum.

Regulæ tres circà hæc observandæ.

Ex libello Exerc. de 2. Orandi modo.

Prima, ut in tali precationis cujuslibet ruminatione, horæ spatium insumamus, quo expleto *Ave Maria*, *Credo*, *Anima Christi*, & *salve Regina* semel juxtà communem morem, vel mente solâ, vel etiam voce percurrantur.

Secunda est quòd si orantibus hoc modo nobis, in unâ voce, vel duabus Meditatio affluat, & interna simul delectatio; postponenda erit transcurrendi cura, licet hora tota prætereat, quâ elapsâ reliquum Orationis cursim recitetur.

Tertia, ut quando ità contigerit meditandæ voci uni, aut pauculis, horam impendisse, proximâ vice recitato breviter eo, quod excussum fuit, ad sequentis verbi consideratio-nem pergamus.

§. 4.

Praxis orandi secundo modo.

Ex libello Exerc. de 1. modo orandi.

PRimò. Sedens vel deambulans, prout facit ad animæ quietem, cogitabo paulisper apud me, quo mihi accedendum sit, & quid faciendum, quòd ad omnem Orationem sive mentalem sive vocalem præmitti debet.

Ex libello Exerc. de 2. orandi modo.

Secundò. Oratio præparatoria personæ congruet, ad quam dirigitur Meditatio.

Tertiò.

Tertiò. Auſpicabor Meditationem à primâ voce precationis, eo modo, quo dictum eſt hîc ſuprà §. 3. & ità proſequar per alia verba, donec præfinitum tempus expleatur.

Quartò. Præfinito tempore ſic expleto, perſonam illam, ad quam pertinebat, paucis compellabo, virtutem aliquam aut gratiam petens, quâ maximè indigere me ſenſeo. His expletis recitabo *Ave* MARIA, *Credo*, *Anima Chriſti*, & *Salve Regina* ut dictum eſt hîc ſuprà §. 3. *Regulâ primâ*.

§. 5.

De tertio modo orandi.

TErtius modus orandi in eo conſiſtit, ut inter ſingulas reſpirandi vices, ſingula cujuſvis Orationis verba tranſmittamus, expensâ interim vel ſignificatione vocis, vel perſonæ, ad quam Oratio ſpectat, dignitate, vel meâ ipſius vilitate, vel utriuſque poſtremò differentiâ. *Ex libello Exerc. de 3. orandi modo.*

Juvat autem hic modus, ut aſſueſcamus facere Orationem vocalem cum attentione & devotione debitâ, ut ſervemus illud Apoſtoli, *orabo ſpiritu, orabo & mente*. Quare hoc exercitium eſt valde utile iis, qui obligati ſunt ad horas Canonicas, vel alias Orationes vocales. *Ex direct. c. 37. n. 12.*

§. 6.

Praxis orandi tertio modo.

Ex libello Exerc. de 3. orandi modo.

PRaxis orandi hoc modo in nullo differt à praxi ſuperioris modi, niſi quod hìc in conſiderandis ſingulis vocibus cujuſvis Orationis, ſolùm id temporis inſumamus, quo communiter una reſpiratio durare ſolet.

Ex Addit: 4. ad Exer.

Quod ſi quis pro ſuâ devotione diutiùs hìç uni voci immorari vellet, poterit quidem, & deberet, ſi guſtum peculiarem inveniret, vel utilitatem aliquam ſpiritualem, ſed tunc potiùs ad ſecundum orandi modum pertinebit, quàm ad tertium.

ANNO-

ANNOTATIONES

Quædam aliquid afferentes intelligentiæ ad Exercitia ſpiritualia quæ ſequuntur.

Vt juvari poßit tam is, qui ea traditurus eſt, quàm qui accepturus.

PRima eſt Annotatio, quòd ipſo nomine ſpiritualium exercitiorum, intelligitur modus quilibet examinandi propriam conſcientiam: item meditandi, contemplandi, orandi ſecundùm mentem, & vocem: ac poſtremò alias quaſcunique ſpirituales operationes tractandi, ut dicetur deinceps. Sicut enim deambulare, iter facere, & currere, exercitia ſunt corporalia; ita quoque præparare & diſponere animam ad tollendas affectiones omnes malè ordinatas, & iis ſublatis, ad quærendam & inveniendam voluntatem Dei, circa vitæ ſuæ inſtitutionem, & ſalutem animæ, exercitia vocantur ſpiritualia. *Quid nomine Exercitiorum ſpiritualium.*

Secunda eſt, quòd ille, qui modum & ordinem alteri tradit meditandi, ſive contemplãdi fideliter narrare debet meditationis, ſeu cõtẽplationis hiſtoriam; percurſis obiter dumtaxat *Quid præſtandum tradenti Exercitia.*

 punctis

punctis illius præcipuis, & adjectâ solum brevi declaratiunculâ: ut is qui meditaturus est, accepto veritatis historicæ primùm fundamento discurrat posteà & ratiocinetur per seipsum. Ita enim fiet, ut dum aliquid invenerit, quod elucidationem vel apprehensionem historiæ, aliquantò majorem præbeat (sive ex discursu proprio, sive ex divinâ mentis illustratione id contingat) gustum delectabiliorem, & uberiorem fructum percipiat, quàm si res ipsa ei ab altero diffusiùs narrata & declarata esset. Non enim abundantia scientiæ, sed sensus & gustus rerum interior desiderium animæ explere solet.

Ubi major reverentia.

Tertia est, quòd cùm sequentibus omnibus Exercitiis spiritualibus utamur actibus intellectus, quando discurrimus, voluntatis verò, quando afficimur; advertendum est in operatione quæ præcipuè est voluntatis, dum voce aut mente cum Domino Deo, vel Sanctis ejus colloquimur, majorem exigi à nobis reverentiam, quàm dum per usum intellectus, circa intelligentiam potiùs moramur.

Ordo hebdomadarum moderari potest.

Quarta est, quòd licet Exercitiis sequentibus, assignentur quatuor hebdomadæ, totidem exercitiorum partibus, singulæ singulis respondentes, videlicet; ut in primâ hebdomadâ fiat consideratio de peccatis; in secundâ de D. N. Jesu Christi vitâ, usque ad ingressum ejus in Hierusalem die Dominicâ Palmarum; in tertiâ de passione ejusdem; in quartâ de resurrectione, & ascensione, adjectis tribus

tribus orandi modis: non tamen ita accipiendæ sunt dictæ hebdomadæ, ut necesse sit unamquamque continere septem vel octo dies. Cùm enim contingat alios aliis tardiores, vel promptiores esse ad consequendum id, quod quærunt (puta in primâ hebdomadâ contritionem, dolorem, & lacrymas de peccatis suis) aliquos etiam plus aut minùs agitari probarique variis spiritibus: expedit nonnumquàm * succidi hebdomadam quamcumque, vel extendi, juxta materiæ subjectæ rationem. Solet tamen totum Exercitiorum tempus triginta dierum, aut circiter, spatio concludi. * 2

Quinta est, quòd mirum in modum juvatur, qui suscipit Exercitia, si magno animo atque liberali accedens, totum studium, & arbitrium suum offerat suo Creatori, ut de se, suisque omnibus id statuat, in quo ipsi potissimùm servire possit, juxta ejusdem beneplacitum. *Quid exercitia facienti.*

Sexta est, quòd tradens Exercitia, si animadvertat ei qui recipit, nullas incidere spirituales animi commotiones, ut sunt consolationes, vel tristitiæ, neque diversorum spirituum agitationes, sedulò debet percontari, an ipsa Exercitia præscriptis agat temporibus, & quibus modis, an etiam observet diligenter cunctas Additiones, & de singulis ratio postuletur. Porrò de consolationibus, & desolationibus infrà tractabitur, p. 253. De additionibus verò p. 107. *Quid cùm nulla animi motiones.*

Septima est, quòd is, qui alterum exercendum curat, si eum videat desolatione affici seu tenta- *Quid cùm tentatio, & desolatio.*

tentatione, cavere debet ne se durum vel austerum ipsi exhibeat, sed mitem potiùs, ac suavem præstet, confirmato ejus animo ad agendum strenuè in posterum, detectisque inimici nostri versutiis, eum ad consolationem studeat disponere tamquàm brevi subsecuturam.

Reg. pro desolatione, & consolatione.

Octava est, quòd circa consolationes & desolationes sumentis Exercitia, & circa astutias inimici, poterunt usui esse regulæ, quæ * in prioribus duabus hebdomadis habentur, de variis spiritibus internoscendis.

* b

Quid cum inexperto Exercitiorum.

Nona est, quòd quando exercendus est quispiam spiritualium rerum inexpertus, unde contingat, eum in primâ hebdomadâ crassis quibusdam apertisque tentationibus vexari, ostensis jam inde prosequendi obsequii divini certis impedimentis, (cujusmodi sunt molestia, anxietas, pudor, timor, habitâ honoris mundani ratione) tunc illi, qui eum exerceri docet, supersedendum est usu regularum, quæ ad secundam hebdomadam pertinent, de discretione spirituum, & iis utendum solis, quæ in primâ dantur. Quia quantum alter ex his accepturus est commodi, tantumdem ex illis dispendii referret ob subtilitatem rei, & sublimitatem, quæ est supra ejus captum.

Decima est, quòd qui exercetur, si tentationibus jactetur, boni speciem præseferentibus, tunc muniendus est per dictas regulas hebdomadæ secundæ. Humani enim generis inimicus, per boni speciem, eos ut plurimùm oppugnat, qui anteà in viâ vitæ, quam illuminativam

nativam appellant, reſpondente Exercitiis ſecundæ hebdomadæ, fuerint potiùs verſati, quā in alterâ, quæ purgativa dici ſolet, * atque per Exercitia primæ hebdomadæ comprehēditur.

Exercens neſciat ſequentes meditationes.

Undecima eſt, quòd exercenti ſe in primâ hebdomadâ, expedit neſcire, quid in ſecundâ ſit acturus: ſed ad conſequendum illud, quod tunc quærit, acriter laborare, perinde ac nihil boni poſteà eſſet reperturus.

In quotidiano exercitio quies animi reperienda.

Duodecima eſt, quòd admonendus eſt is, qui exercitatur, ut cùm in quotidiano quolibet exercitio, ex quinque infrà deſcribendis, expendi debeat unius horæ tempus; curet ſemper animi quietem in hoc reperire, quòd plus temporis potiùs, quam minùs inſumpſiſſe, ſibi conſcius ſit. Frequens eſt enim dæmoni hoc agere, ut præfixum meditationi vel orationi temporis ſpatium decurtetur.

Exercitii tempus producatur.

Decima tertia eſt, quòd cum facile ſit ac leve, affluente conſolatione, integram contemplationis horam traducere: difficillimum ècōtra, incidente deſolatione; idcircò adverſus tētationem, ac deſolationem ſemper pugnādum eſt, producto ultra præfinitam horā exercitio, vincendi gratiâ. Ita enim non ſolùm diſcimus reſiſtere adverſario, ſed eum etiam expugnare.

Ubi freno utendum in ferventioribus.

Decima quarta eſt, quòd ſi vacans Exercitiis cernatur conſolatione multâ, & fervore magno ferri, obviandum eſt, ne promiſſo aliquo vel voto inconſulte ac præcipitanter facto ſe obſtringat: Idque tanto fuerit diligentiùs

tiùs

tiùs prævertendum, quanto ille ingenij esse instabilioris perspicitur. Quamvis enim unus alterum justè movere possit ad ingressum religionis, in quâ emittenda sint obedientiæ, paupertatis, atque castitatis vota; quamvis præterea majoris meriti sit opus ex voto quàm sine voto factum; plurima nihilominus ratio habenda est conditionis propriæ personarum. Item attentè est considerandum, quid commodi, vel incommodi possit occurrere, ad illud præstandum, quod aliquis promissurus sit.

Circa vota facienda.

Decima quinta est, quòd tradens Exercitia non debet alterum impellere ad paupertatem & promissionem ejus magis quàm ad oppositum; neque ad hoc potiùs, quam ad illud institutum vitæ: quia licet extra Exercitia licitum sit, & pro merito ducendum, si quis cælibatum, religionem, & aliam quamcumque Euangelicam perfectionem amplecti suadeat iis omnibus, quos ex personarum, & conditionum ratione probabile sit fore idoneos; longè tamen convenientius, meliusque est, inter Exercitia ipsa id non attentare: sed Dei potius voluntatem quærere, atque præstolari, donec ipse Creator ac Dominus noster animæ sibi devotæ sese communicet, eamque amplexans ad sui amorem, laudem & servitium disponat, prout maximè scit esse commodum. Quapropter dictanti Exercitia standum est in quodam æquilibrio, sinendumque, ut citra medium, Creator ipse cum creaturâ, & hæc vicissim cum illo rem transigat.

Tempore exercitiorum nemo impellatur ad paupertatem.

Decima

Decimà ſexta eſt, quòd, ut Creator ipſe, Dominuſque noſter in creaturâ ſuâ certiùs operetur, ſi accidat animam ad aliquid minùs rectum affici atque inclinari, ſummoperè ac totis viribus nitendum eſt in contrarium; (ut puta, ſi ad officium vel beneficium adipiſcendum aſpiret, non divinæ gloriæ, aut communis animarum ſalutis causà, ſed commoditatis ſuæ, negotiorumque temporalium duntaxat) tunc affectus ad oppoſitum impelli debet, per aſſiduas orationes, & alia exercitia pia, in quibus à clementiâ Dei oppoſitum petatur: videlicet, hunc ut ille animum offerat ipſi Deo, ſe tale officium vel beneficium, aut aliud quidvis, jam non appetere, niſi priorem affectum adeò mutaverit, ut nihil jam omnino deſideret, vel poſſideat alià ex causâ, quàm divini cultus & honoris. *Quid cùm ad aliquid minùs rectum afficitur.*

Decima ſeptima * perutilis eſt, quòd ſcilicet tradens exercitia, inquirere ac ſcire nolens proprias alterius cogitationes & peccata; ſupereſt, ut certior factus fideliter de cogitationibus à vario ſpiritu immiſſis, & ad majus, aut minus bonum trahentibus, ſpiritualia nonnulla Exercitia illi præſcribat, præſenti animæ neceſſitati opportuna. * d *Quid cùm varia cogitationes.*

Decima octava eſt, quòd juxta ejus, qui exercetur, habitudinem, puta pro ætate, doctrinâ, vel ingenio, accommodari debent Exercitia: ne cui rudi aut imbecilli ſeu debili ea imponantur, quæ ferre non poſſit citra incommodum, nedum ad profectum ſuum aſſumere. *Quomodò accommodanda Exercitia, & exercenti attemperanda.*

mere. Similiter prout cuique in animo est sese disponere, impartiendum id demum est, quod eum potissimum juvare possit. Propterea ei, qui se instrui dumtaxat postulat, & ad gradum aliquem perduci, in quo animus suus conquiescat; tradi potest Particulare primum Examen infra positum, pag. 69. deinde generale pag. 73. simulque modus orandi manè per horæ dimidium, ex præceptorum Dei, & peccatorum mortalium consideratione, de quà pag. 77. Suadendum etiam fuerit, ut octavo quoque die peccata sua confiteatur, & quindecim dierum intervallo, vel octo potiùs, si affectus impellat, sumat Eucharistiæ Sacramentum. Ista exercitationis ratio propriè competit rudioribus, seu illitteratis, quibus insuper exponenda erunt singula præcepta Dei, atque Ecclesiæ; mortalia peccata, cum quinque sensibus, & operibus misericordiæ. Itidem si is qui tradit Exercitia, alterum viderit debilis esse naturæ, ac parum capacis, unde modicus proventus & fructus sperari queat, satius fuerit aliqua ex dictis levioribus exercitiis ipsi præscribere, usque ad confessionem peccatorum: posteà nōnulla conscientiæ examina, & methodum confessionis frequentioris dare, quibus jam paratum sibi animæ profectum seu lucrum tueri possit. Non erit autem progrediendum ad electionum dictamina; aliorumve, quam primæ hebdomadæ, Exercitiorum; quoties præsertim alii adsunt majori cum fructu exercitandi, nec omnia omnibus præstare temporis permittit angustia.

Decima

Decima nona est, quod homini negotiis publicis, vel aliis convenientibus districto, sive ingenio sive litteris præditus sit, suppetente ipsi horâ unâ & dimidiâ diebus singulis ad sumenda nonnulla exercitia; exponendum primo erit, quem in finem homo creatus sit: deinde per horam dimidiam examen particulare, deinceps generale cum modo rite confitendi, sumendique sancti Sacramenti, tradi ei possunt: præscribendo etiam, ut manè, per triduum, spatio unius horæ meditationem agat de primo, secundo, ac tertio peccato, ut docetur paginâ 79. Posteà per alios tres dies eadem horà de processu peccatorum, ut paginâ 87. Per alios totidem de pœnis, quæ peccatis respondent paginâ 105.

Quod cum homine publicis negotiis districto.

Dictandæ quoque illi erunt intra totum dictarum trium meditationum tempus, decem additiones illæ, quæ habentur paginâ 44.

Observabitur eadem meditandi ratio circa mysteria Domini nostri Jesu Christi, quæ infra in ipsismet Exercitiis latè explicatur.

Vigesima est, quod ei, qui à negotiis liberior est, & fructum consequi spiritualem optat, quam possit maximum, tradenda sunt omnia exercitia eodem, quo procedunt, ordine (& quidem scribi rerum capita, ne excidant è memoria expedit) in quibus (secundum successum communiorem) tanto majorem faciet progressum spiritualis vitæ, quanto magis ab amicis notisq; omnibus, & ab omni rerum humanarum sollicitudine sese abduxerit: ut si ab

Quid cum libero à negotiis & fructum consequi cupiente.

ædibus

ædibus priſtinis migret in domum cellamve aliquam ſecretiorem, unde ipſi liberum ſecurumque ſit egredi ad matutinum, ſacrum Miſſæ, vel ad veſperarum officium cum libuerit, audiendum, abſque familiaris cujuſquam interpellatione. Ex quâ quidem loci ſeceſſione inter alias multas commoditates hæ tres præcipuè conſurgunt. Prima, quod excluſis amicis & familiaribus, negotiiſque minus recte ordinatis ad Dei cultum, gratiam apud Deum non mediocrem meretur. Secunda, quod per hujuſmodi ſeceſſum intellectu minus quam antea diſtracto in diverſas partes, ſed collecta redactaque omni cogitatione ad rem unam, ſcilicet ad obſequendum Deo Creatori ſuo, & ſaluti animæ ſuæ conſulendum, multò liberius ac expeditiùs utitur naturæ viribus in quærendo eo, quod deſiderat tantoperè. Tertia, quòd quantò ſe magis reperit anima ſegregatam ac ſolitariam, tantò aptiorem ſeipſam reddit ad quærendum, attingendumque Creatorem & Dominum ſuum: ad quem inſuper, quo propiùs accedit, eò meliùs ad ſuſcipienda bonitatis divinæ dona diſponitur.

EXER-

EXERCITIA

Quædam spiritualia, per quæ homo dirigitur, ut vincere seipsum possit, & vitæ suæ rationem, determinatione à noxiis affectibus liberâ, instituere.

IN primis, ut per hujusmodi exercitia, tam qui ea tradit, quàm qui accipit, juvari queat, supponendum est Christianum unumquemque pium, debere promptiore animo sententiam seu propositionem obscuram alterius, in bonam trahere partem, quàm damnare. Si verò nullâ eam ratione tutari possit, exquirat dicentis mentem, & si minùs rectè sentiat, vel intelligat, corripiat benigne: hoc nisi sufficit, vias omnes opportunas tentet, quibus illum sanum intellectu, ac securum reddat ab errore.

Rectè sentiendum.

Ab errore liberandus.

Cõsiderād.ᵘˢ e finis & sm̄ finem dirigend.ᵘˢ e curs.ᵘˢ
Cas: Col 17.

PRINCIPIVM
SIVE
FVNDAMENTVM.

CReatus eſt homo ad hunc finem,ut Dominum Deum ſuum laudet, ac revereatur, eique ſerviens tandem ſalvus fiat. Reliqua verò ſupra terram ſita, creata ſunt hominis ipſius causâ, ut eum, ad finem creationis ſuæ proſequendum, juvent: unde ſequitur utendum illis, vel abſtinendum eatenus eſſe, quatenus ad proſecutionem finis vel conferunt, vel obſunt. Quapropter debemus,abſque differentiâ, nos habere circa res creatas omnes, (* prout libertati arbitrij noſtri ſubjectæ ſunt, & non prohibitæ ;) Ita, ut (quod in nobis eſt) non quæramus ſanitatem magis, quàm ægritudinem: neque divitias paupertati, honorem contemptui, vitam longam brevi præferamus. * Sed conſentaneum eſt, ex omnibus ea demum, quæ ad finem ducunt, eligere ac deſiderare.

Hominis finis.

* e

* f

VT SCIAT
Reprobare malu,
D.
L.
M.
M.
I.
V.
S.
D.
L.
M.
M.
I.
V.
S.
Paulati atq; ppartes Nō poteris eas delere pariter
Deu. 7

EXAMEN
PARTICVLARE

Et quotidianum, tria tempora complectens, ad dispositionem sui ac duplicem discussionem accommoda.

PRimum tempus est matutinum, quo debet homo, statim dum à somno surgit, proponere diligentem sui custodiam circa peccatum, aut vitium aliquod particulare, à quo emendari cupit. Secundum est pomeridianum, in quo petenda est à Deo gratia, ut reminisci possit ille, quoties in peccatum seu delictum istud particulare inciderit, & in posterum cavere: deinde priorem faciat discussionem, exigens ab animà suà rationem de peccato, seu vitio jam dicto, & singulas diei partes præteritas percurrens ab eâ horâ, quâ surrexit, usque ad præsentem, quoties illud commiserit, & puncta totidem signet in priore lineâ figuræ subscriptæ. Quibus peractis denuò proponat per spatium diei reliquum, diligentiùs sese cohibere. Tertium erit vespertinum tempus, in quo, post cœnæ horam, facienda est discussio secunda, percursis itidem horis singulis, ab examine priore usque ad præsens lapsis, & eodem modo rememoratis enumeratisque vicibus, quibus deliquerit,

1. Tempus matutinum.

2. Pomeridianum.

3. Vespertinum.

parem eis punctorum numerum signabit in posteriore lineâ figuræ, sequenti similis ad hoc præparatæ.

ADDITIONES.

QUATUOR

Utiles ad faciliorem & celeriorem peccati seu vitij cujusvis extirpationem.

Prima vitij expiatio. PRima est, ut quoties id peccati seu delicti genus homo commiserit, manu pectori admotâ, doleat de lapsu, quod fieri potest etiam assistentibus aliis, nec advertentibus.

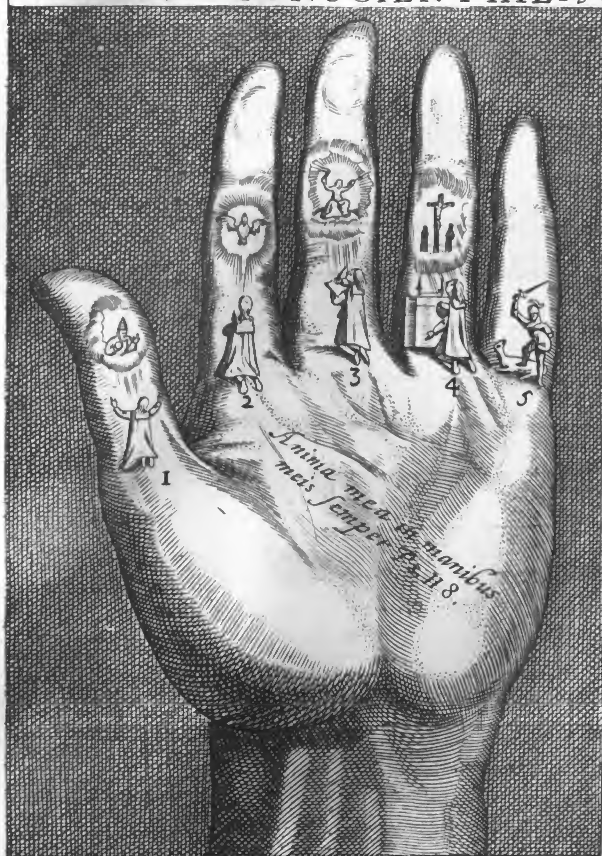
Secunda. Secunda est, ut sub noctem numeratis, comparatisque invicem punctis linearum, quarum prior priori examini, posterior posteriori assignatur, attendat, an à priore examine usque ad secundum aliqua successerit emendatio.

Tertia. Tertia est, ut conferat diei secundæ, atque præcedentis examina invicem: considerans ecquid sibi emendationis intervenerit.

Quarta. Quarta, ut collatis hebdomadarum duarum inter se examinibus, pari modo, factæ vel omissæ emendationis rationem habeat.

Item notandum est ex sequentibus figuris, primam ceteris longiorem deputari diei primæ, puta Dominicæ: secundam verò diei Lunæ, paulò breviorem: & ita deinceps: cùm par sit diminui in dies erratorum numerum.

EXAMEN CONSCIENTIAE *Pag. 40.*

1. Gratias age. 2. Pete lumen. 3. Examina 4 Dole.
5. Propone.

EXAMEN CONSCIENTIÆ GENERALE;

Ad purgationem animæ, & ad peccatorum confeßionem utilißimum.

PRo comperto ponitur triplex incidere homini cogitationum genus; Unum ex proprio ſurgens motu ipſius hominis: Reliqua verò duo extrinſecùs advenientia, ex boni ſcilicet, vel mali ſpiritus ſuggeſtione. *Triplex cogitationum genus.*

De cogitatione.

Duobus modis elicitur meritum ex malâ cogitatione in materiâ peccati mortalis, de quâ hîc ſermo eſt. Primò, quando ſuggeritur de patrando mortali crimine cogitatio, ſed ea confeſtim repugnando vincitur. Secundò, quando pravæ iſtiuſmodi ſuggeſtioni ſemel, ac iterum repulſæ, & ſubinde nihilominùs revertenti continuè reſiſtit homo, donec penitùs expugnetur: quod quidem victoriæ genus meritò alterum antecellit. *Quotuplex meritum in repellendâ malâ cogitatione.*

Peccat autem leviter aliquis, ſeu venialiter quando in ſubortâ peccati mortalis cogitatione, aliquantulùm moratur, quaſi auſcultando, *Quando levis culpa in cogitatione.*

tando, vel quando aliqua obiter sensus delectatione afficitur, vel in ea retundenda sese exhibet negligentem. Mortale verò peccatum, per cogitationem duobus modis admittitur; Primò, quando cogitationi peccati præbetur quacumque ratione, assensus. Secundò, quando peccatum illud opere completur, idque gravius est priore, ex tribus causis: Videlicet, ob majorem temporis decursum: ob actum intensiorem: & ob plurium denique offendiculum sive detrimentum.

Quando mortalis, & quotuplex.

De loquelâ.

Quotupliciter verbo offendatur.

Verbo etiam multifariam offenditur Deus; ut in blasphemia, juramento. Nâm jurandum non est, neque per Creatorem, neque per creaturas ullas, nisi concurrentibus his tribus, veritate, necessitate, ac reverentia. Porrò intelligenda est necessitas, non in veritatis cujuslibet affirmatione, sed ejus tantùm, quæ circa spirituale, corporale, vel etiam temporale bonum aliquod, momenti est non levis. Reverentiam dicimus, quando assumens divinum nomen adhibet considerationem, ut Deo Creatori ac Domino debitus honor tribuatur.

De juramento.

Sciendum est autem, licet juramentum temerè seu vanè factum per Creatorem, sit gravius peccatum, quàm per creaturam; difficilius tamen esse, per hanc, quàm per illum licitè

licitè jurare, ſervatis debitis circumſtantiis, quas diximus. Primò, quia in mentione creaturæ facienda per juramentum, non ita excitamur aut reddimur attenti, ut ex veritate ac neceſſitate juremus, ſicut nominato rerum omnium Creatore. Secundò, eò quòd ad honorem Deo exhibendum cum reverentiâ, longè debiliùs movemur ex commemoratione creaturæ, quàm ipſius Dei Creatoris. Quamobrem jurare per creaturas, perfectis magis conceditur, quàm craſſioribus ſive idiotis: quandoquidem perfecti ex contemplationis uſu aſſiduo, & illuſtratione intellectus, conſiderant propiùs, atque deprehendunt Deum ſecundùm eſſentiam, præſentiam, & potentiam ſuam creaturæ cuilibet ineſſe: unde ad præſtandam illi debitam in juramento reverentiam paratiores ſunt aliis, qui eò perfectionis nondum provecti ſunt. Tertio, quia creaturis ad confirmationem juramenti crebriùs adſcitis, periculum eſſet idololatriæ: id quod imperfectis magis, quàm perfectis fuerit timendum.

Otioſum verbum vitandum, & quale ſit.

Vitandum eſt inſuper verbum otioſum (inter alia locutionis peccata,) quale eſſe intelligitur, quodcumque nec loquenti, nec alteri prodeſt, nec eo etiam animo profertur, ut afferat utilitatem. E converſo vero minimè otioſum cenſendum eſt verbum illud, quodcumque ad animæ vel propriæ, vel alienæ, aut ad corporis, aut rei etiam temporalis commodum pertinet: aut certè ad tale quippiam

piam

piam ex dicentis mente dirigitur: etiam si quis de negotiis loquatur, ab instituto suo alienis, ut religiosus de bellis, vel mercimoniis. Ceterùm ex sermone quidem, ad finem bonum ordinato, meritum contingit: ad malum verò finem, aut futiliter prolatus sermo, generat peccatum.

Oris peccata.

Sunt & oris peccata, mendacium, falsa testimonia, detractio. Nam detrahendum non est alteri, nec obmurmurandum. Revelato enim mortali alicujus peccato, quod publicum non sit, cum malâ intentione, vel gravi damno famæ alterius, mortale itidem peccatum committitur: veniali autem, veniale solùm. Ad hæc quotiescumque alienum patefacimus vitium, vel defectum, nostrum ipsorum vitium, ac defectum simul commonstramus.

Quando de proximi delicto licet loqui.

Verumtamen ubi recta mens est, de proximi delicto licebit loqui bifariam.

Primò, quandò publicum est, ut meretricium, vel damnatum in judicio, vel perniciosum, puta ob errorem publicum, animos conversantium corrumpentem.

Secundò, quoties occultum alicujus crimen indicatur alteri, per cujus subventionem, ille relevari à peccato possit; dummodò rei hujus, probabilis aliqua ratio vel conjectura offeratur.

Possent inter oris peccata, irrisiones, contumeliæ, & alia id genus adscribi, quæ persequi licebit tradenti Exercitia, prout opus esse judicaverit.

De

De opere.

PRopositis ante oculos decem mandatis Dei, cum Ecclesiæ præceptis & jussis majorum, seu Superiorum, æstimandum est, quidquid fit operis adversus quodlibet eorum, id peccatum esse: levius aut gravius tamen, pro inæquali peccandi modo, & pro diversâ peccantium habitudine. Porrò reduci ad jussa ducimus Superiorum, diplomata seu indulta Pontificum, pro infidelium expugnatione, vel Christianorum pace, concedi atque promulgari solita: per quæ ad confessionem peccatorum, & Eucharistiæ sanctæ sumptionem, Christi fideles invitantur. Peccat siquidem non leviter, quicumque tam pias Rectorum Ecclesiæ cohortationes, sanctionesque aspernari audet, ac transgredi. *Operis peccata.*

EXAMINIS GENERALIS

Modus, particulas seu puncta quinque complectentis.

1. *Gratiæ agendæ.* PRimum punctum est, Domino nostro Deo, pro beneficiis acceptis, gratias agendas esse.

2. *Gratia petenda.* Secundum, quòd debemus pro cognitione, & expulsione peccatorum gratiam flagitare.

3. *Quomodò discutienda conscientia.* Tertium, de admissis præsenti die peccatis, rationem ab animâ nostrâ exigere, per horas singulas, ex quo surreximus, vestigando. Et primò quidem circa cogitationem: deinde circa loquelam, atque operationem, eodem ordine, quo in particulari examine traditum est.

Quartum, poscere veniam de delictis.

Quintum, proponere cum Dei gratiâ emendationem: & orationem dominicam post dicta omnia recitare. Pater noster.

CONFESSIONIS

Generalis & Communionis usus.

Ex Confessione generali ultro factâ, inter alia pleraque, percipiuntur tria hæc emolumenta. Primum, quòd tametsi, qui annis singulis saltem confitetur semel, ad generalem hujuscemodi confessionem minimè obligetur; eam tamen facienti ipsi multò plus commodi & meriti accedit, ob dolorem scilicet de peccatis, & malitiâ vitæ præteritæ, quem ita sentit vehementiorem. *Confessionis generalis emolumenta. Primum.*

Secundum, quoniam inspectâ, per spiritualem exercitationem, longè quàm anteà manifestiùs naturâ & malitiâ peccatorum, tantò amplius commodum ac meritum percepturus est. *Secundum.*

Tertium quia consentaneum est, hominem sic rite confessum, atque dispositum, multò meliùs se habere ad Eucharistiæ sumptionem, quæ maximè confert & ad fugam peccati & ad gratiæ receptæ conservationem & augmentum. *Tertium.*

Porrò generalis ista confessio, post hebdomadæ primæ Exercitia potissimum erit opportuna.

DESIDERIVM PECCATORVM PERIBIT *Psa:3*

PRIMUM EXERCITIUM

Meditandi secundùm tres animæ potentias; circa peccatum triplex. Et continet orationem præparatoriam, duo Præludia; & Puncta tria præcipua, cùm uno Colloquio.

ORatio præparatoria est; qua petimus à Domino gratiam, ut vires atque operationes nostræ omnes, sincerè ad ejus gloriam, & cultum tendant. *Oratio præparatoria.*

Primum Præludium est, ratio quædam componendi loci. Pro quâ Notandum est, quòd in quavis meditatione, sive contemplatione de re corporeâ, ut puta de Christo, effingendus erit nobis, secundùm visionem quandam imaginariam, locus corporeus, id quod contemplamur, repræsentans, veluti templum, aut mons; in quo reperiamus Christum JESUM vel MARIAM Virginem, & cætera, quæ spectant ad contemplationis nostræ argumentum. Sin autem speculationi subest res incorporea, ut est consideratio peccatorum nunc oblata; poterit loci constructio talis esse, ut si per imaginationem cernamus *1. Præludium.*

 animam

DE SIDERIVM PECCATORVM PERIBIT *Psa: 3*

PRIMUM
EXERCITIVM

Meditandi secundùm tres animæ potentias; circa peccatum triplex. Et continet orationem præparatoriam, duo Præludia; & Puncta tria præcipua, cùm uno Colloquio.

ORatio præparatoria est; qua petimus à Domino gratiam, ut vires atque operationes nostræ omnes, sincerè ad ejus gloriam, & cultum tendant. *Oratio præparatoria.*

Primum Præludium est, ratio quædam componendi loci. Pro quâ Notandum est, quòd in quavis meditatione, sive contemplatione de re corporeâ, ut puta de Christo, effingendus erit nobis, secundùm visionem quandam imaginariam, locus corporeus, id quod contemplamur, repræsentans, veluti templum, aut mons; in quo reperiamus Christum JESUM vel MARIAM Virginem, & cætera, quæ spectant ad contemplationis nostræ argumentum. Sin autem speculationi subest res incorporea, ut est consideratio peccatorum nunc oblata; poterit loci constructio talis esse, ut si per imaginationem cernamus *1. Præludium.*

F animam

animam nostram in corpore isto corruptibili, velut in carcere constrictam: hominem quoque ipsum, in hac miseriæ valle, inter animalia bruta, exulantem.

2 Præludium. Secundum erit Præludium, ut à Domino id postulem, quod exopto, juxta propositæ contemplationis argumentum: nimirum si de Christi resurrectione fuerit meditandum, petenda erit lætitia, quâ gaudenti Christo congaudeam: sin de passione; lacrymas, pœnas, & angores petam, ad compatiendum Christo patienti. In præsenti ergo meditatione, pudorem confusionemque mei ipsius debeo exposcere, attendens quàm multi homines, ob peccatum mortale, vel unicum, damnati fuerint; & quod ego, toties peccando, sim damnationem commeritus.

Quæ orationi præmittenda. Notandum ad hæc, quod omni meditationi, seu contemplationi, præmitti debent tam Oratio præparatoria, quam Præludia duo: sed Oratio quidem semper fit eodem modo, Præludia vero, pro diversitate rerum, sunt diversa.

Circa primum Angelorum peccatum. Primum punctum erit, ut exerceatur memoria mea circa primum peccatorum omnium, quod fuit ab Angelis commissum; adhibito statim discursu intellectus, atque voluntatis motu, instigante me ad volvenda, & intelligenda ea, per quæ erubescam, & confundar totus, factâ unius tantum peccati Angelorum, cum tot meis comparatione: Unde colligere

colligere liceat, cùm illi ob unicum crimen addicti ſint inferno, quam ſæpe ipſe ſupplicium idem meruerim. In memoriam itaque dicimus trahendum eſſe, quo pacto Angeli creati primùm in ſtatu gratiæ, ſed (quod neceſſe erat ad beatitudinis conſummationem,) non volentes per arbitrij libertatem, Creatori ſuo reverentiam, & obſequium præſtare; at contra eum ipſum inſoleſcentes, converſi fuerint ex gratiâ in malitiam, & de cælo ad infernum præcipitati. Conſequenter diſcurrendum erit per officium intellectus circa hæc penſiculatiùs, nec non concitandis ſimul voluntatis affectionibus, acriùs inſiſtendum.

Secundum eſt punctum, eaſdem potentias tres, circa peccatum primorum parentum (quod ſecundum appellabimus) exercere: tractando memoriâ, quam diuturnam ob illud pœnitentiam egerunt: quanta humanum genus corruptio invaſit: quot hominum millia ad inferos deturbata ſunt. Memorandum eſt videlicet, quomodo Adam in Damaſceno campo, de limo terræ factus, poſituſque in terreſtri Paradiſo, & Eva formata ex unâ coſtarum ejus, cum de fructu arboris ſcientiæ boni & mali prohibiti eſſent comedere, & nihilominus comediſſent; poſt peccatum ſubito ex Paradiſo ejecti ſint: veſtibus pelliceis induti, & originali juſtitiâ privati, reliquum vitæ ſuæ tempus, in laboribus, ac ærumnis maximis, pœnitendo traxerint. Super his etiam

Circa peccatum primorum parentum.

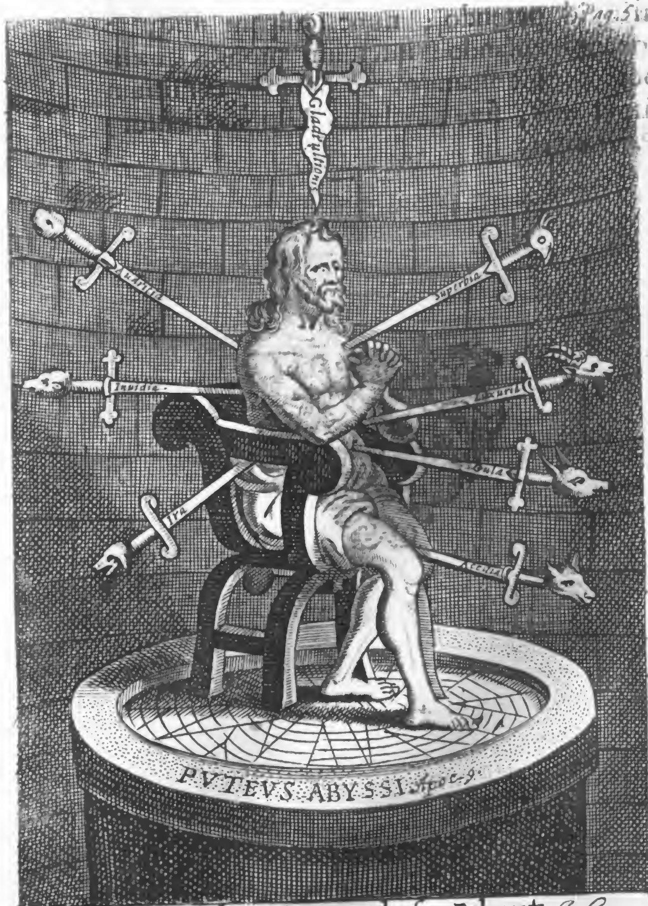
iam ratiocinio intellectus, & affectibus voluntatis utendum erit, ſicut priùs.

Circa peccatum mortale, & veniale. Tertium eſt, ut exerceamur pari modo, circà peccatum mortale, & particulare quodlibet (ipſum nos tertium peccatum dicemus, ut à duobus ſuprà poſitis diſtinguatur) conſiderando, quòd peccato tali, vel ſemel dumtaxat commiſſo, fortè detruſi ſint multi ad infernum: quodque prætereà propè innumeri, ob delicta meis pauciora atque leviora forte crucientur æternis pœnis. Unde memoria verſandum erit, quanta ſit peccati gravitas & malitia, Deum omnium Conditorem atque Dominum offendentis. Ratiocinandum quoque eſt, ſupplicium æternum peccato juſtè irrogari, ut pote adverſus infinitam bonitatem Dei perpetrato. Poſtremò ſuſcitandi ſunt affectus, ſicut jam dictum eſt.

Colloquium. Colloquium fiet imaginando JESUM Christum coràm me adeſſe, in cruce fixum. Itaque exquiram mecum rationem, qua Creator ipſe infinitus, fieri creatura, & ab æterna vita ad temporariam mortem venire, pro peccatis meis dignatus ſit. Arguam inſuper me ipſum, percontans quid hactenus dignum memoratu egerim pro Chriſto? quid agam tandem, aut agere debeam? Et in eum intuens ſic cruci affixum, ea proloquar quæ, ſuggeret mens & affectus. Porrò Colloquij proprium illud eſt, ut fiat ſicut amici ſermo ad amicum, vel ſervi ad Dominum, nunc gratiæ aliquid

aliquid petendo ; nunc culpam aliquam meam incuſando : interdum propria quælibet communicando, ac petendo conſilium ſuper illis, ſive auxilium. Ultimò dicatur, *Pater noſter.*

In pūcto ad inferna deſcēdunt *Job.2*

II. EXERCITIVM.

Est meditatio de peccatis, complectens ultra Orationem præparatoriam, & duo Præludia, quinque articulos, seu Puncta, cum Colloquio ad finem.

PRæparatoria oratio eadem, quæ suprà. *Orat. prep.*

Prius præludium eamdem exigit constructionem loci, ut in præcedenti meditatione. *1. Prælu-dium.*

Posterius verò fiet, poscendo id, quod hîc quærimus, dolorem scilicet intensum de peccatis, atque abundantem fletum. *2. Prælu-dium.*

Punctum primum, sit processus quidam, per quem peccata totius vitæ in memoriam revocantur, percursis gradatim discussisque annis, & spatiis temporum singulis. Qua in re, triplici juvamur compendio; consideratis videlicet locis habitationis nostræ, conversationum modis; & officiorum seu negotiorum, quibus functi sumus, generibus diversis. *Revocanda in memoriam peccata totius vitæ.*

Secundum est, peccata ipsa perpendere, quanta sit fœditas & nequitia singulorum ex natura sua, si vel prohibita non essent. *Ipsorum peccatorum perpensio.*

Tertium est, considerare me ipsum quisnam aut qualis sim; additis exemplis, quæ me in majorem mei contemptum trahant: ut *Sui ipsius cogitatio.*

si mecum reputem, quantulus sim ad hominum omnium cœtum comparatus: quid deinde sit multitudo universa mortalium, si cum Angelis, Beatisque omnibus conferatur: post hæc attendendum est, quid rei sit tandem, quidquid est creatum, præ ipso Deo Creatore: Iam quid homuncio ego unus esse possum? Demum inspiciam corruptionem mei totius, pravitatem animæ, atque corporis fœditatem, ac me tamquam ulcus sive apostema esse ducam, ex quo tanta sanies peccatorum, tantaque vitiorum lues defluxerit.

Dei offensi perpensio. Quartum est, cogitare quid sit Deus, quem ita offendi, collectis comparatisque perfectionibus attributis Deo, ut propriis, cum oppositis meis vitiis atque defectibus: summam scilicet ejus potentiam, sapientiam, bonitatem, & justitiam, cum extremâ meâ infirmitate, ignorantiâ, malitiâ, & iniquitate conferendo.

Exclamatio ex affectu doloris. Quintum, In exclamationem prorumpere, ex commotione affectus vehementi; admirando valdè, quomodò creaturæ omnes (discursu facto per singulas) me sustinuerint tamdiu, & hucusque vivum servaverint: quomodò Angeli, divinæ justitiæ gladium ferentes, æquo me animo tulerint, custodierint, suisque etiam juverint suffragiis: quomodò pro me intercesserint Sancti: quomodò cælum, sol, luna, & alia sidera, elementa, cunctaque animantium genera, & terræ germina, debitæ vindictæ loco, mihi servierint: ut quo denique modo

modo non abſorbuerit me dehiſcens tellus, & mille infernos reſerans, in quibus perpetuas pœnas daturus eſſem.

Terminanda demum erit hæc meditatio per colloquium, extollendo infinitam Dei miſericordiam, gratias pro viribus agendo, quod vitam ad hunc uſque diem prorogaverit; unde propoſitâ in futurum mei emendatione, recitabo ſemel *Pater noſter.* **Colloquium.**

III. EXERCITIVM

Non erit aliud, quàm repetitio primi, & ſecundi, unà cum tribus colloquiis.

POſt præparatoriam orationem, & duplex Prælудium, repetenda erunt præcedentia duo exercitia, notatis punctis, ſeu locis, in quibus majorem ſenſerimus conſolationem, deſolationem, aut aliam quamcumque ſpiritualem affectionem: ac illis diutius, diligentiuſque immorandum erit. Deinde occurrente nobis ſpirituali motu, ad colloquia quæ ſequuntur tria veniemus. *Repetitio duorum Exercitiorum.*

Colloquium primum fit ad Dominam noſtram, Chriſti Matrem, flagitando interceſſionem ejus apud Filium, & gratiæ impetrationem nobis tripliciter neceſſariæ: Primò, ut internam criminum noſtrorum cognitionem, ac deteſtationem ſentiamus. Secundò, ut operum noſtrorum agnoſcentes, abhor-

abhorrentesque ordinem perversum, correcto eo, nosmetipsos secundum Deum rectè ordinemus. Tertiò, ut perspecta & damnata mundi pravitate, à rebus mundanis ac vanis nos recipiamus. His expletis semel recitetur *Ave Maria.*

2. Colloq. ad Christum Dominum. Secundum colloquium fiat similiter ad Christum Dominum, & Meditatorem nostrum, ut illa eadem nobis impetret ab æterno Patre. Subdetur in fine oratio, quæ incipit · *Anima Christi.*

3. Ad Patrem, Tertium eodem processu faciendum est ad Deum Patrem, ut triplicem illam gratiam nobis largiatur, & in fine semel recitandum *Pater noster.*

IV. EX-

IV. EXERCITIUM

Conficitur ex tertij repetitione.

POnitur repetitio ejuſmodi, veluti quædam eorum ruminatio, quæ meditatus ſum in Exercitiis prioribus, ut ea continuè reminiſcendo, diſcurrat faciliùs intellectus ſine divagatione. Adiicienda quoque erunt tria eadem colloquia. *4. Exercitium eſt repetiio tertij.*

ME-

In fine illorum inferi, tenebræ & poenæ *Eccl. 21*

MEDITATIO
DE DAMNIS.
Ex Peccato mortali provenientibus.

ORatio præparatoria eadem, quæ semper.

Præludium primum erit, ponere sibi ob oculos miserandum hominis spectaculum, in quo à planta pedis usque ad verticem capitis non sit sanitas, sed vulnus, & livor, & plaga tumens.

Secundum erit, petere à Deo gratiam, ut peccatoris conditione, & damnis peccati mortalis intimè perspectis, illud summoperè devitemus.

Punctum Primum erit, considerare, quod hominis intellectus per peccatum obcæcatur. Ratio sensui subjicitur: voluntas à Divinis rebus avertitur, cum nausea rerum spiritualium: Naturales facultates pervertuntur: sensus illecebris addicti depravantur: Corpus morbis quandoque inficitur, totusque homo privatur amicitiâ Dei, gratiâ, & specialibus auxiliis Divinis, omnibusque virtutum ornamentis, quibus ditatus erat, tamquam Dei filius: unde nihil aliud in eo remanet, quam horrificum Chaos, & luti volutabrum. Atque ita Dei inimicus constitutus, &c. paterna

terna Dei cura, & filij adoptione rejectus, injustè, & tamquam fur utitur terrâ, aquâ, & omnibus aliis creaturis.

Secundum erit, cogitare, quòd per peccatum remanet synderesis, & conscientiæ stimulus quidam, qui totum hominem continuè torquet & cruciat. Vermis enim peccatoris non moritur in æternum, & ideo quasi, mare fervens, numquam quiescit, sed assiduis tentationum procellis hinc inde agitatus, & acutissimis aculeis confossus, tamquam alter filius prodigus, ad porcorum stabulum sese reducit, & de eorum siliquis ventrem suum implere cupiens, fame rerum spiritualium perit: unde funibus peccatorum quotidie magis ac magis constrictus, tandem ad inferni iter accinctus, suomet pondere in Gehennæ barathrum præceps ruit.

Tertium erit, animadvertere, quod homo cum peccavit, Christi Domini vulnera, ejusque sanguinem crucem, mortem, & merita omnia quodammodo conculcavit, &, quod culpam auget, ipso Deo intimè sibi præsente ac spectante, abutens Divina ope, qua ad omnes, ac singulas corporis animique functiones opus habet, largitoris beneficia, ac dona, in hostilia tela convertit. Ipsam vero sanctissimam Virginem, Angelos, ac Beatos omnes, quantum in se fuit, contristavit, & gloriæ accessione privavit; malo denique exemplo quamplurimis hominibus præbuit offendiculum peccandi.

Quar-

Quartum postremo erit, perpendere, quod homo per mortale peccatum non modo opere, sed vel assensu consummatum, mortem æternam sibi generavit, unde & æternam gloriam perdidit, & jus ad perennem illam vitam amisit, atque ita è Regno Beatorum ejectus, spoliatus infelix Dei amore, qui summa est hominis felicitas, ac bonorum omnium fons, æternis inferni flammis addictus, & infami servituti, ac durissimæ dæmonis Tyrannidi traditus, numquam ab illa neque sua, neque hominum, neque Angelorum potestate poterit liberari.

Colloquio uno; vel pluribus terminabitur Contemplatio: recitato in fine, *Pater noster.*

QVA HORA NON PVTATIS *Luc:12*

EXERCITIVM DE MORTE.

ORatio præparatoria, ut suprà, in primo Exercitio.

Primum præludium est: ut meipsum, in lectulo, decumbentem, à medicis derelictum, sine ullâ spe vitæ, quam possum vehementissimâ apprehensione, concipiam.

Secundum præludium: ut petam, à Deo, gratiam, sentiendi nunc mortis incommoda: ut vitam, ac mores, in melius, emendem, eâ ratione, quâ tunc fecisse maximè vellem.

Punctum primum. Considerare mortem esse perpetuam privationem hujus vitæ: parentum, cognatorum, amicorumque; & rerum omnium, tum delectabilium, tum utiliũ, quas maximè diligis. Sine spe ullâ, eadem, in hâc vitâ, revisendi. Homo, inquit Job, cum mortuus fuerit, nudatus, & consumptus, ubi quæso est?

Secundum punctum. Perpendere certitudinem mortis: quæ primò. Colligitur ex ipsâ hominum naturâ; ex contrariarũ qualitatum, & humorum conflictu interiore, ex cæli exteriore intemperie. Secundo, ex Dei præceptis: statutum est, ait Apostolus, omnibus hominibus semel mori. Tertiò, ex pœnâ peccati: per unum hominem, ait idem Apostolus, peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatũ, mors. Quartò, experientia omniũ, qui præcesserunt, ab initio mundi, usque ad hoc tempus, quamvis insignes in sanctitate, doctrinâ, divitiis, fuerint; & Ecclesiæ Dei viderentur valde utiles.

Tertium Punctum. Expendere incertitudinem mortis, ratione ætatis, horæ, loci, generis mortis; status, sive gratiæ, sive damnationis, in quo erit homo. Quot putas, hâc ipsâ horâ morientes, pœnis æternis mulctandos? Jam, si tibi moriendum esset, quid, de te, futurum crederes? Illa Christi Domini dicta perpende: Vigilate! quia nescitis quâ horâ Dominus vester venturus sit. Et: Estote parati: quia nescitis quâ horâ Filius hominis venturus est.

Quartum punctum. Considerare quæ sunt ventura circà corpus: tum ante, tum post mortem. Primò enim superveniet dolor incomparabilis à diuturnitate & gravitate morbi; ab animæ discessu, mox futuro. Quare vix poterit suscipi ulla efficax cognitio de salute: quia illuc rapitur naturaliter intentio mentis, ubi est vis doloris, ait S. Augustinus. Secundò insensibilitas, & defectus in omnibus sensibus. Tertiò horror fædissimi sepulchri, mentis oculis, objecti, in quo, à charioribus, corpus expulsum, ponendum est: ut sit esca vermium; ne, suâ putredine & corruptione, mundo noceat. Quartò, quod S. Iob noverat, cum aiebat: putredini dixi: pater meus, & mater mea, & soror mea vermibus.

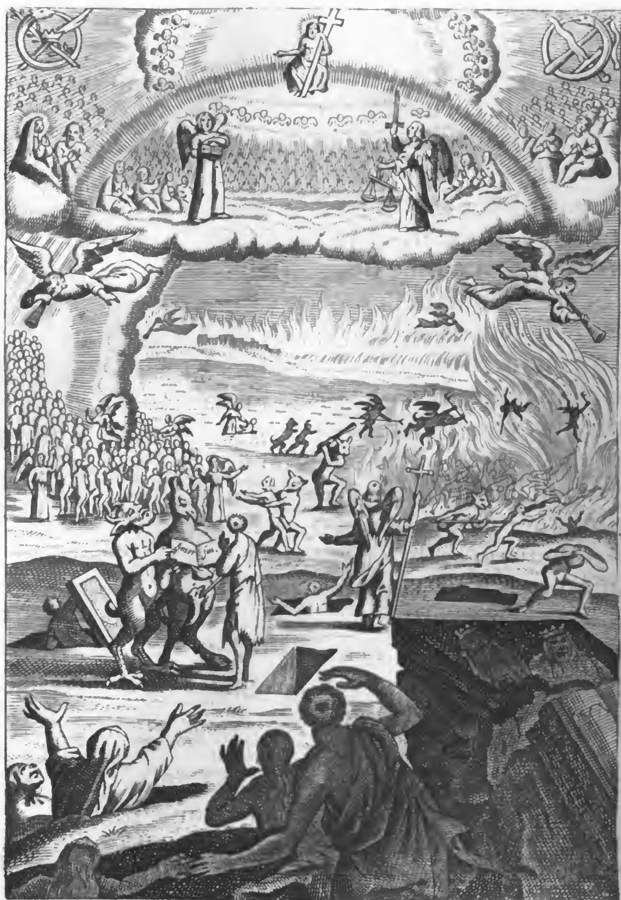
Quintum Punctum. Considerare quæ, circà animam, sint futura. Longè enim gravissimus erit animæ languor. Primò ob instantis judicij rigorem: quià nemo scit, an odio vel amore dignus sit. Secundò ob incertitudinem veræ Contritionis. Tertiò ob multitudinem pecca-

torum

torum occurrentiũ, nec, dignâ pœnitentiâ, deletorũ. Quartò ob occulta peccata; quæ tunc, fortaſſe, & multa & gravia, occurrent. Quintò ob gravitatẽ eorũ, quæ ante levia putabantur. Sexto ob, terribilium dæmonum, graviſſimas tentationes: contrà fidem Spem, Charitatem, Pœnitentiam. Septimò ob anxietatem: quia neſcit, an adhuc ſit in hâc vitâ, vel in alia; & propterea an adhuc ſit pœnitendi locus.

Sextum Punctum. Quo me vertam neſciam. Regredi vetabit morbus; progredi horribile erit; conſiſtere non ſinet Deus. Suprà judex iratus cernetur; infrà ſepulchrum fœtidũ corpore; infernus verò animæ paratus; intrà conſcientia condemnabit, circùm dæmones inſtabunt; proximi item, & amici vix ad tumulum comitabuntur: omnia omninò erunt relinquenda, &, tamquam umbra, præteriiſſe clarè perſpicientur. Intimè cogitabo quod me tunc feciſſe vellem: quia non concedetur ulterius tempus pœnitendi. Quia vocavi, & renuiſtis; ego quoq; in interitu veſtro ridebo. Erit enim tunc nox, quando nemo poterit operari.

Colloquium ad Chriſtum in cruce ipsâ pro me mortuum. Magno affectu petendo, ut, per ejus mortis merita, hæc mihi penitus animum penetrent, & ad ſeriam mutationem propellant. Idque etiam per B. Virginem; & ſancta Patronorum ſuffragia poſtulabo. *Pater*. *Ave*.

quis poterit cogitare diem aduentus eius. *Malac. 3*

69.

EXERCITIVM
DE JUDICIO GENERALI.

Oratio præparatoria est qua petimus gratiam, &c.

PRimum præludium. Est vallis Iosaphat juxta montem Oliveti imaginaria constructio.

Secundum præludium. Est petitio gratiæ ad cognoscendam supremi judicis justitiam, ut hinc concipiam dolorem & odium peccatorum cum firmo proposito illa non amplius admittendi.

Primum Punctum. Iudicium est inevitabilis sententia à justissimo judice Christo Iesu legitime ferenda in malos omnes ut puniantur & pro bonis ut prœmiis afficiantur juxta singulorum merita.

Secundum Punctum. Præcedent judicium signa in cœlis, in elementis, & in hominibus arescentibus præ timore & expectatione eorum quæ superventura erunt, & varia subinde sentientibus quoad mores & doctrinam, Antichristo adveniente, qui omni cura operaturus est, ut si fieri posset in errorem inducantur etiam electi, succedet ignis conflagratio inexpectata terribilis, nemini parcens, efficax, cuncta destruens; omnia enim, ut ait S. Bernardus, igne dissolvenda sunt.

Tertium Punctum. Resurgent homines omnes ex omni orbis parte in jussu & voce Archangeli, & in tuba Dei quam S. Hieronymus, sive manducaret, sive biberet, audire sibi videbatur sonantem horrendum illud, surgite mortui, venite ad judicium. Secundo congregabuntur omnes boni malique in valle Iosaphat. Tertio. Separabuntur mali de medio sanctorum, Angelorum ministerio. Quarto. Tantus horror ac timor sententiæ ferendæ invadet injustos, ut amaturi sint latebras, & dicturi montibus. Cadite super nos & collibus, operite nos; item montibus & petris, cadite super nos & abscondite nos à facie sedentis super thronum, & ab ira agni.

Quartum Punctum. Primo adveniet Christus Dominus cum potestate magna & majestate, comitante illum Angelicorum agminum multitudine copiosa. Secundo parebit signum filij hominis in cœlo. Tertio plangent omnes tribus terræ cum videbunt ipsum judicem, iratum, paratumque ad puniendum mala ab ipsis patrata.

Quintum Punctum. Primo examinabuntur minutissime peccata omnia mortalia, venialia, propria, aliena, manifesta, occulta, cogitationes, operationes, verba etiam otiosa. Secundo exigetur ratio beneficiorum, munerum obitorum & talentorum, juxta parabolam Christi servatoris, ita ut cui plus datum est plus ab eo exigatur. Tertio cumulabunt accusationes Angeli, propria conscientia coram omnibus

omnibus patens, & Dæmones. Præſto enim aderit adverſarius Diabolus, inquit S. Auguſtinus, & recitabuntur verba profeſſionis noſtræ, & objiciet nobis in faciem quicquid fecimus, qua die peccavimus, & quo loco, & quid boni tunc temporis facere debuimus. Quarto fiet comparatio eorum qui majora accepere cum infidelibus & peccatoribus qui magis profeciſſent ſi talia à Deo dona accepiſſent: juxta illud Chriſti. Væ tibi Corozain, væ tibi Betſaida, quia ſi in Tyro & Sidone factæ eſſent virtutes quæ factæ ſunt in vobis, olim in cilicio & cinere pœnitentiam egiſſent. Quinto feretur ſententia in reprobos, ite maledicti in ignem æternum &c. Et pro bonis & electis: Venite Benedicti Patris mei percipite regnum &c.

Colloquium fiet juxta affectum, terminabiturque totum exercitium oratione dominica, *Pater. Ave.*

Quis habitabit ex uobis cū ardorib' sēpiterñ:

Is. 33

QUINTUM
EXERCITIVM

Est contemplatio de inferno, continetque ultra Orationem præparatoriam, & duo Præludia, Puncta quinque, & unum Colloquium.

ORatio præparatoria non differt à superiore. *Orat. prep.*

Prius præludium, hîc habet compositionem loci, subjectâ oculis imaginationis, inferni longitudine, latitudine, ac profunditate. *1. Prælud.* Posterius verò, consistit in poscendâ intimâ pœnarum, quas damnati luunt, apprehensione, ut si quando me ceperit divini amoris oblivio, saltem à peccatis supplicij timor coërceat. *2. Prælud.*

Punctum primum est, spectare per imaginationem vasta inferorum incendia, & * animas igneis quibusdam corporibus, velut ergastulis inclusas. *Ignem inferni imaginari.* *g

Secundum, audire imaginariè, planctus, ejulatus, vociferationes, atque blasphemias in Christum, & Sanctos ejus, illinc erumpentes. *Audire planctus.*

Tertium, imaginario etiam olfactu fumum, sulphur, & sentinæ cujusdam seu fæcis, atque putredinis graveolentiam persentire. *Imaginarius olfactus.*

Quartum, gustare similiter res amarissimas, ut lacrymas, rancorem, conscientiæque vermem. *Res amaras gustare.*

Quin-

Tangere ignem. Quintum, tangere quodammodò ignes illos, quorum tactu animæ ipsæ amburuntur.

Colloquium. Colloquendo interim cum Christo, in memoriam adducendæ erunt illorum animæ, qui ad inferni pœnas damnati sunt, vel quia credere noluerunt adventum Christi; vel licet crederent, non tamen conformem præceptis ejus vitam exegerunt: idque vel ante adventum Christi, vel eodem tempore, quo vixit Christus in hoc mundo, vel post illud deinceps. Gratiæ postremò agendæ sunt eidem Christo quàm maximæ, quòd in tale quodpiam exitium non permiserit me corruere, sed potiùs ad hunc usque diem summa pietate & misericordia me prosecutus sit. Finis imponetur, dicto *Pater noster*.

Quando his adjungendæ aliæ meditationes. Si visum erit ei, qui tradit Exercitia, expedire ad profectum eorum, qui exercentur, alias meditationes his adjicere, ut de morte, ac aliis peccati pœnis, de judicio, &c. non se putet prohiberi, licet hîc non ascribantur.

Temporis distributio. Exercitiorum verò tempus ita distribuendum est, ut primum eorum fiat in media nocte, secundum manè simul ac surrexerimus; tertium ante, vel post Missæ sacrum, nondum sumpto cibo; quartum, circiter horam vesperarum; quintum, horâ ante cœnam. Quæ temporis distributio, singulis quatuor hebdomadis communis est: variari tamen potest, atque augeri vel minui, prout unicuique, ad peragenda dicta quinque Exercitia,

tia, ætas, animi corporiſque diſpoſitio, ſive naturæ ipſius complexio ſubſervit.

ADDITIONES

AD EXERCITIA

Meliùs agenda, & ad ea quæ optantur, inve-niendaa, perutiles.

PRima eſt, ut ego, poſt cubitum, ante ſomnum, modico temporis ſpatio, quo recitaretur ſemel Angelica ſalutatio, * cogitem de horâ, qua ſurgendum mihi erit, & de exercitio faciendo. *Poſt cubitum cogitanda.* * h

Secunda, ut expergefactus, ſtatim excluſis omnibus aliis cogitationibus, animum ad illud applicem, quod in primo mediæ noctis exercitio contemplaturus ſum: Utque, majoris verecundiæ, & confuſionis gratia, exemplum mihi hujuſmodi proponam: Quomodò miles aliquis ſtaret coram Rege ſuo & cœtu aulico erubeſcens, anxius & confuſus, qui in Regem ipſum acceptis ab eo priùs beneficiis doniſque plurimis ac magnis, graviter deliquiſſe convictus eſſet. In ſecundo itidem Exercitio, reputans: quantum peccaverim, fingam me catenis vinctum eſſe, ac protinus ſiſtendum coram ſummo judice, ſicut mortis reus quiſpiã, ferreis ligatus compedibus duci ad tribunal ſolet. His igitur, vel aliis, pro meditandarum *Quid poſtquàm expergefactus.*

rerum

rerum genere, cogitationibus imbutus, vestitu meo me induam.

Stet paululum ante orationem. Tertia, ut à loco futuræ meditationis, uno, vel gemino adhuc passu distans per tantillum tempus, quo percurri oratio Dominica posset, animo sursum elevato, considerem Dominum meum Iesum, ut præsentem, & spectantem, quidnam acturus sum, cui reverentiam cum humili gestu exhibere debeam.

Quomodò orandum. Quarta est, ut ipsam aggrediar contemplationem, nunc prostratus humi, & pronus, aut supinus jacens, nunc sedens, aut stans, & eo me componens modo, quo sperem faciliùs id consequi, quod opto. Ubi adverti hæc duo debent: Primùm, quòd si flexis genibus, vel in alio quovis situ, voti compos fiam, nil requiram ultra. Secundum, quòd in puncto, in quo assecutus fuero quæsitam devotionem, conquiescere debeo sine transcurrendi anxietate, donec mihi satisfecero.

Completo Exercitio dispiciat ut successerit. Quinta, ut completo Exercitio sedens, vel deambulans, per quartam circiter horæ partem, mecum dispiciam, quonam modo meditatio, seu contemplatio mihi successerit. Et si quidem malè, inquiram causas cum pœnitudine, ac emendationis proposito: sin verò benè, gratias Deo agam, eumdem postea modum observaturus.

Cogitationes lætas vitet. Sexta, ut cogitationes quæ gaudium afferunt, qualis est de gloriosâ Christi resurrectione, subterfugiam: quoniam talis quælibet cogitatio impedit fletum & dolorem de peccatis

catis meis, qui tunc quærendus est, adscitâ potiùs mortis vel judicij recordatione.

Septima, ut eamdem ob causam, omni me privem lucis claritate, januis ac fenestris clausis tantisper, dum illic moror, nisi quamdiu legendum, aut vescendum erit. *Sit in tenebris.*

Octava, ut à risu, verbisque risum provocantibus, maximè abstineam. *A risu se temperet.*

Nona, ut in neminem oculos intendam, nisi salutandi aut valedicendi poscat occasio. *Neminem aspiciat.*

Decima, ut aliquam addam satisfactionem, seu pœnitentiam. Quæ quidem in interiorem & exteriorem dividitur: Interior est, dolor de propriis peccatis, cum firmo proposito cavendi, tum ab illis, tum ab aliis quibusvis in posterum. Exterior autem est fructus interioris, videlicet castigatio aliqua de commissis, quæ tribus potissimùm modis assumi potest. *Pœnitentia facienda.*

Primò circa victum, subtractis quibusdam non superfluis solùm (quod temperantiæ est, non pœnitentiæ) sed etiam convenientibus alimentis: Et eò fit meliùs, quò plus subtrahitur, vitatâ interim naturæ corruptione, aut debilitate gravi, seu infirmitate. *Circa victum.* Secundò circa somni & strati modum, sublatis non mollibus tantùm, aut delitiosis rebus, sed aliis etiam opportunis, quantum licet, citra vitæ aut valetudinis grave periculum. *Circa somnum.* Quapropter de somno necessario nihil demendum est, nisi aliquantisper ad consuetudinem (si cui est nimij somni) moderandam. Tertiò circa ipsam carnem, ut inflictum sentiat dolorem, admotis, gesta- *Circa corpus.*

tisque

tisque ciliciis, funibus, aut vectibus ferreis, vel incussis verberibus, ac plagis, vel aliis austeritatis generibus assumptis. In quibus tamen omnibus magis expedire videtur, ut doloris sensus in carne tantum sit, nec penetret ossa cum infirmitatis periculo. Quare flagellis potissimùm utemur ex funiculis minutis, quæ exteriores affligunt partes, non autem adeò interiores, ut valetudinem adversam causare possint. Notanda sunt insuper quatuor hæc.

Exterioris pœnitentiæ usus triplex.

Circa pœnitentiam, Primum, quòd pœnitentiæ exterioris triplex est usus, seu effectus: nimirum, ut pro delictis præteritis nonnihil satisfiat: ut vincat seipsum homo, inferiorem sui partem quæ sensualitas appellatur, superiori, hoc est rationi, magis subjiciens. Ut postremò quæramus atque impetremus aliquod gratiæ divinæ donum, quod optamus, puta intimam cordis contritionem de peccatis, & abundantiam lacrymarum, vel propter illa, vel propter pœnas & dolores passionis Christi, aut dubij alicujus, quod nos angit, resolutionem.

Duæ primæ Additiones.

Secundum, quòd, Additiones primæ duæ, solis conveniunt Exercitiis, quæ mediâ nocte, & sub auroram fiunt. Quarta verò in templo, vel coram aliis numquàm, sed domi tantùm & clanculum exequenda est.

Quando quis Exercitij finem non assequitur.

Tertiò, quòd quando is qui exercitatur, affectum quæsitum non consequitur, ut dolorem, vel consolationem: mutare subinde expedit rationem victus somnique, & alia gene-

ra pœnitentiæ: ita ut pœnitentiam unam per triduum sectemur, & proximo eam biduo relinquamus, vel etiam triduo, prout diversis, plus aut minus pœnitentiæ est sumendum.

Præterea, cùm pœnitentias hujusmodi sæpè omittamus ob affectum carnis, aut erroneum judicium, quasi naturalis nostra complexio ferre illas non possit, citra ingens valetudinis detrimentum; & è contrario justum nonnumquàm pœnitentiæ modum excedamus, de corporis robore nimis confidentes; mutatis, ut dictum est, pœnitentiæ generibus, ac per vices sumptis, & relictis, evenit plerumque, ut clementissimus Dominus, qui naturam nostram perfectissimè cognoscit, unicuique id compertum reddat, quod ipsi expedit. *Quando pœnitentia mutanda.*

Quartum, quòd, Particulare examen fiat ad tollendas culpas & negligentias, quæ circa Exercitia & additiones solent obrepere: id quod etiam per tres alias sequentes hebdomadas, observandum venit.

Mercenarÿ in domo Patris abundant.

Luc. 15.

77

MEDITATIO

De filio prodigo Luc. 15.

Oratio præparatoria eadem quæ semper.

PRimum præludium. Proponemus ob oculos ex una parte locum illum, ubi filius prodigus in summa egestate porcos pascebat ex altera palatium in quo prodigi filii pater in affluentia rerum omnium cum suis versabatur.

Secundum præludium. Petemus à Deo ut nos in suam gratiam benigne receptos numquam amplius à se recedere permittat.

Primum punctum erit considerare quam dispar sit eorum conditio, qui longe à Deo recedentes, peccatorum sordibus, quasi porcorum siliquis pascuntur, & eorum qui à peccatis absoluti, gratia perfruuntur. Id autem facilius intelligetur ex iis, quæ de filio prodigo in Euangelio narrantur, & potissimum ex illis verbis. (Quanti mercenarii in domo patris mei abundant panibus, ego autem hic fame pereo.

Secundum punctum. Erit perpendere filii prodigi confusionem, cum ex altera parte

patris in ſe clementiam & liberalitatem à quo portionem ſubſtantiæ acceperat, recordaretur, ex altera vero ſuam in patrem ingratitudinem animadverteret. Quam confuſionem tum maximam fuiſſe conſiderabimus, cum ſe ſqualore ac pannis obſitum coram patre ſiſteret, ſuumque ac patris diſſimillimum ornatum inſpiceret. Hæc & alia partim ad nos tanquam filios, partim ad Deum tanquam parentem referemus.

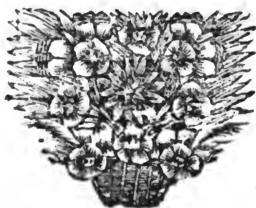
Tertium punctum. Erit attendere ſummam patris in filium benignitatem, quem adhuc longe exiſtentem videns; miſericordia motus eſt, & accurrens cecidit ſuper collum ejus, & oſculatus eſt eum; ſic nos Deus, cum adhuc longe abſumus, intuetur & miſericordia motus, auxilio ſuo præventos benigne amplectitur delictorumque oblitus in gratiam denuo recipit: unde merito coram illo humillimè proſtratus, cum filio prodigo exclamabis (Pater peccavi in cœlum & coram te, jam non ſum dignus vocari filius tuus.)

Quartum punctum. Erit conſiderare eò progreſſam eſſe patris benignitatem, ut ad ſe redeuntem filium non modo receperit, verum etiam priſtinæ dignitati reſtitutum ſtola prima veſtiri, annulo inſigniri, calceamentis indui, hoc eſt gratia cæteriſque donis ornari juſſerit: Quin imo ad oſtendendam cordis profuſam lætitiam, ut univerſæ familiæ gaudium de vitulo ſaginato, è ſelectis armentis convivium inſtruxerit; quodquidem convivium,

vium, recte sacram Eucharistiam interpretabimur, ubi sanctissimo Christo corpore & sanguine reficimur.

Colloquium. Erit ut cum Deo loquens hanc tantam ipsius bonitatem in te alioqui indignissimum admireris, interrogando quid in te viderit, ut te tam benigne amplecteretur. Gratias igitur summas parenti optimo referes, petesque ab eo, ut te tandem in domum ac hæreditatem suam receptum, numquam amplius à se discedere patiatur.

Pater. Ave.

Exeam⁹ adeu extra castra improp̄iu ei⁹ portant

86.

HEBDOMADA
SECUNDA

Contemplatio Regni IESU *Christi, ex similitudine Regis terreni, subditos suos evocantis ad bellum.*

ORATIO præparatoria fiet more supradicto. *Oratio præparatoria.*

Præludium primum ad constructionem loci nunc erit, ut spectare nos imaginemur synagogas, villas, & oppida, quæ prædicans Christus pertransibat: & sic de locis aliis. *1. Prælud.*

Secundum ad gratiam poscendam pertinés in hac parte erit, petere à Deo, ne obsurdescamus vocante nos Christo: sed ad sequendum, ac obtemperandum prompti simus. *2. Prælud.*

Punctum primum esto, proponere mihi ob oculos, humanum Regem divinitus electum, cui Principes, & populi omnes Christiani reverentiam & obsequiam præstare debeant. *Regem electum sibi proponere.*

Secundum est, imaginari quod audiam illum Regem loquentem ad omnes subditos: In animo est mihi regiones infidelium universas ditioni meæ subjicere. Quicumque igitur comitari me velit, paratus sit oportet non alio uti victu, vestitu, rebusque aliis, quàm me utentem conspexerit. In iisdem quoque laboribus, vigiliis, & casibus ceteris mecum persistendum *Audire loquentem.*

dum erit, ut particeps fiat victoriæ & felicitatis unusquisque, prout laborum ac molestiarum socius extiterit.

Considerare quid illi respondendum sit.

Tertium est, considerare quidnam respondere debeant Regi amantissimo & liberalissimo fideles subditi, & quam promptè ad omnem ejus volũtatem offerre se accinctos. Contrà vero, si quis non obaudiret, quanto apud homines universos vituperio dignus esset, atque quam ignavus miles æstimandus.

Pars 2. hujus Exercitii.

Pars secunda hujus Exercitii consistit in collatione similitudinis inter dictum Regem, & Dominum Jesum Christum, circa triplex illud punctum.

Exempli 5. applicatio.

Primò, sic applicabimus exemplum: Si terrenus ille Rex, cum bellicâ suâ evocatione, dignus est, cui attentio & obsequium præstetur; quantò magis Christus Rex æternus, mundoque toti conspicuus? qui singulos ad se his invitat verbis: Mea hæc est justissima voluntas totius mundi dominium mihi vendicare, inimicos meos debellare omnes, ac ita demum in Patris mei gloriam intrare: proinde quisquis eò mecum venire cupit, laboret mecum necesse est, labori enim præmium respondebit.

Quis se Christi servitio non addicet?

Secundum, ratiocinabimur neminem fore sanæ mentis, qui non cupidissimè Christi servitio se totum offerat, & addicat.

Eorum responsum.

Tertio, judicandum erit, quod ii, qui se obsequiis illius prorsus duxerint mancipandos, non se ipsos tantum ad laborum tolerantiam; verùm etiam majora & præclariora quædam mu-

munera oblaturi ſunt, expugnatâ carnis, ſenſuum, amoriſque proprii & mundani rebellione. Unde reſpondebit quiſque in hunc ferè modum: En, ô Rex ſupreme, ac Domine univerſorum, tuâ ego, licet indigniſſimus, fretus tamen gratiâ & ope, me tibi penitus offero, meaque omnia tuæ ſubjicio voluntati: atteſtans coram infinitâ bonitate tuâ, nec non in conſpectu glorioſæ Virginis Matris tuæ, totiuſq; curiæ cæleſtis, hunc eſſe animum meum, hoc deſiderium, hoc certiſſimum decretum: ut (dummodò in majorem laudis tuæ, & obſequii mei proventum cedat) quàm poſſim proximè te ſequar, & imiter in ferendis injuriis & adverſis omnibus, cum verâ, tum ſpiritus, tum etiam rerum paupertate: Si (inquam) ſanctiſſimæ tuæ majeſtati placeat ad tale me vitæ inſtitutum eligere atque recipere.

Fiet bis interdiu hoc Exercitium, manè cùm primùm ſurreximus, & in horâ prandium vel cœnam præcedente. *Bis fiet hoc Exercitium.*

In hâc hebdomadâ ſecundâ, & ſubſequentibus, utile fuerit, aliquid ſubinde legere ex Evangelio, vel pio alio codice, ut de Imitatione Chriſti, Sanctorum vitâ, &c. *Lectio pia.*

Fœmina circ-
dabit virum.
Virgo in v
habens.
ET VERBVM CARO FACTVM EST

PRIMÆ DIEI
MEDITATIO

Prima erit, de Incarnatione IESU *Christi, complectens Orationem præparatoriam, tria Præludia, & Puncta tria, cum uno Colloquio.*

ORATIO præparatoria nihil à superioribus variatur. *Orat. prap.*

Præludium primum est, proferre in medium contemplandæ rei historiam, quæ hoc loco erit: Quomodò personæ tres Divinæ, universam terræ superficiem speculantes, hominibus refertam, qui ad infernum descendebant, in Deitatis suæ æternitate decernunt, ut secunda persona, pro salute humani generis, naturam hominis assumat. Unde adveniente tempore præstituto, Archangelus Gabriel ad beatam Virginem Mariam nuntius destinatur, ut dicetur infrà. pag. 185. *1. Prælud.*

Secundum pertinet ad loci compositionem, quæ erit visio imaginaria, perinde ac si oculis pateret terræ universæ ambitus, quam habitant tot diversæ gentes. Deinde ad certam mundi partem domuncula spectetur beatæ Virginis, apud Nazareth in provincia Galilææ sita. *2. Prælud.*

Tertium continet gratiæ postulationem, ut intimè cognoscam, quo pacto Dei Filius *3. Est gratia postulatio.*

mei causâ sit homo factus, ut ardentius ipsum amem, & abhinc sequar studiosiùs.

Eadem oratio præp. Notandum hîc est, tam Orationem præparatoriam, quam tria Præludia per totam hanc hebdomadam, & reliquas sequentes itidem fieri, Præludiis dumtaxat pro diversitate rerum variatis.

Contemplatio personarum. Punctum primum est, ut speculer personas omnes, de quibus agitur: Et primò quidem homines super faciem terræ degentes, adeò moribus, gestibus, & actionibus diversos; quosdam albos, & nigros alios; nonnullos fruentes pace, & reliquos bellis agitatos: hunc plorantem, & ridentem illum: sanum unum, alterum ægrotum: nascentes multos, & multos vicissim morientes, ceterasque varietates propè innumeras.

Deinde contemplandæ erunt personæ tres divinæ, è solio regali suo intuentes omnia hominum genera, in superficie terræ cæcorum more viventium, passimque morientium, & descendentium ad infernum. Posteà Virginem Mariam cum Angelo eam salutante, considerabimus, aliquid inde semper ad nos reflectendo, ut ex consideratione tali fructum aliquem referamus.

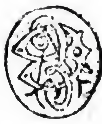
Audire eas loquentes. Secundum punctum est, auditu interno excipere, quid loquantur personæ omnes, ut homines in terris confabulantes, blasphemantes, sibique invicem convicciantes. Divinæ verò personæ in cælo de redimendo humano genere colloquentes: Virgo & Angelus in cellula de

de Incarnationis myſterio tractantes. Quorum omnium reflexione, ſeu applicatione quadam ad meipſum facta, ſtudebo ex ſingulis nonnihil fructus decerpere.

Tertium conſequenter erit, actiones quoque perſonarum ſimul attendere: ut puta, quomodo ſeſe invicem mortales infeſtent, concutiant, trucident, & omnes ruant ad inferos: quomodò ſanctiſſima Trinitas Incarnationis opus exequatur legatione, & Beata Virgo humillime ſe gerens, Divinæ gratias agat majeſtati. Ex quibus ad nos ipſos, ut dictum eſt, reflexis, fructus obiter eſt legendus. *Actiones attendere.*

Colloquium poſtremò ſubjiciam diſquiſitis ſtudiosè verbis, quibus divinam quamlibet perſonam, Verbum incarnatum, & ipſius Matrem dignè valeam compellare: petendo etiam pro affectu, quem in me ſenſero, quidquid ad majorem juvet imitationem Domini mei Jesu Chriſti. velut nunc recens incarnati. Recitabitur in fine *Pater noſter.* *Colloquium.*

CON-

Aut Xpus fallitur, aut mundus errat *Ber Nat:*

CONTEMPLATIO II.

De Nativitate.

ORATIO præparatoria ſicut ſuprà: *Orat. prap.*

Præludium primum ex hiſtoriâ dependet, quæ recenſenda eſt ab egreſſu Beatæ Virginis ex oppido Nazareth: quo ſcilicet modo jam nono menſe gravida, & inſidens aſinæ (ut piè meditari licet) ac Joſeph comes, cum ancillulâ, & bove, profecti ſunt Bethlehem, tributum à Cæſare exactum, pro ſe ſoluturi. *1. Præludiũ.*

Secundum verò deducendum erit ex conſideratione itineris, æſtimatâ ejus longitudine, obliquitate, lenitate, vel aſperitate paſſim occurrente. Deinceps etiam nativitatis locum rimabimur, ſpeluncæ ſimilem, latum, vel anguſtum, planum, vel erectum, commodè, vel incommodè paratum. *2. Præludium.*

Tertium, à ſuperiore nihil mutabitur. *3. Præludium.*

Punctum primum eſt, aſpectus perſonarum, ut Virginis Deiparæ, & Joſeph conjugis, cum famulâ, & Chriſti Domini, ut infantis nunc primùm nati: * Inter quos me adeſſe fingam, tamquàm pauperculum, eorum utcumque neceſſitatibus, cum reverentiâ maximâ famulantem. Ac inde quid ad me redire emolumenti, ex tali ſpectaculo poſſit, diſpiciam. *Aſpectus perſonarum.* * i

Secundum conficitur ex verborum, quæ ibidem fiunt, apprehenſione fructuosâ. *Earum verba.*

Ter-

Cogitare labores itineris. Tertium ex negotiorum, quæ illic geruntur, inspectione, puta itineris, laborum, & causarum ob quas summus omnium Dominus, in summâ natus sit egestate, laturus quoque in hac vitâ cum perpetuâ paupertate labores, famem, sitim, æstum, frigus, opprobria, verbera, & crucem tandem subiturus, idque mei causâ: unde per singulas studebo proventum aliquem spiritualem colligere. Hæc demum concludenda erunt inito colloquio, & finito cum *Pater noster.*

III. CONTEMPLATIO,

Est repetitio præcedentium duarum.

Pro 3. Exercitio repetuntur duo præcedentia. PRo tertio Exercitio, seu contemplatione, repetuntur duæ præcedentes cum Oratione præparatoriâ, & iisdem tribus Præludiis, notando ubique, & fixius tractando illas partes, in quarum priore transcursu aliquid illustrationis, consolationis, vel desolationis acceperim. Subdetur etiam Colloquium cum oratione Dominicâ, ut prius.

Idem est in hac hebdomadâ repetendi modus qui in sequentibus. Notandum, eumdem esse repetendi Exercitii modum, & ordinem in hac hebdomada, & in sequentibus, qui fuit in prima: nisi quòd mutatur materia, eadem forma permanente.

IV.

IV. CONTEMPLATIO,

Eſt primæ ac ſecundæ iterata repetitio, proximæ præcedenti penitus conformis.

V. CONTEMPLATIO,

Eſt applicatio ſenſuum ad prædictas.

Quinque ſenſuum conſideratio.

POſt Orationem præparatoriam, cum tribus jam dictis Præludiis, apprimè conducit, quinque imaginarios ſenſus circa primam & ſecundam Contemplationem, eo, qui ſequitur, modo, exercere, prout res ſubjecta feret.

Imaginari perſonas.

Punctum primum erit, ſecundum imaginationem reſpicere perſonas omnes, & notatis, quæ circa eas occurrent, circumſtantiis, utilitatem noſtram elicere.

Quaſi audire.

Secundum, velut audiendo, quid loquantur, aut loqui eas deceat, omnia in uſum noſtrum attrahere.

Quaſi guſtare. * k

Tertium, interiore quodam guſtu, & olfactu ſentire, quanta ſit ſuavitas, & * dulcedo animæ, divinis donis ac virtutibus imbutæ, juxta rationem perſonæ, quam conſideramus, adaptando nobis ea, quæ fructum aliquem afferre poſſint.

Quaſi attrectare.

Quartum, per internum tactum attrectare, ac deoſculari veſtimenta, loca, veſtigia, ceteraque perſonis talibus conjuncta, unde fiat nobis devotionis vel boni cujuſlibet ſpiritualis major acceſſio.

Per Colloquium finiendum.

Huic erit Contemplationi per Colloquium imponendus finis, ſicut prioribus, adjecto itidem *Pater noſter.* NO-

NOTANDA

Insuper sunt hæc quinque.

Nullũ aliud mysterium meditandũ.

PRimum, quòd tam in hac, quàm in qualibet sequente hebdomadâ nullum debeo legere, vel cogitare aliud mysterium, nisi quod eadem horâ aut die considerandum sit, cùm alioquin unum alteri obturbet.

Exercitiorum quæ repetuntur distributio.

Secundum, quòd primum de Incarnatione Christi Exercitium fit mediâ nocte, proximum diluculo, tertium circa horam Missæ, quartum sub vesperas, quintum paulò ante cœnam: & eorum cuilibet, spatium impendetur unius horæ. Id quod abhinc deinceps ubique venit observandum.

Quid cum senibus vel valetudinariis agendum.

Tertium, quòd si is, qui exercitatur, sit senex, vel per hebdomadam primam viribus attritus, præstat eum aliquoties non surgere de nocte, sed tres tantùm contemplationes peragere, in aurorâ, circa Missæ tempus, & ante prandium: * superaddita circa vesperas una repetitione, & sensuum applicatione ante cœnam.

* i

Quæ in 2. hebdomadâ varianda.

Quartum, quòd in hac hebdomada secunda, ex decem additionibus in prima traditis, variari debent secunda, sexta, & septima, cum decimâ ex parte. In secundâ quidem hoc mutatur, quòd simulatque excitor à somno, meditationem proximè instantem debeo menti objicere, ac desiderium provocare, cognoscendi

ꝺi clariùs Incarnati æterni Verbi, ut ipſi ſerviam, & adhæreſcam tantò propenſiùs, quantò incredibiliorem erga me bonitatem ejus perſpexero.

In ſexta verò, ut frequenti verſem memoria vitam Chriſti à tempore Incarnationis ad locum uſque, ſive myſterium, de quo in præſenti die, vel hora ſum meditaturus;

In ſeptima, ut luce, vel obſcuritate, ſereno cælo, vel turbido delecter, quatenus ad ſcopum refert deſideratæ rei, pertingendum.

In decima, ut ita me geram, ſicut exigere videtur myſterii contemplandi genus; cùm nonnulla ex myſteriis pœnitentiam requirant, alia non item. Decem igitur Additionibus utendum erit circumſpectè.

Quintum eſt ultimò notandum, quod in omnibus aliarum horarum (præterquàm noctis mediæ & auroræ) Exercitiis, aſſumendum erit aliquid, quod ſecundæ & tertiæ additioni æquivaleat, hunc in modum: ubi primùm in mentem veniet adeſſe meditandi horam, priuſquàm accedam, proſpiciam eminus, quò ferar, & coram quo ſim apparitur9, ac tranſcurſa obiter exercitii oblati parte, contemplationem ſtatim auſpicabor. *Quid in aliis horis mutandum*

IN II. DIE

ARGUMENTUM

PRIMÆ ET SECUNDÆ

CONTEMPLATIONIS,

*Erit Christi Præsentatio in templo, de quâ infrà pag. 195. & * Fuga in Ægyptum, de quâ pag. 197.*

* m

Fiet repetitio.

SUper duabus his Contemplationibus fiet repetitio duplex, & sensuum applicatio, ut suprà.

Interdum remittendum & variandum in Exercitiis.

Notandum, quòd expedit nonnumquàm eum, qui exercitatur, quamvis & vigore animi, & corporis robore sit præditus; nonnihil tamen remittere de præscriptis Exercitiis secundæ hujus hebdomadæ, & subsequentium duarum: ut assequi, quod cupit, commodiùs valeat, acceptâ sollummodò contemplatione unâ in crepusculo matutino, & alterâ circa Missæ tempus: quarum repetitionem faciat horâ vesperarum: & sub cœnam, quinque imaginationis sensus super iisdem exerceat.

Alia meditationes de vitâ Christi.

Die verò tertiâ meditandum occurret, quo pacto puer JESUS apud Nazareth subditus erat parentibus, ut habetur p. 197. Deinde, quomodò ab eis repertus fuerit in templo p. 199. Fient item duæ repetitiones, cum sensuum applicatione.

Præ-

Præludium quoddam, circa conſiderationem ſtatuum, ſeu generum vitæ diverſorum.

CUm * ſuprà propoſitum fuerit exemplum Chriſti, de vitæ genere, quod in mandatorum Dei obſervatione conſiſtit, & primus ſeu communis ſtatus appellatur; nunc idem ipſe Dominus, dum parentibus ſuis fuiſſe ſubditus memoratur, formam videtur exhibere, alterius ſeu ſecundi ſtatus, pendentis ab obedientiâ, & perfectionem Euangelicam afferentis, quando videlicet in templum ſe contulit, patre adſcititio, & naturali Matre derelictis, ut æterni Patris obſequio vacaret. Quare opportunum hic erit, nos quoque illius vitam contemplantes, veſtigare & efflagitare proprium vitæ genus; in quo majeſtati ſuæ nos ſervire malit.

* n Præludium de diverſis vitæ generibus.

Ad hoc igitur inquirendum, poſſumus introduci per ſequens proximè Exercitium, ad Chriſti mentem attendentes, collatam cum oppoſitâ inimici. Diſcemus etiam exinde qua ſit nobis opus diſpoſitione, ut perfecti in eo evadamus ſtatu, quemcumque bonitas divina eligendum nobis ſuggeſſerit.

Eligite hodie cui seruire potissimum debeatis. *Ios. 24.*

QVARTA DIE

Fiet meditatio de duobus vexillis; uno quidem JESU *Christi optimi nostri Imperatoris; altero verò Luciferi, hostis hominum capitalissimi.*

ORatio præparatoria fit secundùm morem. *Orat. prap.*

Præludium primum, erit historica quædam consideratio Christi, ex unâ parte, & ex alterâ Luciferi, quorum uterque omnes homines ad se vocat, sub vexillo suo congregandos. *1. Præl. est historia.*

Secundum est ad constructionem loci, ut repræsentetur nobis campus amplissimus circa Hierosolymam, in quo Dominus JESUS Christus, tamquàm bonorum hominum omnium summus Dux assistat. Rursum alter campus in Babyloniâ, ubi se Lucifer, malorum & adversariorum ducem exhibeat. *2. Est constructio loci.*

Tertium, ad gratiam petendam illud erit, ut poscamus exploratas habere fraudes mali Ducis, invocatâ simul Divinâ ope ad eas vitandas: veri autem, optimique Imperatoris Christi, agnoscere mores ingenuos, ac per gratiam imitari posse. *3. Est petitio gratiæ.*

Punctum primum est, imaginari coram oculis meis, apud campum Babylonicum, ducem impiorum in cathedrâ igneâ, & fumosâ sedere, horribilem figurâ, vultuque terribilem. *Imaginari ducem impiorum.*

Vt convocat dæmones. Secundum est, advertere quomodò convocatos dæmones innumeros per totum orbem spargit ad nocendum, nullis civitatibus & locis, nullis personarum generibus immunibus relictis.

Ejus concio ad suos. Tertium, attendere cujusmodi concionem habeat ad ministros suos, quos instigat, ut correptis injectisque laqueis, & catenis, homines primùm trahant (quod fere contingit) ad cupiditatem divitiarum, unde posteà faciliùs in mundani honoris ambitionem, ac demum in superbiæ barathrum deturbari queant.

Tres gradus tentationum. Atque ita tres sunt præcipui tentationum gradus, in divitiis, honoribus, & superbiâ fundati: ex quibus in alia vitiorum genera omnia, præceps fit decursus.

Similiter ex opposito, considerandus est summus optimusque noster Dux & Imperator Christus.

Imaginari è contra Christum. Punctum primum erit, conspicari Christum in amœno campo juxta Hierosolymam, humili quidem constitutum loco, sed valdè speciosum formâ, & aspectu summè amabilem.

Vt suos per orbem discipulos mittat. Secundum autem est, speculari quo pacto ipse mundi Dominus universi, electos Apostolos, discipulos, & ministros alios per orbem mittat, qui omni hominum generi, statui,

ſtatui, & conditioni doctrinam ſacram ac ſalutiferam impartiant.

Tertium, auſcultare concionem Chriſti exhortatoriam, ad ſervos & amicos ſuos omnes in opus tale deſtinatos, qua eis præcipit, ut juvare ſtudeant quemlibet, ac primò inducendum curent ad ſpiritualem affectum paupertatis: & inſuper (ſi divini obſequii ratio & electio cæleſtis eò ferat) ad ſectandam actu ipſo veram paupertatem: deinde ut ad opprobrii, contemptuſque deſiderium alliciant, unde humilitatis virtus enaſcitur. Et ita tres conſurgunt perfectionis gradus, videlicet paupertas, abjectio ſui, atque humilitas, quæ ex diametro divitiis, honori, & ſuperbiæ opponuntur, ac virtutes omnes ſtatim introducunt. *Chriſti concio.*

Colloquium poſteà formandum erit ad Virginem beatam, implorandaque eſt per eam à Filio gratia, ut recipi poſſim & manere ſub vexillo ejus; Idque primum, per ſpiritualem tantùm paupertatem, aut etiam in rerum expoliatione ſitam, (ſi quidem ad eam me vocare, atque admittere dignabitur;) deinde per abjectionem quoque, ſeu ignominiam, ut ipſum imiter vicinius, deprecando tamen culpam aliorum, ne contemptus mei, tam in alicujus detrimentum, quàm in offenſam Dei cedat. *ad B. Virginem.*

Terminabitur primum hoc colloquium per *Ave Maria.* *Finitur per* Ave Maria. *Colloquium*

2. Ad Christum. Secundum Colloquium ad Christum hominem dirigitur, ut mihi à Patre impetret illud idem, subdeturque in fine oratio, *Anima Christi.*

3. Ad Patrem. Tertium ad Patrem, ut annuat petitioni, cum *Pater noster.*

Fiet etiam in media nocte. Transfigetur hoc Exercitium semel in mediâ nocte, & alterâ vice sub auroram.

Duæ repet. quando fient. Repetitiones verò duæ circa matutini sacri, atque vesperarum tempus erunt faciendæ, additis in fine tribus Colloquiis. Sequens verò Exercitium fiet ante cœnam.

ME-

SEQVAR TE QVOCVMQVE IERIS *Matt. 8.*

MEDITATIO

Eodem quarto die facienda, de tribus hominum Claßibus, seu differentiis, ut potißimam partem amplectamur.

ORatio præparatoria, ut semper antehac. *Orat.prap.* *1.Pralud.*

Præludium primum fiat, propositis vice historiæ, tribus hominum classibus distinctis, quarum unaquæque decem millia ducatorum, alio quàm divini cultus & amoris studio sibi paraverit: nunc autem placatum habere Deum, & salva fieri exoptet, sublato * utcunque noxio affectu rerum, utpote salutis impedimento. *O

Secundum est, loci cujusdam imaginaria constructio, in quo videam meipsum coram Deo Sanctisque omnibus, cum desiderio astantem, atque perseverantem, quonam pacto ipsi Deo placere queam potissimum. *2 Pral. loci constructio.*

Tertium est, optatæ rei petitio, nimirum gratiæ, per quam id eligam, quod & Deo acceptissimum, & mihi saluberrimum futurum sit. *3. Rei petitio.*

Prima igitur classis optat quidem acquisitæ rei exuere affectum, ut conciliari Deo possit: sed media, * debitaque adminicula toto vitæ tempore non admovet. *1. Classis affectus.* *P

Se-

2. Affectus. Secunda itidem affectum malè ordinatum auferre cupit: sed rem interim mordicus tenere, ac Deum potiùs trahere ad votum proprium, quam relicto impedimento, per conducibiliorem statum ad illum tendere.

3. Affectus. Tertia postremò affectum insincerum volens abjicere, rem ipsam vel tollere, vel tenere æquè parata est, prout ad divinum cultum commodius fore, vel ex divino instinctu, vel *q ex rationis dictamine animadverterit: * Ac, interim omnia relinquens integra, illud tantum versat, & inquirit, nec aliam admittit relinquendæ, aut retinendæ rei acquisitæ caussam, præter rationem ac desiderium divinæ gloriæ, ut quam maxima sit.

Colloquium. Colloquia tria subsequentur, ut nuper facta sunt de vexillis.

De affectu perfectæ paupertatis. Notandum ad hæc, quòd ubi affectum sentimus paupertati perfectæ, quæ tum in spiritu, tum in rerum abdicatione subsistit, adversantem, & ad divitias magis inclinantem: multùm confert, ad eum elidendum, petere ex Deo, licet renitente carne, ut ad paupertatem *r ejusmodi sectandam nos eligat: * servabimus tamen intereà desiderii nostri libertatem, quâ liceat convenientiorem servitio divino viam invadere.

QUIN-

QVINTA DIE

Sequetur contemplatio de Domini transitu, à Nazareth ad Iordanem fluvium, deque ejus baptismo pag. 201.

FIet tam mediâ nocte, quam primo mane. Bis prætereà repetur circa Missæ, ac vesperarum horam. Ante cœnam applicabuntur quinque sensus. Ad hæc quodlibet horum quinque Exercitiorum præcedet Oratio præparatoria, cum tribus Præludiis, ut in superioribus de Incarnatione & Nativitate traditum est. Nec non adjectis tribus Colloquiis, ut circa classes, vel juxta id, quod ibi fuit subnotatum. *Fiet circa mediam noctem: bis repetitur.*

Examen autem particulare à prandio & cœnâ usitatum, fiet hîc, & in sequentibus de erratis ac negligentiis, quæ circa proprias ejus diei meditationes, & Additiones contigerunt. *Examen particulare de quâ re.*

Sexta deinceps die, contemplandum se offert quomodò Christus Jesus à flumine Jordanis petierit desertum, ibique versatus sit. Servatâ omnino Exercitii diei quintæ formâ, pag. 201. *Sextâ die quid meditandum.*

Septima, quomodo Beatus Andreas, & alii successive Christum secuti sunt, ut dicetur pag. 205. *7. Die.*

Octava, quomodo sermonem fecit Domi- *8. Die.*

nus

nus in monte, octo beatitudinis modos edisserens, pag. 209.

9. Die. Nona, quomodo navigantibus discipulis se ostendit, ambulans super aquas maris, p. 211.

10. Die. Decima, quomodo in templo docuit, p. 217.

11. Die. Undecima, de Lazari suscitatione, p. 215.

12. Die. Duodecima, de gestis in die palmarum, pag. 217.

Notanda hoc loco sunt hæc tria.

In 2 hebdomadâ possunt adjici meditat.

PRimo, quod in hac secundâ hebdomadâ juxta temporis facultatem, & utilitatem personæ sese exercentis, possunt aliquot meditationes vel adjici, ut de mysteriis visitationis pastorum, circumcisionis, & trium Regum; vel subtrahi ex suprapositis, quippe, quæ introductione tantùm delineantur, ad formandam meliùs contemplationem.

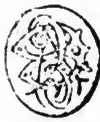
* *Quando inchoanda electionum discussio.*

Secundò,* quod inchoanda est electionum discussio à contemplatione discessus Christi ex Nazareth Jordanem versus usq; ad eam, quæ fit quinto die, simul comprehendendam.

Quid ante materiam electionum.

Tertiò, quod antequam electionum materiam aggrediamur, ut ad capessendam germanam Christi doctrinam affectum nostrum disponamus, apprimè juvat considerare, ac per diem totum revolvere idemtidem tres sequentes modos humilitatis, nec non colloquia dicenda, crebro agitare.

Tres

INRI

Peccatum veniale

Mortale

Mihi absit gloriae nisi in Cruce Dñi Nri Iesu Chri

Tres gradus Humilitatis.

PRimus humilitatis modus hic eſt, ad ſalutem neceſſarius, ut me penitus ſubdam divinæ legi obſervandæ, utque ne mundi quidem totius oblato mihi dominio, vel extremo vitæ diſcrimine objecto, tranſgrediar ex deliberato mandatum ullum divinum, aut humanum, quod quidem peccati mortalis vinculo nos obliget. *Primus humilitatis modus.*

Secundus majoris eſt perfectionis, ut fixo animo, ad divitias, paupertatem, honorem, ignomiam, brevitatem vitæ, ac longitudinem, æquè ſim propenſus, ubi æqualis eſt divinæ laudis, & ſalutis meæ occaſio. Utque nullâ, vel humanæ quantæcumque felicitatis, vel propriæ mortis conditione propoſitâ, adducar umquam, ut culpam, licet venialem tantum, decernam admittere. *2. Modus.*

Tertius eſt modus humilitatis abſolutiſſimæ, ut priores duos jam adeptus, etiam ſi nullo ſuperaddito, laus Dei par foret, ad majorem tamen imitationem Chriſti, eligam potiùs cum eo paupere, ſpreto, & illuſo, pauperiem, contemptum, & inſipientiæ titulum amplecti, quàm opes, honores, & ſapientiæ æſtimationem. Porrò ad gradum hunc humilitatis attingendum, magnum afferet compendium, triplicis colloquii præcedentis de vexillis uſus, per quod ſuppliciter poſcamus (ſi divinæ placeat benignitati) ad talem perduci electio- *3. Modus.*

nem, sive major, sive æqualis obsequii mei erga Deum, & gloriæ divinæ proventus subsit.

Præludium ad electionem faciendam.

Requisita ad electionem.

AD benè quippiam eligendum, nostræ sunt partes, ut oculo puro ac simplici spectemus, quorsum fuerimus creati, nimirum ad laudem Dei, & salutem nostram. Quapropter eligenda sunt ea tantum, quæ conducunt ad dictum finem; cùm ubique fini medium, non medio finis habeat subordinari. Unde errant, qui uxorem ducere primitus, aut Ecclesiasticum munus seu beneficium adipisci statuunt, atque ita demum Deo posteà inservire, utentes præposterè fine ac medio, nec ad Deum tendentes rectà, sed obliquè ipsum ad perversa vota sua pertrahere conantes. Atqui è contrario planè agendum est, proposito primùm divino cultu, tamquàm fine nostro, & electo deinceps conjugio, vel sacerdotio, ceterísque rebus omnibus, quatenus expedit, ad præfixum finem ordinatis. Idcircò nihil movere nos debet, ad mediis quibusvis utendum, aut supersedendum, nisi habitâ in primis tam divinæ laudis, quàm nostræ salutis certâ ratione,

In-

Introductio ad eligendarum rerum notitiam, complectens quatuor puncta, & annotatiunculam unam.

PRimum punctum est, quòd res omnes, quæ sub electionem cadunt, necessariò bonæ esse debent ex seipsis; aut certè non malæ, nec nisi consonæ institutis orthodoxæ Matris Ecclesiæ. *Res electioni quales.*

Secundum, quòd genera duo rerum electioni quadrant. Nam quarumdam electio immutabilis est, ut ordinis sacerdotalis, & matrimonii: aliarum verò mutari potest, sicut reddituum Ecclesiasticorum, vel sæcularium, quos recipi & relinqui ex causâ fas est. *Quot genera rerum.*

Tertium, quod circa ea, de quibus facta jam sit electio immutabilis, nihil superest eligendum. Sed advertendum est, quod si quis improvidè, nec sine obliquis affectionibus aliquid elegerit, quod non liceat retractare, reliquum est, ubi eum cœperit pœnitere facti, electionis damnum probitate vitæ, & operum solertiâ pensare: resilire autem nullo pacto decet, quamvis electio istiusmodi non videatur vocatio divina esse, utpote obliqua atque inconsulta. Quâ in re non pauci errant, electionem malam, & obliquam pro divinâ vocatione reputantes, cùm hæc semper pura & clara sit, *Quando nil superest eligendum.*

 non

non carnali ullo affectu, vel studio perverso mixta.

Quando non est violanda electio. Quartum, quod, si quis debito modo & ordine, absque carnali mundanoque affectu quippiam elegit, quod mutari possit, non est cur violet electionem talem, sed potius, ut in eâ magis ac magis proficiat, adniti debet.

Quando corrigenda. Notandum autem est, quod si electio rerum hujusmodi mutabilium, non ita rectè atque sincerè processerit; eam expedit corrigere, ut fructus uberior, & Deo gratior produci possit.

De tempore triplici, ad electiones rectè faciendas magis opportuno.

1. Tempus cũ nulla subest dubitatio. Tempus primum erit, quando voluntatem divina virtus sic impellit, ut omnis dubitatio, imo etiam dubitandi facultas animæ sublata sit, quo minùs sequatur impulsionem talem: sicut legimus Beato Paulo, & Matthæo, & aliis nonnullis, vocante Christo, accidisse.

2. Cum constat de Dei beneplacito. Secundum est, quoties satis clarum compertumque sit beneplacitum divinum, docente id aliquo consolationum vel diversorum spirituum prævio experimento.

3. Quando cum tranquillitate fit electio certa vitæ. Tertium est, quando per animi tranquillitatem aliquis, considerato fine, ad quem conditus est (ad Dei gloriam scilicet & salutem suam)

ſuam) eligit certum vitæ genus intra Eccleſiæ Catholicæ limites conſtitutum, per quod ceu medium, commodiùs ſecuriuſque ad ſuum finem tendat.

Porro tranquillitas ea tunc noſcitur adeſſe quotieſcumque anima nullis agitata variis ſpiritibus, vires naturales ſuas liberè exercet. Itaque niſi primi vel ſecundi temporis beneficio electio contingat, ſupereſt ad tertium recurſus duobus modis ſequentibus diſtinctum.

Proposui in conspectu tuo vitam, & mortem. *Deut. 30*

124.

Modus prior sanæ bonæque electionis faciendæ, sex constans punctis.

PUnctum primum, erit proferre in medium rem deliberandam, ut de officio, vel beneficio, acceptandumne, an potiùs rejiciendum sit; & ita de ceteris rebus, quæ ad mutabilem electionem spectant. *Rem deliberandam proferre.*

Secundum est, adducto ante oculos creationis meæ fine, in hoc consistente, ut cum Dei laude salvus fiam, in neutram declinare partem amplectendæ vel repudiandæ rei controversæ: quin potiùs velut in medio quodam interstitio, & æquilibrio subsistere, parato interim animo, ut in eam illicò partem totus ferar, quam novero divinæ gloriæ, & saluti meæ fore aptiorem. *In neutram partem pendere.*

Tertium, obsecrare Dei clementiam, ut dignetur mentem instruere, & impellere voluntatem, quocumque potiùs mihi tendendum sit, adhibito nihilo secius, pio fidelique intellectus mei ratiocinio: per quod apprehensâ, & probatâ Dei voluntate, ad electionem ferar. *A Deo lucem petere.*

Quartum, perpendere quot tandem commoda vel adminicula mihi ad finem meum prosequendum accedent ex tali officio vel beneficio suscepto: quot rursum ex eodem incommoda & pericula impendent. Præterea, quot per oppositum, omisso illo, tam commoda & adminicula, quàm di- *Commoda vel adminicula perpendere.*

discrimina & damna possim expectare.

Tum ratiocinari in utramque partem. Quintum, his præmissis, ratiocinari in utramque partem, & juxta ipsius rationis dictamen, seposito carnis appetitu omni, electionem concludere.

Electionem factam Deo offerre. Sextum, electione factâ, ad orandum citò prosilire, & illam offerre Deo perfectè demum, si ei placeat, recipiendam & stabiliendam.

Modus posterior benè eligendi, in Regulas quatuor, & Annotationem unam distributus.

Puritas affectus. Regula prima, quod, cum oporteat per affectum ex Dei amore cælitus infusum fieri electionem, eligentem convenit persentiscere in seipso, quòd quidquid affectionis (sive multum sive modicum sit) erga rem electam tenet, ex solius Dei amore, & intuitu proficiscatur.

** t*

Quid si amico consulerem. Secunda,* est considerare, si quis mihi vir amicissimus, cui nihil non perfectionis inesse cupiam, occurreret dubius super electione hujusmodi, quidnam ego illi decernendum maximè essem consulturus. Quo animadverso, agendum & mihi ducam, ut suaderem alteri.

Quid eligerem morte ingruente. Tertia, mecum insuper reputare, si mors ingrueret, quem me mallem observasse modum in præsenti deliberatione. Juxta hunc igitur, eligendum nunc esse facile intelligam.

Quarta,

Quartâ, prospicere non minus, quando pro tribunali sistar judicandus, quo me consilio hac in re usum esse vellem. Quo agnito nunc utar, ut eo tempore magis sim securus. *Quid cùm tribunali Dei sistar.*

Adnotandum est postremò, quòd hisce Regulis quatuor propter salutem meam, & animi quietem accuratè servatis, debeo juxta ultimum punctum modi præcedentis, electionem ipsam definire, & offerre Deo comprobandam. *Quando, & quomodo facienda electio.*

De emendatione seu reformatione circa vitæ statum cuivis faciendâ.

IN primis illud est advertendum, quòd si quis vel matrimonio, vel officio dignitatis Ecclesiasticæ sit adstrictus (de temporalium verò bonorum quantitate, magna an parva sit, non refert) unde ipsi non vacet, aut parum libeat circa mutabilium rerum electiones versari; operæpretium est, earum loco methodum ei tradi, seu formulam aliquam, ex qua vitam suam, & statum proprium possit emendare. *Quid faciendum matrimonio vel dignitate Ecclesiast. adstricto.*

Debet igitur, quisquis ejusmodi conditionem sortitus est, ut finem creationis, & vitæ suæ rectè statuat ac sequatur, per Exercitia supradicta, & electionum modos attendere, atque ruminando sedulò colligere, quàm amplam domum & familiam æquum sit se habere *Singula status perpendat.*

bere: quibus eam modis tractare & administrare conveniat: quibus instruere verbis & exemplis: quantum præterea de possessis facultatibus sumptum facere liceat in usus proprios, sive domesticos: quid rursum pauperibus erogare, vel impendere piis operibus deceat, nihil affectando aliud, nec quærendo, nisi quod honorem Dei & salutem suam præstet. Hoc enim unusquisque persuasum habeat, tantum se in studiis spiritualibus promoturum esse, quantum ab amore sui ipsius & commodi proprii affectione sese abstraxerit,

TER-

Tu mihi lavas pedes? At DOMINVS: si non lauero te non habebis partem mecum.

TERTIA HEBDOMADA

CONTEMPLATIO I.

** Fit in mediâ nocte, & continet Orationem præparatoriam, tria Præludia, sex Puncta, cum uno Colloquio.* et 219.

ORATIO præparatoria eadem, quæ semper. Orat prap.

Præludium primum, sumitur ex historiâ: Quomodò Christus a Bethaniâ misit Hierosolymam discipulos duos ad parandam cœnam, quò & ipse cum reliquis deinde profectus est: ibique post agni Paschalis esum, & peractam cœnam, pedes lavit omnibus; & sacrosanctum corpus ac sanguinem suum largitus est. Postremò sermonem ad eos habuit, post discessum Judæ, ipsum venditurí. 1. Prælud.

Secundum, ex compositione loci, considerando dictum iter asperum aut lene, breve aut longum, cum ceteris, quæ inesse poterant, circumstantiis. Deinceps conspicando locum cœnæ amplum, vel angustum, vilem vel ornatum, & consimilia. 2. Prælud.

Tertium, ex optatæ rei petitione; scilicet doloris, indignationis, & confusionis, eò quòd 3. Prælud.

quòd ob peccata mea, summus omnium Dominus tantis se tormentis ita objiciat.

Respicere cœnantes. Punctum primum, erit respicere cœnantes, & aliquid in usum meum adducere.

Eos audire loquentes. Secundum, eosdem audire, quid loquantur, & fructum inde decerpere.

Actiones considerare. Tertium, attendere, quid agant, & per omnia proficere.

** x Quid Christus pati appetat.* Quartum, * advertere, quid jam inde Christus pati appetat, & incipiat, juxta historiam: unde incipiam & ipse dolorem, mœstitiam, & fletum mihi excitare, meque affligam similiter in subsequentibus.

Absconsa divinitate ne adversarii pereant. Quintum, meditari quo se pacto abscondens Christi Divinitas, adversarios suos, cum valeat, non perdat, sed pœnas adeò crudeles pati sinat Humanitatem.

Quid mihi patiendum. Sextum cogitare, cùm talia ferat pro peccatis meis, quid agere debeam aut pati ejus causâ.

Colloquium. Colloquium ad Christum fiet, terminandum cum *Pater noster*.

Notandum circa Colloquia. In colloquiis est notandum (ut suprà ex parte jam exposuimus) quod agere convenit, & aliquid petere, juxta præsentis rei rationem, videlicet, prout sentio in me consolationem, vel perturbationem: prout virtutem unam, vel alteram expeto: prout in hanc, vel illam partem de me statuere intendo: prout etiam de re, quam contemplor, tristari volo, vel lætari. Denique postulandum erit illud, quod circa rem certam aliquam maximè desidero:

dero: & unum dumtaxat colloquium poterit confici ad Christum Dominum, vel triplex, si devotio instiget, nempe ad Matrem, Filium, & Patrem, sicut traditum est in contemplatione secundæ hebdomadæ, de tribus classibus, cum sequente illic annotatione.

AMICE AD QVID VENISTI *Matthei.26*

II. CONTEMPLATIO,

In aurorâ, de rebus à Christo post cœnam, & in horto gestis.

ORatio præparatoria consueta semper. Orat. præp.

Præludium primum, est juxta historiam. 1. Prælud. historia. Quomodo JESUS Christus unà cum undecim suis Apostolis, descendit ex monte Sion ubi fuerant cœnati, & transiens per vallem Josaphat, relictis ibi ex illis octo aliis vero tribus in horti parte, seorsum ipse digrediens, oravit, ad sudorem usque sanguineum, iteratâ jam ter eadem ad Patrem suum oratione. Posteà excitis discipulis à somno, prostratis ad solam vocem cum Juda per osculum prodente, adversariis: restituta deinceps, quam amputaverat Petrus, Malchi auricula; comprehensus tandem est, quasi nefarius aut latro quispiam, & per vallem illam ad Annæ domum primo tractus.

Secundum est, pro construendo loco, viam intueri declivem, planam, & arduam; item hortum certâ magnitudine, figurâ, & habitudine depingendum. 2. Prælud.

Tertium, pro voti consecutione, poscere mœrorem, planctum, anxietatem, & ceteras id genus pœnas interiores, ut Christo patienti pro me compatiar. 3. Prælud.

Notanda simul hæc quatuor.

Quid post orationem præp. & præludia.

PRimum, quod post præparatoriam orationem, cum tribus præludiis secundi hujus Exercitii, eodem modo, & ordine procedendum est per puncta, & per colloquium, ut in præcedente de cœnâ peractum est. Adjiciendæ quoque erunt circa Missæ & vesperarum tempus duæ repetitiones super unâ, & alterâ dictâ contemplatione. Ante cœnam vero, applicabuntur quinque sensus, præmissâ ubique oratione præparatoriâ, cum tribus præludiis, oblatæ materiæ congruentibus, quemadmodum in hebdomadâ secundâ satis descriptum est.

Exercitia danda pro qualitate personæ.

Secundum, quod habitâ ætatis, complexionis corporalis, ac dispositionis totius ratione vel quinque, vel pauciora Exercitia, diebus singulis implebuntur.

Quid in hac 3. hebdomadâ mutandum.

Tertium, quod in hac tertiâ hebdomada, mutandæ sunt ex parte, Additio secunda & sexta, siquidem (quod ad secundam spectat) ubi fuero experrectus præcogitans, quò tendam; & instantem contemplationem paululũ delibans, interim dum surgo & accingor, adnitar simul ad tristitiam, & dolorem, de tot, ac tantis Christi pœnis, meipsum acriter incitare. Quoad sextam verò, suffugiam potius, quàm quæram, aut admittam jucundas cogitationes, licet alioqui utiles & sanctas, ut sunt de resurrectione Christi & gloria. Pro quibus in meditanda

ditanda ejus passione, angores ac pœnas hauriam, ex frequenti eorum recordatione, quæ ab horâ suæ nativitatis, ad exitum usque vitæ hujus ipse perpessus est.

Quartum, quod examen particulare, circa tam Exercitiorum, quam Additionum functionem, fiet ad eumdem modum, ut in hebdomada præcedente. *Examen particulare.*

In secunda autem die, contemplatio alia succedet, noctu transigenda, de gestis in domo Annæ, ut narratur, pag. 223. Sub auroram verò de secutis rebus in domo Caiphæ, pag. 225. Deinde repetitiones & usus sensuum, velut prius. *2. Die de gestis in domo Annæ.*

In terita die, contemplabimur per noctem mediam, quomodò ductus est ad Pilatum Christus, & quid ibi actum, ut dicetur pag. 225. Diluculo verò, de iis quæ gesta sunt, transmisso Christo ad Herodem, pag. 226. Subdetur repetitionum & sensuum consuetus usus. *3 Die quomodo ductus ad Pilatum.*

Die quarta, meditatio nocturna percurret historiam de reditu ab Herode, Paginâ 227. usque ad mediam partem mysteriorum, quæ apud Pilatum secuta sunt: reliquam vero partem circa lucem primam prosequemur. De repetitionibus quoque, & sensibus, pro consuetudine sit agendum. *4. Die de reditu ab Herode.*

Die quinta sub noctis medium, de progressu ipso passionis contemplabimur, à sententia Pilati usq; ad crucifixionem, p. 229. Sub auro- *Die 5. à sententia Pilati usque ad crucifixionem.*

auroram deinceps, ab elevatione crucis, ad Christi usque expirationem, de quibus paginâ 231. Repetitiones & sensuum exercitatio, ut supra.

Die 6. de crucu depositione.

Die sexta noctu, quomodo mortuus Dominus, sublatus de cruce, & ad monumentum delatus est, pag. 233. Primo manè, ex quo sepultus fuit, pag. eadem, donec B. Virgo in domum aliquam se recepit.

Die 7. tota passio resolvenda.

Die Septima, internoctu & mane passionem totam revoluemus. Posteà repetitionum, & sensuum vice, per diem totum considerabimus, quam licebit frequentissime, quo pacto sanctissimum JESU Christi corpus remanserit ab animâ sejunctum: & ubinam, aut quomodò sepultum, item quæ fuerit B. MARIÆ Matris solitudo, desolatio qualis, & quanta afflictio. Quàm acerbus quoque discipulorum mœror extiterit.

Quid si immorandum in passione.

Subnotandum est, quod si cui libeat, meditandæ Christi passioni diutius instare, contemplationes singulas debet absolvere cum paucioribus mysteriis, ita ut prima solum comprehendat cœnam: Secunda, lotionem pedum Tertia, Eucharistiæ sanctæ institutionem: Quarta, sermonem ibi subsecutum: & sic in ceteris agendum.

Iteratio passionis.

Ad hæc, trajectâ totâ passione, licebit proximo post die iterare ejus dimidium, atque reliquum postridie: perendie rursus totam simul.

E contrario vero, si quis malit tempus succidere,

dere, contempletur de cœna Domini per noctem: de horto, in aurorâ: de Annæ domo, circa Missam: sub vesperas, de domo Caiphæ: de prætorio Pilati, ante cœnam: & ita pergendo, per dies singulos diversa Exercitia quinque implebuntur, utpote repetitionum, ac sensuum usu prætermisso. Transcursa vero passione, operæpretium fuerit, eamdem simul totam, die unico revoluere, sive in unum tantum Exercitium congestam, sive distributam in plura, prout sibi fore conducibilius ille censuerit.

REGVLÆ ALIQVOT

Ad victum rectè temperandum.

PRima est, quod à pane minus abstinendum sit, quàm à reliquis alimentis: cùm neque gulam adeo irritet, nec tentationi æque obnoxios nos reddat. *A pane minus abstinendum.*

Secunda, quod circa potum attendenda sit magis abstinentia, quàm circa panem: cautè observando, quæ prosit mensura potus, ut sumatur semper: quæ ru..um noceat, ut tollatur. *Magis à potu temperandum.*

Tertia, quod circa pulmenta & edulia potissimum abstinentiæ ratio versetur, cum per illa, tum appetitui ad peccandum, tum inimico ad tentandum, major subministretur occasio. Temperanda sunt igitur, vitandi excessus causa: quod fit dupliciter, dum vel cibis *Potissimum ab eduliis.*

auroram deinceps, ab elevatione crucis, ad Christi usque expirationem, de quibus paginâ 231. Repetitiones & sensuum exercitatio, ut supra.

Die 6. de crucu depositione. Die sexta noctu, quomodo mortuus Dominus, sublatus de cruce, & ad monumentum delatus est, pag. 233. Primo manè, ex quo sepultus fuit, pag. eadem, donec B. Virgo in domum aliquam se recepit.

Die 7. tota passio resolvenda. Die Septima, internoctu & mane passionem totam revoluemus. Posteà repetitionum, & sensuum vice, per diem totum considerabimus, quam licebit frequentissime, quo pacto sanctissimum Jesu Christi corpus remanserit ab animâ sejunctum: & ubinam, aut quomodò sepultum, item quæ fuerit B. Mariæ Matris solitudo, desolatio qualis, & quanta afflictio. Quàm acerbus quoque discipulorum mœror extiterit.

Quid si immorandum in passione. Subnotandum est, quod si cui libeat, meditandæ Christi passioni diutius instare, contemplationes singulas debet absolvere cum paucioribus mysteriis, ita ut prima solum comprehendat cœnam: Secunda, lotionem pedum Tertia, Eucharistiæ sanctæ institutionem: Quarta, sermonem ibi subsecutum: & sic in ceteris agendum.

Iteratio passionis. Ad hæc, trajectâ totâ passione, licebit proximo post die iterare ejus dimidium, atque reliquum postridie: perendie rursus totam simul.

E contrario vero, si quis malit tempus succidere,

dere, contempletur de cœna Domini per noctem: de horto, in aurorâ: de Annæ domo, circa Missam: sub vesperas, de domo Caiphæ: de prætorio Pilati, ante cœnam: & ita pergendo, per dies singulos diversa Exercitia quinque implebuntur, utpote repetitionum, ac sensuum usu prætermisso. Transcursa vero passione, operæpretium fuerit, eamdem simul totam, die unico revoluere, sive in unum tantum Exercitium congestam, sive distributam in plura, prout sibi fore conducibilius ille censuerit.

REGVLÆ ALIQVOT

Ad victum rectè temperandum.

PRima est, quod à pane minus abstinendum sit, quàm à reliquis alimentis: cùm neque gulam adeo irritet, nec tentationi æque obnoxios nos reddat. *A pane minus abstinendum.*

Secunda, quod circa potum attendenda sit magis abstinentia, quàm circa panem: cautè observando, quæ prosit mensura potus, ut sumatur semper: quæ vero noceat, ut tollatur. *Magis à potu temperandum.*

Tertia, quod circa pulmenta & edulia potissimum abstinentiæ ratio versetur, cum per illa, tum appetitui ad peccandum, tum inimico ad tentandum, major subministretur occasio. Temperanda sunt igitur, vitandi excessus causa: quod fit dupliciter, dum vel cibis *Potissimum ab eduliis.*

grossioribus vescimur atque assuescimus, vel dum parcè delicatis utimur.

Vt reperienda justa cibi mensura. Quarta est, quod quanto plus de convenienti victu sibi quis ademerit (vitato interim valetudinis adversæ gravi periculo) tanto celerius mensuram cibi ac potus justam reperiet: tum quia, hoc modo melius se disponens, & obnixiùs tendens ad perfectionem, sentiet interdum quosdam cognitionis internæ radios, & consolatorios motus sibi cælitus immissos, ex quibus facile poterit rationem victus commodiorem discernere: tum quoniam si quis ita abstinendo, se deprehenderit viribus imbecilliorem esse, quam ut Exercitia ipsa spiritualia peragere commode valeat, sic facilè advertet, quam mensuram victus naturæ necessitas requirat.

Inter comedendum, aliquid pium imaginari. Quinta, quòd expedit inter comedendum imaginari, quasi videamus Jesum Christum Dominum nostrum vescentem cum suis discipulis, observando quem teneat edendi, bibendi, respiciendi, & loquendi modum, eumque ad imitandum nobis proponendo. Usuveniet enim, ut occupato magis intellectu circa meditationem talem, quam circa corporalem cibum, discamus faciliùs victum moderari.

Alia meditationes intermiscenda. Sexta, quòd gratiâ varietatis, aliæ adhiberi possunt meditationes inter vescendum, ut sunt de Sanctorum vitâ, de piâ quapiam doctrinâ, vel de aliquo spirituali negotio agendo: unde sic abstractâ mente, cibus ipse & vescendi delectatio parum sentiatur.

Septima,

Septima, quòd cavendum ſit præcipuè, ne ſuper ſumendos cibos, animus quodammodo totus effundatur, & ne avidè veſcamur, aut feſtinè: ſed appetitui ſemper dominantes, tum menſuram victus, tum ſumendi modum unà temperemus. *Cavenda aviditas cibi.*

Octava eſt, quòd plurimùm conducit ad tollendam cibi potuſque immoderantiam, ſi ante prandium aut cœnam, & quacumque horâ nulla eſuries ſentitur, præviâ deliberatione, victum proximè ſumendum, definiamus ad menſuram certam, quam deinde nullâ vel propriâ aviditate, vel inſtigatione inimici, umqúam excedamus; ſed potiùs vincendæ utriuſque causâ, de illa nonnihil etiam ſubducamus. *Quid pro tollendâ cibi immoderantia.*

QUAR-

Sm̃ multitud: doloꝝ meoꝝ conſolationes tuę.

QUARTA HEBDOMADA.

CONTEMPLATIO.

Quomodò IESUS *Dominus, post resurrectionem apparuit sanctæ Matri suæ, ut habetur infrà pag. 235.*

ORATIO præparatoria juxta morem. *Orat. præp.*

Præludium primum accipitur ab historiâ. Quomodò postquàm expiravit Dominus in cruce, sepulto * corpore, sed Divinitate semper sociato, ipse in animâ, Divinitati quoque continue unitâ, descendit ad inferos: ereptisque inde justorum animabus, rediens ad sepulchrum, corpus cum animâ denuò univit, ac resurgens, demum apparuit Beatæ Virgini matri suæ vivus, ut pie ac verisimiliter credendum est. *1. Prælud.* * y

Secundum, pro constructione loci, speculandum accipiet sepulchri situm, & Beatæ Virginis domicilium, cujus formam, partes, & reliquam dispositionem, ut cellulam, & oratorium sigillatim perscrutabimur. *2. Prælud.*

Tertium, continebit gratiam petendam, ut scilicet immensum Christi, ac Matris gaudium participemus. *3. Gratia lætitia.*

Eadem quæ in contemplatione cœnæ.

Punctum primum, secundum, ac tertium, eadem hic erunt, quæ suprà in contemplatione cœnæ fuerunt exposita, id est considerare personas, verba, opera.

* z

Vt divinitas in resurrectione elucescit.

Quartum vero, erit animadvertere, * quomodo Christi Divinitas, passionis, & mortis tempore abscondita, palàm se faciat in resurrectione, ac tot miraculis deinceps elucescat.

Christi benignitas suos consolandi.

Quintum æstimare quàm prompto copiosoque functus sit Dominus consolandi suos officio, adhibitâ consolationis, quæ ab amicissimo quopiam præstari potest, similitudine.

Colloquium.

Colloquio uno, vel pluribus, juxta materiam faciendis, terminetur contemplatio, cum *Pater noster.*

Recensenda ordine mysteria resurrectionis & ascensionis.

Notandum porrò, quod in sequentibus contemplationibus, seu Exercitiis recensenda erunt per ordinem, mysteria omnia resurrectionis, ascensionisque, & quæ sunt intermedia, servatis ubique iisdem formulis, & modis, sicuti per totam illam hebdomadam factum est, in quâ passionis mysteria contemplati sumus, & juxta modum ac exemplum primæ hujus de resurrectione Domini, meditationis, formandæ sunt sequentes omnes, atque regulandæ, tam in præludiis (nisi quòd hæc rebus sunt accomodanda) quàm in punctis quinque, & additionibus singulis. Pari etiam ratione circa repetitiones, & sensuum operationes, nec non in augendo, minuendòve exercitiorum, secundùm mysteria numero, dirigi

rigi poterimus, ſicut in prædictâ meditandæ Chriſti paſſionis hebdomadâ fuimus edocti.

Secundò notandum eſt, convenire magis quartæ huic hebdomadæ; quàm præcedentibus, ut quatuor dumtaxat fiant Exercitia. Primum, poſtquàm manè ſurreximus. Secundum, circa Miſſæ tempus, vel paulo ante prandium prioris repetitionis loco. Tertium, horâ veſperarum, pro ſecundâ repetitione. Quartum, ante cœnā, admotis ſenſuū officiis, ad imprimendas fortiùs animæ contēplationes tres eo die factas ſignatis obiter, & penitiùs tractatis partibus, ſeu locis illis, in quibus motus animi efficaciores, majoremq; guſtum ſpiritualem ſenſerimus. *4. Hebdomada magis conveniunt quatuor Exercitia.*

Tertio, quòd quamvis ei, qui exercitatur, certus præſcribatur numerus punctorum, putà ternarius, aut quinarius; liberum tamen ipſi erit in plura vel pauciora puncta redigere contemplationem, proùt commodiùs ſe habere expertus fuerit. Quâ in re magnoperè juvabit, ante ingreſſum Exercitii, tractanda puncta comminiſci, & numero certo præfinire. *Puncta meditationis plura, vel pauciora.*

Quarto denique notandum eſt, quod per quartam hanc hebdomadam, variari debent ſecunda, ſexta, ſeptima, & decima Additiones. In ſecundâ quidem, ut dum evigilo, repente mihi ponam ob oculos ſtatutam contemplationem, & de gaudio Domini cum ſuis, ſtudeam & ipſe exhilareſcere. In ſextâ verò, ut memoriæ meæ objiciam ea, quæ lætitiam ſpiritualem cient, ut cogitatio de gloriâ. In ſeptimâ, ut lucis & cæli utar commoditate, quæ ſeſe *Hac 4. hebdomada varianda aliqua additiones.*

ſe

ſe offeret, putâ per tempus vernum, herbarum virentium, & florum aſpectu, aut aprici loci amœnitate: per hyemem verò ſolis, vel ignis opportuno calore: & ita de ceteris corporis atque animi oblectationibus congruis, per quas Creatori & Redemptori meo, congaudere queam. In decimâ, ut loco pœnitentiæ, temperantiâ & mediocritate victus contentus ſim, niſi quo tempore jejunium, vel abſtinentiam Eccleſia indixit, cujus præceptis ſemper obtemperandum eſt, niſi juſtum adſit impedimentum,

CON-

QVIS NOS SEPARABIT *Rom. VIII.*

CONTEMPLATIO

Ad amorem spiritualem in nobis excitandum.

IN primis duo notanda sunt. Primum, quòd amor ipse ab operibus magis, quàm à verbis pendet. Secundum, quòd consistit amor in mutuâ facultatum, rerum, & operum communicatione, putà scientiæ, divitiarum, honoris, & boni cujuscumque. *De natura amoris.*

Oratio præmittitur ex more. *1. Prælud.*

Præludium primum est, ut coram Domino, Angelis, Sanctisque omnibus, mihi propitiis, stare me videam.

Secundum, ut gratiam Dei efflagitem, per quam beneficiorum ejus, in me collatorum magnitudinem perspiciens, ad amorem, cultum, & servitium ipsius, totum me impendam. *2. Prælud.*

Punctum primum sit, revocare in memoriam beneficia creationis, ac redemptionis: dona itidem particularia, seu privata enumerare: & cum intimo affectu perpendere, quantum meâ causa benignissimus Dominus egerit, atque pertulerit; quantum mihi elargitus sit de thesauris suis, quodq; juxta divinum suum decretum. & beneplacitum, seipsum, mihi, quantum post, donare velit. Quibus optime inspectis, vertat ad meipsum, & disquiram mecum *Beneficiorum recordatio.*

cum

cum, quæ meæ ſint partes, & quid æquum juſtumque ſit, ut divinæ offeram, & exhibeam majeſtati: haud ſane dubium quin mea omnia offerre debeam, ac meipſum cum ſummo affectu, & verbis hujuſcemodi, vel ſimilibus.

Oblatio ſui. Suſcipe Domine univerſam meam libertatem. Accipe memoriam, intellectum, atque voluntatem omnem. Quidquid habeo, vel poſſideo, mihi largitus es: id tibi totum reſtituo, ac tuæ prorſus voluntati trado gubernandum. Amorem tui ſolum cum gratiâ tuâ, mihi dones, & dives ſum ſatis, nec aliud quidquam ultrà poſco.

Speculandus Deus in rebus omnibus Secundum erit, ſpeculari Deum, in ſingulis exiſtentem creaturis ſuis: & elementis quidem dantem, ut ſint; plantis verò, ut per vegetationem quoque vivant: animalibus inſuper, ut ſentiant: hominibus poſtremò ut ſimul etiam intelligant. Inter quos accepi & ipſe univerſa hæc beneficia, eſſe, vivere, ſentire, ac intelligere, meque templum quoddam ſuum efficere voluit, ad imaginem ſuam & ſimilitudinem creatum. Ex quorum omnium admiratione, reflexus in meipſum, agam ut in primo puncto, vel meliùs ſi quid occurrerit; id quod in punctis etiam ſequentibus, erit factitandum.

Dei conſideratio in creaturis propter me. Tertium eſt, conſiderare eumdem Deum ac Dominum, propter me in creaturis ſuis operantem, & laborantem quoddammodò: quatenus dat ipſis, conſervatque id quod ſunt, habent poſſunt, atque agunt. Quæ omnia,

nia, ut suprà, in mei considerationem reflectenda erunt.

Quartum, prospicere quo pacto munera & bona omnia cœlitus descendunt, ut sunt potentia, justitia, bonitas, scientia, & alia quælibet humana perfectio, terminis quibusdam certis circumscripta: quæ ab infinito illo totius boni thesauro, sicut lumen à sole, & ex fonte aqua, derivantur. Addenda superest reflexio prædicta in mei circumspectionem. *Considerare ut bona à Deo proveniunt.*

Colloquium etiam in fine fiet, terminandum cum *Pater noster.* *Colloquium.*

MODI TRES ORANDI.

PRimus orandi modus, deducendus est ex mandatis, ex peccatis septem mortalibus, ex tribus animæ potentiis, & ex quinque sensibus consideratis; unde non tam habet orationis formam, quàm Exercitii cujusdam spiritualis, per quod & anima juvatur, & oratio Deo redditur acceptior. Priùs itaque quàm hoc orem modo, juxta illud, quod tertiæ Additioni æquipollet, sedebo vel deambulabo paulisper (prout ad animæ quietem facere videro) pensitans apud me, quò mihi accedendum sit, & quid faciendum. Hoc idem Additionis genus ad omnem orandi modum præmitti debet. *1. Orandi modus.*

Oratio præparatoria, gratiæ contineat postulationem, ut mihi detur agnoscere, quid- *Orat. prap. gratiæ postulationem continet.*

quid deliquero adversus decalogi præcepta, meque in posterum emendare, intellectis illis exactiùs, & (ut par est) ad Dei gloriam & salutem meam solito cautiùs observatis.

Mandati cujusque discussio.

Primò ergo, mandatum quodlibet ordine discutiam, attendens, quo pacto servaverim illud, aut violaverim, deque succurrentibus in memoriam delictis, veniam precabor, recitando semel *Pater noster*. Porrò in excutiendis singulis præceptis, satis fuerit insumi spatium temporis, quo ter posset oratio Dominica percurri. Notandum tamen, quòd circa præceptum, cujus prævaricatio rarior nobis accideret, minùs immorandum esset; at eò ampliùs, quo lapsus fuerit ex assuetudine frequentior, idque similiter circa mortalia peccata sit præstandum.

Colloquium ad Deum.

Completo de præceptis singulis discursu, post mei accusationem, & gratiæ implorationem, ut ea vigilantiùs deinceps custodiam, colloquium dirigam ad Deum, juxta rei occasionem.

Idem orandi modus circa mortalia.

Secundò, similem orationis modum prosequemur circa mortalia peccata, post Additionem, & præparatoriam Orationem, sicut fecimus in præceptis. Nihil enim utrobique varium occurrit, nisi quòd ad materiam attinet, cùm præcepta quidem servanda sint, peccata verò devitanda. Cetera eadem sunt, fietque itidem colloquium.

Peccatorum notitiam quid juvet.

Sciendum est, peccatorum vitiorumque notitiam juvari per contrariorum actuum & habituum

bituum considerationem. Quapropter per gratiam divinam, & piam quamlibet exercitationem laborandum est unicuique, ut virtutes sibi paret, mortalibus peccatis septem oppositas.

Tertiò, circa tres animæ potentias idem sequitur progressus, per Additionem, Orationem, & discussionem singularum, cum Colloquio ad finem, faciendus. *Circa tres animæ potentias.*

Quarto circa quinque sensus corporis, nulla re mutatâ præter materiam. Ubi subnotandum est, quod si quis optet in sensuum suorum usu, Christum imitari, debet in oratione præparatoria seipsum super hoc Deo commendare, factæque sensuum singulorum examinationi, Dominicam orationem subjicere: si vero similem affectet, B. Virginis MARIÆ imitationem, ei se commendet, tamquàm à Filio id impetraturæ, & Salutationem Angelicam, dum sensus excutit, idemtidem recitet. *Circa sensus quinque corporis.*

Secundus orandi modus ex vocum orationis singularum perpensa significatione.

ADditio eadem, quæ superiùs, it prævia. *Orat. præp.*

Oratio præparatoria personæ congruet ad quam dirigitur.

Secundus orandi modus est, ut flexis genibus vel sedendo (pro habitudine corporis, & animi devotione) oculis vel clausis, vel de- *2. Orandi modus qualis.*

fixis in partem unam, neque huc & illuc motis, precationem Dominicam à principio recitemus, & in prima voce, quæ est, *Pater*, meditationis figamus pedem, quamdiu circa eam variæ nobis significationes, similitudines, spirituales gustus, & aliæ commotiones devotæ incident: & ita deinceps per singula ejusdem, vel alterius orationis verba, factitabimus.

Regulæ tres circa hæc servandæ.

1. Regula in 2. modo orandi. Prima, ut in tali precationis cujuslibet ruminatione, horæ spatium insumamus, quo expleto *Ave Maria*, *Credo*, *Anima Christi*, & *Salve Regina*, semel juxta communem morem, vel mente solâ, vel etiam voce percurrantur.

2. Regula. Secunda est, quòd si orantibus hoc modo nobis, in unâ voce, vel duabus, meditatio affluat, & interna simul delectatio; postponenda erit transcurrendi cura, licet hora tota prætereat, quâ elapsâ, reliquum orationis cursim recitetur.

3. Regula. Tertia, ut quando ita contigerit, meditandæ voci uni, aut pauculis, horam impendisse, prostridie recitato breviter eo, quod excussum fuit, ad sequentis verbi considerationem pergamus.

Quid in fine rationis. Post excussam verò ad hunc modum Dominicam precationem totam, succedet Salutatio Angelica: deinde alia oratio, ut sine interruptione hæc orandi exercitatio procedat.

Ad

Ad hæc,oratione qualibet ſic completâ,perſonam illam,ad quam pertinebat,paucis compellabimus,virtutem aliquam,aut gratiam petentes,quâ maximè indigere nos ſenſerimus. *Colloquium*

Tertius orandi modus, per quamdam vocum & temporum commenſurationem.

ADditio ab utraq; ſuperiore nihil differt. *Orat. prap.* Oratio præparatoria, fiet ſicut in ſecundo modo.

Tertius hic orandi modus in eo conſiſtit,ut *3. Orandi modus.* inter ſingulas reſpirandi vices, ſingula Dominicæ, alteriuſve orationis verba tranſmittamus, expensâ interim, vel ſignificatione prolatæ vocis,vel perſonæ,ad quam oratio ſpectat dignitate,vel meâ ipſius utilitate,vel utriuſq; poſtremò differentiâ. Eodem procedendum modo in verbis reliquis. Addendæ quoque orationes ſuprà memoratæ, *Ave Credo*, &c.

Regulæ duæ huc ſpectantes.

PRior, ut,finitâ juxta hunc orandi modum *Regula prior pro 3. modo orandi.* precatione Dominicâ,ſummatur aliis diebus vel horis,Angelica Salutatio, ſimili reſpirationum intervallo tractanda, cum aliis orationibus,uſitato more recitandis.

Poſterior,ut,qui hunc orandi modum exercere cupit diutius, ad eum applicet precationes omnes ſupradictas,aut earū partes,& paria anhelituum,ac vocum interſtitia obſervet.

VITÆ

TOTA DIE MEDITATIO MEA EST. *psal. 118.*

VITÆ D. N. IESV CHRISTI MYSTERIA.

NOTANDUM est primitus, omnia ſequentium myſteriorum verba, quæ includuntur parentheſi, ex ipſis evangeliis deprompta eſſe, non item cetera. Ad hæc, in unoquoque myſterio, ſemper aut fere, poni puncta tria, ut expeditior ſit contemplatio, quo eſt diſtinctior. *Notandum.*

AVE GRATIA PLENA. *Luc.* 1.

De Annuntiatâ B. Mariæ *Virgini Christi Incarnatione, de quâ* Lucæ I.

PRimò, quomodò Angelus Gabriel Beatam Virginem salutans, divini Verbi conceptionem ei nuntiavit (*Ingressus Angelus ad eam dixit, Ave gratia plena,* &c. *Ecce concipies in utero, & paries filium,* &c. *Ang. salutans Virg. conceptionem nuntiat.*

Secundò, confirmat Angelus id quod prædixerat, adducto exemplo de Sancti Ioannis Baptistæ conceptione admirandâ (*Et ecce Elisabeth cognata tua, & ipsa concepit filium in senectute suâ,* &c. *Confirmat exemplo Ioan. Bapt.*

Tertiò, respondet Angelo Virgo sancta (*Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundùm verbum tuum.*) *Maria respondet Angelo.*

De

Vnde hoc mihi, ut veniat Mater Domini mei ad me *Luc.1.v.4*

De MARIA *Elisabeth cognatam suam visitante, ut habetur* Luc. 1.

PRimò, quomodo invisit MARIA Elisabeth, ac S. Ioannes in utero existens, sensit MARIÆ salutationem, & gestiit (*Vt audivit salutationem* MARIÆ, *Elisabeth, exultavit infans in utero ejus: & repleta est Spiritu sancto Elisabeth, & exclamavit voce magna, & dixit: Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui.*) MARIA invisit Elizabeth.

Secundo, Beata Virgo in hoc canticum præ lætitiâ prorupit (*Magnificat anima mea Dominum. &c.*) Virgo in canticum prorumpit.

Tertiò, (*Mansit autem* MARIA *cum illâ quasi mensibus tribus, & reversa est in domum suam.*) Quamdiu apud Elisabeth mansit.

Quicumque ergo humiliaverit se sicut PARVULVS ISTE
hic est major in Regno Cælorum *Matth. 18.*

De Christi Nativitate. Luc. 2.

PRimò, Beata MARIA cum Joseph sponso suo è Nazareth proficiscitur Bethlehem (*Ascendit autem, & Ioseph à Galilaea, &c. In Bethlehem. &c. ut profiteretur cum* Maria *desponsatâ sibi uxore praegnante.*) *E Nazareth Bethlehem proficiscitur.*

Secundò (*Peperit filium suum primogenitum & pannis eum involvit, & reclinavit eum in praesepio.* *Filium parit.*

Tertiò, eo tempore (*Facta est cum Angelo multitudo militiae caelestis, laudantium Deum, dicentium, Gloria in altissimis Deo, &c.* *Angeli laetantur.*

De Pastoribus. Luc. 2.

PRimò, Pastoribus revelatur Christi nativitas per Angelum) *Evangelizo vobis gaudium magnum, &c. Quia natus est vobis hodie Salvator, &c.* *Nuntiatur pastoribus.*

Secundò, pastores properant in Bethlehem (*Et venerunt festinantes: & invenerunt* Mariam, *& Ioseph, & infantem positum in praesepio.*) *Pastorum adoratio.*

Tertiò, (*Et reversi sunt pastores glorificantes & laudantes Deum, &c.* *Pastores Deum glorificant.*

Vocatum est nomen ejus IESVS . Luc. 2. v. 21.

De Circumcisione. Luc. 2.

PRimò, circumcisus est Puer. *Circumciditur.*

Secundò (*Vocatum est nomen ejus* IEsus, *quod vocatum est ab Angelo, priusquàm in utero conciperetur.*) *Vocatur* Jesus.

Tertiò, redditus est Matri suæ Puer, quæ illi compatiebatur de sanguinis visâ effusione. *Redditur puer Matri.*

De

Invenerunt puerum cum MARIA Mater.
Mat. 2. v. 11.

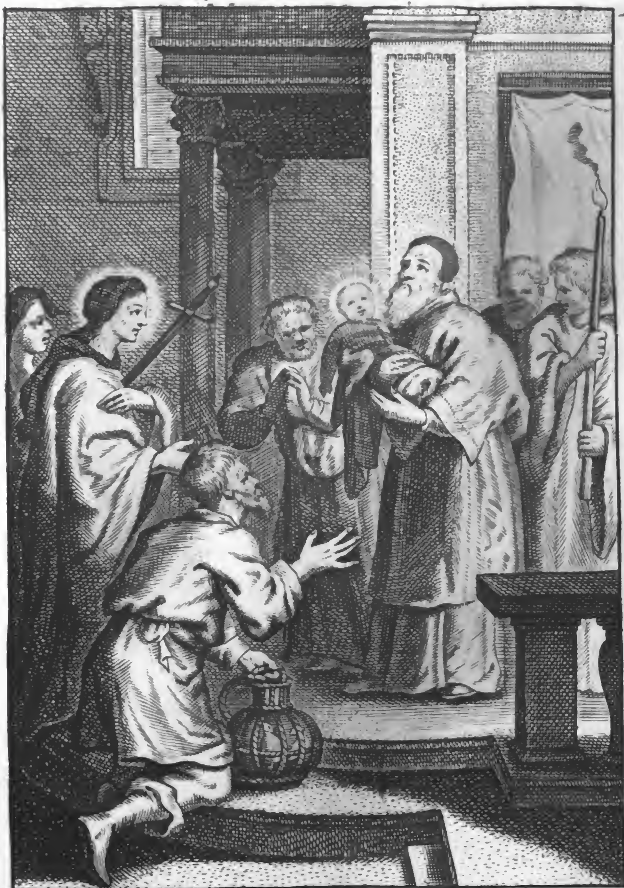
De tribus Magis Regibus. Matth. 2.

PRimò, tres Magi Reges ad puerum IESUM adorandum venerunt, ſtellâ duce, ita atteſtantes: *Vidimus enim ſtellam ejus in Oriente & venimus adorare eum.*) Magorum adventus.

Secundò (*Procidentes adoraverunt eum, & apertis theſauris ſuis, obtulerunt ei munera aurum, thus, myrrham.*) Eorundem adoratio.

Tertiò (*Reſponſo accepto in ſomnis, ne redirent ad Herodem, per aliam viam reverſi ſunt in regionem ſuam.*) Per aliam viam revertuntur.

Purificatio Virginis Dei Matris. Luc. 2.

De Purificatione B. Virginis, & pueri IESU *præsentatione.* Lucæ 2.

PRimò, detulerunt puerum in templum, ut præsentarent eum Deo, tamquàm primogenitum, offerentes pro eo consuetum munus (*Par turturum, aut duos pullos columbarum.*) *Iesu pueri præsentatio.*

Secundò, Simeon veniens eadem horâ in templum (*Accepit eum in ulnas suas, & benedixit Deum & dixit:* Nunc dimittis *servum tuum Domine,* &c.) *Simeonis prophetia.*

Tertiò, Anna (*Superveniens confitebatur Domino, & loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem Israel.*) *Anna prophetia.*

Fuge in Ægyptum. *Matth.* 2

De fugâ in Ægyptum. Matth. 2.

PRimò, volens Herodes puerulum IESUM interficere, occidi fecit Innocentes, præmonito Ioseph per Angelum, ut in Ægyptum profugeret (*Surge & accipe puerum, & Matrem ejus, & fuge in Ægyptum*) *Innocentum occisio.*

Secundò, iter corripiunt Ioseph Ægyptum versus) *Qui consurgens, nocte, &c. secessit in Ægyptum.*) *IESV fuga in Ægyptum.*

Tertiò, (*Et erat ibi, usque ad obitum Herodis.*) *Quamdiu ibi fuit.*

De reditu ab Ægypto. Matth. 2.

PRimò, admonetur Ioseph ab Angelo, ut in terram Israël revertatur (*Surge, & accipe Puerum & Matrem ejus, & vade in terram Israël*) *Ab Ægypto revertitur.*

Secundò, *Qui consurgens, &c. venit in terram Israël.* *Ejus iter.*

Tertiò, eò quôd regnabat Archelaus filius Herodis in Iudæâ, recessit in Nazareth. *Archelai tempore.*

Vita Christi Domini vsq; ad Baptismum. 177. Luc. 2

De Vitâ Domini ab anno ætatis suæ Duodecimo usque ad trigesimum.
Luc. 2.

PRimò, quomodo subditus erat & obediens parentibus. *Christi obedientia.*

Secundò (*Proficiebat sapientia, & ætate, & gratia*, &c.) *Ejus profectus.*

Tertiò, videtur fabrilem artem exercuisse, cùm dicat S. Marcus c. 6. (*Nonne hic est faber?* *Artem fabrilem exercuit.*

De Ascensu in templum anno duodecimo
Luc. 2.

PRimò, natus JESUS annos duodecim, è Nazareth profectus est Hierosolymam. *Hierosol. proficiscitur.*

Secundò, remansit illic nesciis parentibus. *Remansit inscius parent.*

Tertiò, post triduum invenerunt eum in templo, sedentem inter Doctores, & ipse illis causam moræ percotantibus respondit (*Nesciebatis quia in his, quæ Patris mei sunt, oportet me esse?*) *Post triduũ in templo repertus.*

Descendit Spiritus Santus corporali specie
sicut columba in ipsum *Luc. 3.*

179.

De Baptismo ejus. Matth. 3.

PRimò, Matri valedicens, è Nazareth ad Iordanis flumen se contulit, ubi tunc Ioannes baptizabat. *Ad Iordanem proficiscitur.*

Secundò, baptizatus est à Ioanne, excusante se primum de indignitate, sed compulsso his verbis: (*Sine modò, sic enim decet nos implere omnem justitiam.*) *A Ioanne baptizatur.*

Tertiò, descendit Spiritus sanctus super eum, & vox de cælo sic attestans (*Hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui.* *Spiritus sancti descensus.*

Dic vt lapides isti panes fiant *Matth*: 4.

De tentatione Christi. Luc. 4. & Matth. 4.

PRimò, post baptismum secessit in desertum Christus, & ibi per dies quadraginta & totidem noctes jejunavit. *Secedit in desertum.*

Secundò, ter ab innimico tentatus est (*Accedens tentator dixit ei, Si filius Dei es, dic ut lapides panes fiant. Mitte te deorsum. Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me.*) *Ter tentatur*

Tertiò, (*Angeli accesserunt, & ministrabant ei.* *Angelorum ministerium*

Venite ad me oẽs qui laboratis & ego reficiã uos
Mat. 11.

De Apostolorum vocatione.

PRimò, videntur SS. Petrus & Andreas, fuisse ter vocati Primùm ad solam quamdam Christi notitiam, *Ioan.* 1. Deinde ad sequelam solum temporaneam, cum animo revertendi ad piscationem, *Luc.* 5. Ultimò ad perpetuam sequelam. *Matth.* 4. & *Marc.* 1. *Qui ter vocati ad Apost.*

Secundò, vocavit filios Zebedæi, *Matthæi* 4. Et Philippum, *Ioan.* 1. Et Matthæum, *Matth.* 9. *Quinam postea.*

Tertiò, vocati sunt reliqui, licet de quorumdam vocatione, & de ordine vocationum, expresè mentio non fiat in Evangelio. *Demum reliqui.*

Tria hîc expendenda sunt. Primum, quomodò erant Apostoli abjectæ conditionis. *3. Expendenda hic.*

Secundò, ad quantam fuerint dignitatem, & quàm suaviter vocati.

Tertiò, quibus gratiæ donis, supra omnes veteris Testamenti Patres, novique Sanctos evecti sint.

De

Quodcumque dixerit vobis, facite.

Ioan. 2. v. 5.

De primo Christi miraculo facto in nuptiis. Ioan. 2.

PRimò, Invitatus fuit Christus cum Discipulis suis ad nuptias. *Invitatur ad nuptias.*

Secundò, deficere vinum Mater commonuit. (*Vinum non habent.*) Et ministris dixit (*Quodcumque dixerit vobis, facite.*) *De vini defectu monetur à Matre.*

Tertiò, aquam in vinum Dominus convertit (*Et manifestavit gloriam suam, & crediderunt in eum Discipuli ejus.*) *Vini miraculum.*

De fugatis è templo negotiatoribus primâ vice. Ioan. 2.

PRimò, ejecit de templo vendentes illic & ementes, facto ex funiculis flagello. *Vendentes ejiciuntur.*

Secundò (*nummulariorum effudit æs, & mensas subvertit.*) *Mensæ evertuntur.*

Tertiò, vendentibus columbas mansuetè inquit: *Auferte ista hinc, & nolite facere domum Patris mei, domum negotiationis.*) *Columbæ auferuntur.*

Aperiens os ſuum docebat eos. *Matth.5.*

De Sermone Christi, habito in monte. Matth. 5.

PRimò, ad dilectos suos discipulos, octo Christus, beatitudinis genera exposuit. Beati pauperes spiritu: Mites: Qui lugent: Qui esuriunt, & sitiunt justitiam: Misericordes: Mundo corde: Pacifici: Qui persecutionem patiuntur. *Sermo octo Beatitud.*

Secundò, eos exhortatur, ut acceptis donis seu talentis, utantur rectè. (*Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum, qui in cœlis est.*) *Sermo de talentorum usu.*

Tertiò, ostendit non solvere se legem, sed implere, explicatis præceptis de vitando homicidio, furto, fornicatione, perjurio. Et de diligendis quoque inimicis (*Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros. Benefacite iis, qui oderunt vos.* *Sermo de preceptis.*

De sedatâ maris tempestate. Matth. 8.

PRimò, dormiente Christo coorta est in mari vehemens tempestas. *Oritur tempestas.*

Secundò, excitarunt à somno eum territi Discipuli, quos de fidei levitate arguit) *Quid timidi estis modicæ fidei.*) *De fidei levitate arguuntur Discip.*

Tertiò, ventis & mari præcepit, ut conquiescerent, & facta est statim tranquillitas: unde obstupentes homines dicebant (*Qualis est hic, quia venti & mare obediunt ei?*) *Fit ejus imperio maris tranquillitas.*

Domine ſalvum me fac. *Matth. 14.*

189.

De ambulatione super aquas. Matth. 14.

PRimò, cùm in monte adhuc esset Christus, Discipulis in naviculam abire jussis, & (*Dimissâ turbâ, ascendit in montem solus orare.*)

Secundò, cùm agitaretur noctu navicula, eò ipse venit, ambulans super aquas unde perterrefacti discipuli phantasma esse judicabant. *Phantasma nocte putatur.*

Tertiò, postquàm dixerat ad eos (*Ego sum, nolite timere*) S. Petrus accedendi petiit facultatem, & gradiendo super aquas ob subortum metum mergi cœpit, quem increpans Dominus de modicâ fide, naviculam intravit, & cessavit ventus. *Petrus mergi cœpit.*

De missis ad prædicandum Apostolis.
Matth. 10.

Dat potestatem dæmonia ejiciendi.

PRimò, Discipulis Iesus convocatis dedit potestatem ejiciendi dæmonia ex hominibus, & omne morborum genus sanandi.

Prudentiam & patientiam docet.

Secundò, prudentiam eos docuit & patientiam (*Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ.*)

Profectionis modm.

Tertiò, profectionis exponit modum (*Gratis accepistis, gratis date; nolite possidere aurum neque argentum.*) Ad hæc materiam prædicationis expressit (*Euntes autem prædicate, dicentes: Quia appropinquavit regnum cœlorum.*)

De

De conversione Magdalenæ. Luc. 7.

PRimò, Christo accumbente mensæ in Pharisæi domo, ingressa est mulier, quæ fuerat in civitate peccatrix (sive *Maria Magdalena, soror Marthæ fuerit, sive alia) deferens alabastrinum vas, unguento plenum. *Magdalena accessio ad Iesum.* * b b

Secundò, stans retrò cœpit pedes ejus rigare lacrymis, & capillis suis abstergere, deosculari, & ungere. *Vngit. & abstergit.*

Tertio, criminatam eam à Pharisæo defendit Christus, & ad ipsum ait (*Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum.*) Et ad ipsam deinceps: (*Fides tua te salvam fecit, vade in pace.*) *Defenditur à Christo.*

De quinque millium hominum refectione. Matth. 14.

PRimò, rogabant JESUM Discipuli, ut dimitteret astantes turbas.

Secundò, ipse afferri jussit, quos habebant panes, eosque præmissa benedictione frangens, Discipulis porrexit, turbis hominum discumbere jussis, apponendos. *Fractio panis.*

Tertiò, comederunt, & saturati sunt, & superaverunt cophini duodecim. *Tar rata*

De Transfiguratione Christi.
Matth. 17.

Transfiguratio IESV *Christi.*

PRimò, assumptis IESUS charissimis tribus Discipulis, Petro, Ioanne, & Iacobo, (*Transfiguratus est ante eos, resplenduit facies ejus sicut sol, vestimenta autem ejus facta sunt alba, sicut nix.*)

Coràm Moyse, & Heliâ.

Secundò, loquebatur cum Moyse & Heliâ.

Patris vox cælo è delapsa.

Tertiò, rogante Petro, ut fierent ibi tria tabernacula, insonuit vox de cælo: (*Hic est filius meus dilectus*, &c. *ipsum audite*) Vnde consternati Discipuli, proni collapsi sunt, quos tangendo Christus, dixit: *Surgite, & nolite timere*, &c. *nemini dixeritis visionem, donec filius hominis à mortuis resurgat.*)

De Lazari suscitatione. Ioan. 11.

PRimò, audito Christus nuntio de Lazari ægrotatione, per biduum subsistit ut evidentius foret miraculum. *Biduum expectat.*

Secundò, antequàm suscitet mortuum, utriusque sororis fidem exstimulat (*Ego sum resurrectio & vita: qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, vivet.*) *Sororum fides.*

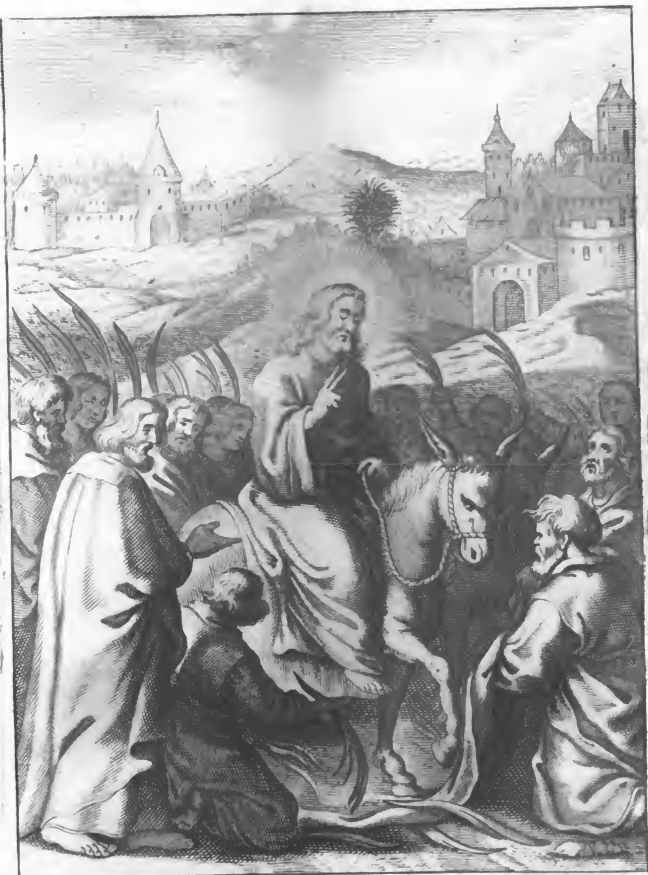
Tertiò, collacrymatus, ac precatus prius suscitavit illum: fuit autem, quo usus est, suscitandi modus, per mandatum (*Lazare veni foras*) *Lazari suscitatio.*

De cœnâ apud Bethaniam. Matth. 26.

PRimò, cœnabat Christus in domo Simonis leprosi, & pariter Lazarus. *Cœna apud Simonem.*

Secundò, effudit MARIA unguentum super caput ejus. *Vnguenti effusio.*

Tertiò, obmurmurat Iudas: (*Vt quid perditio hæc?*) Denuò vero excusat Christus Magdalenam (*Quid molesti estis huic mulieri? opus enim bonum operata est in me.*) *Iudæ obmurmuratio.*

De ingreſſu Ieroſolymam die Palmarum.
Mat. 21 Mar. 11. Luc. 19. Ioa. 12.

De die Palmarum. Matth. 21.

PRimò, præcepit Dominus adduci asinam, & pullum: (*Solvite & adducite mihi, & si quis vobis aliquid dixerit, dicite quia Dominus his opus habet, & confestim dimittet eos.*) *Asina & pulli adductio.*

Secundò, asinam conscendit, Apostolorum vestibus instratam. *Asinam conscendit.*

Tertiò, excepturus eum populus, cùm veniret obviam, vestimentis suis, & ramis arborum sternebat viam & canebat? (*Osanna, filio David: benedictus qui venit in nomine Domini: Osanna in altissimis.* *Populus occurrit venienti.*

De Prædicatione in templo. Luc. 19.

PRimò, docebat quotidie in templo. *Docet in Templo.*

Secundò, finitâ prædicatione in Bethaniam redibat, nemine apud Hierosolymam ipsum excipiente. *Redit in Bethaniam.*

Accipite et comedite: HOC EST CORPVS MEVM

199. *Mat. 26.*

De cœnâ ultimâ. Matth. 26. & Ioan. 13.

ct 161.

PRimò, comedit cum Discipulis paschalem agnum, eosque de imminente suâ morte præmonuit (*Amen dico vobis, quia unus vestrum me traditurus est.*) *Agnus paschalis.*

Secundò, lavit eorum, Iudæ quoque ipsius, pedes, incipiens à Petro, qui ad majestatem Christi, & indignitatem suam respiciens, sese opponebat (*Domine tu mihi lavas pedes?*) Ignarus scilicet præberi à Domino exemplum humilitatis, ita posteà declarante [*Exemplum enim dedi vobis, ut, quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis.*) *Pedum lotio.*

Tertiò, sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum instituit, in signum summæ dilectionis, his verbis utens (*Accipite & comedite,*&c.) Expletâ autem cœnâ, Iudas ad vendendum illum egressus est. *Eucharistia institutio.*

Triſtis eſt anima mea vſque ad mortem.
Matth.26.

De Mysteriis post cœnam & in horto gestis.
Matth. 26 & Marc. 14.

PRimò peracta cœna, & hymno dicto, profectus est Christus ad Oliveti montem cum Discipulis suis undecim, metu plenis: & octo remanere jussit Gethsemani (*Sedete hic, donec vadam illuc, & orem.*) *Ad Oliveti montem pergit cum suis.*

Secundò, ductis secum tribus, Petro, Iacobo, Ioanne, oravit ter dicens, *Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste, verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu.*) Et in ágoniâ existens prolixius orabat. *Ter orat.*

Tertiò, cum eo timoris redigi se passus fuisset, ut diceret (*Tristis est anima mea usque ad mortem*) etiam sanguinem sudavit copiosum, teste Lucâ, (*Factus est sudor ejus sicut guttæ sanguinis, decurrentis in terram.*) Unde conjicere licet, vestimenta ejus jam tum fuisse madefacta cruore. *Sanguinem sudat.*

Ob moderatissimum responsum alapa fœdissima percutitur à ministro.

De comprehensione Christi, & traductione ad Annæ domum. Matth. 26. Luc. 22. Marc. 14 Ioan 18.

PRimò, permisit se Dominus osculo à Iudâ tradi, & quasi latronem comprehendi (*Tamquam ad latronem existis cum gladiis ac fustibus comprehendere me? Quotidie apud vos sedebam docens in templo, & non me tenuistis.* Ipsoque interrogante. *Quem quæritis?*) corruerunt in terram inimici omnes. *Osculum Iudæ.*

Secundò, servum Pontificis percutienti Petro ait (*Mitte gladium tuum in vaginam*) & sanavit servum. *Servi auriculæ abscissio.*

Tertiò, captus & à Discipulis relictus, ad Annæ domum pertrahitur, ubi à Petro paulo post secuto, semel negatus est, & alapam accepit à ministro quodam objiciente (*Sic respondes Pontifici?*) *Christus capitur & deseritur.*

De

GESTA IN CARCERE CAIPHÆ.

De gestis posteà in domo Caiphæ. Matth, 26.

PRimò, abducitur ligatus Christus ab Annâ in domum Caiphæ, ubi Petrus rursum eum bis negavit, atque respiciente ipsum Domino. (*Egressus foras fluvit amarè.*) *Ab Annâ ad Caipham ductus, à Petro negatur.*

Secundò, permansit ligatus totâ illâ nocte. *Nocte manet ligatus.*

Tertiò, circumstantes eum satellites illudebant, vexabant, & velatâ facie colaphis cædebant, interrogantes (*Prophetiza nobis Christe, quis est qui te percussit?*) ac modis aliis blasphemabãt. *Illuditur & vexatur à satellitibus.*

De Christi apud Pilatum accusatione. Matth. 26. Luc. 23. Marc. 15, & Joan. 18.

PRimò, Traducitur deinceps ad Pilatum Christus, & coram eo à Judæis calumniosè accusatur (*Hunc invenimus subvertentem gentem nostram, & prohibentem tributa dare Cæsari.*) *Coram Pilato accusatur.*

Secundo, eo semel atque iterum examinato retulit Pilatus (*Ego nullam invenio in eo causam.* *Causam nõ invenit.*

Tertiò, Barrabæ latronis, quam Christi JESU liberationem, malle se Iudæi proclamarunt (*Non hunc, sed Barrabam.*) *Barraba postponitur.*

De transmisso Christo ad Herodem. Luc. 23.

PRimò, Transmisit Pilatus Christum ad Herodem, æstimans quod esset Galilæus. *ad Herodem mittitur.*

Secundò, Herodi poscenti curiosa, nihil penitus respondit, licet à Iudæis validè accusaretur. *Herodi non respondit.*

Tertiò, ab Herode cum suo exercitu spretus fuit, atque veste albâ indutus. *Albâ veste spernitur.*

Apprehendit Pilatus Iesum, et flagellavit.
Ioan: 19.

De reversione ab Herode ad Pilatum. Matth. 27. Luc. 23. Marc. 15. & Ioan. 19.

PRimò, Christum remisit ad Pilatum Herodes, & ambo eâ ipsâ die, cùm priùs inimici essent, sibi invicem reconciliati sunt. *Remittitur ad Pilatum.*

Secundò, IESUM flagellis cædi jussit Pilatus: milites eumdem spinis coronarunt, atque purpurâ induerunt, deinde irridentes dicebant (*Ave Rex Iudæorum.*) Et colaphos simul impingebant. *Flagellatur. coronatur & purpura illuditur.*

Tertiò, (*Exivit ergo* IESUS *portans coronam spineam & purpureum vestimentum*) & Pilatus dicit illis (*Ecce homo*) Pontifices vero conclamabant (*Crucifige, Crucifige eum.*)

Eduxerunt et bajulans ſibi crucem exivit.

207. *Joan. 19.*

De condemnatione & Crucifixione IESU *Christi.* Ioan. 19.

PRimo, Sedens pro tribunali Pilatus Christum judicavit, & tradidit crucifigendum, posteaquàm negantes eum Iudæi suum Regem esse, dixerunt (*Non habemus Regem, nisi Cæsarem.*) *Morte damnatur.*

Secundò, Bajulavit Christus crucem suam, donec ob virium defectum, Simon quidam Cyreneus illam post eum ferre compulsus est. *Crucem bajulat.*

Tertiò, Inter duos latrones crucifixus fuit ascripto titulo (IESUS NAZARENUS REX IUDÆORUM.) *Inter latrones crucifigitur.*

INRI

Paſſ.' ē, uobis reliq;ns exēplū, ut ſequam: ueſtigia ei'.

1·Pet·2

De Mysteriis in Cruce factis, Matth. 27. Luc. 23. Ioan. 19.

PRimò, blaſphemias pertulit in cruce (*Vah qui deſtruis templum Dei*) &c. *Deſcende de Cruce.*) Et diviſa ſunt veſtimenta ejus. *In cruce blaſphematur.*

Secundò, effatus eſt Dominus in cruce verba ſeptem, Orans videlicet pro crucifigentibus: Latroni parcens: Matrem & Ioannem, ſibi mutuo commendans: Exclamans (*Sitio*) Quando aceto eum potaverunt, & deinde ſe à Patre dicens derelictum, poſteà (*Conſummatum eſt*) Ac poſtremò (*Pater in manus tuas commendo ſpiritum meum.*) *Septem Chriſti verba.*

Tertiò, Sol obſcuratus eſt, ipſo expirante, & petræ ſciſſæ ſunt, aperta quoque monumenta, & velum templi à ſummo ad infimam uſque partem ſciſſum, & latus lancea confoſſum aquam & ſanguinem effudit. *Natura Chriſti morienti compatitur.*

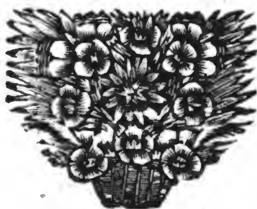
Posuit illum in monumento suo novo *Matth. 27*

De Mysterio sepulturæ. Ibidem.

PRimò, De Cruce sublatus est mortuus Dominus per Ioseph atque Nicodemum, in conspectu ipso Matris afflictissimæ. *De cruce deponitur.*

Secundò, Delatum est ad sepulchrum corpus unctum & inclusum. *Sepelitur.*

Tertiò, adhibiti sunt inibi custodes. *Custodia sepulcri.*

De

Convertiſti planctum meum in gaudium mihi.
Pſal. 29. v. 12.

De Christi resurrectione & apparitione primâ.

PRimùm, Apparuit Dominus Matri suæ, postquàm resurrexit, cùm dicat Scriptura, quod apparuit multis. Licet enim nominatim illam non exprimat, id nobis tamen relinquit pro certo, tamquàm intellectum habentibus: ne alioqui jure audiamus illud: *Adhuc & vos sine intellectu estis?* *Matri apparet.*

Apparuit primo Mariæ Magdalenæ. *Marc. 16.*

De secundâ apparitione. Marc. 16.

PRimò, Summo manè ad monumentum profectæ sunt Maria Magdalene, Iacobi, & Salome inter se dicentes (*Quis revolvet nobis lapidem ab ostio monumenti?*) *Mulieres ad monumentum.*

Secundò, viderunt lapidem revolutum, & Angeli dictum audierunt (IESUM *quæritis Nazarenum Crucifixum. Surrexit, non est hîc.*) *Angeli responsum.*

Tertiò, apparuit Mariæ Magdalenæ quæ, aliis digressis, juxta sepulcrum restiterat. *Magdalenæ apparuit.*

De tertiâ apparitione. Matth. ult.

Mulierum reditus ex monumento. PRimò, redibant à monumento mulieres cum timore ſimul & gaudio ingenti, ut narrarent Diſcipulis, quidquid de Domini reſurrectione intellexerant.

Secundò, apparens eis in viâ Chriſtus ait (*Avete*) Et illæ accedentes, ac proſtratæ ad pedes ejus, ipſum adorarunt.

Eas affatur. Tertiò, affatus eſt illas Dominus (*Nolite timere.*) (*Ite nuntiate fratribus meis, ut eant in Galilæam, ibi me videbunt.*)

De

De apparitione quartâ. Luc. ultimo.

PRimò, Auditâ Petrus ex mulieribus Christi resurrectione, cucurrit ad monumentum. *Petrus cucurrit ad monumentum.*

Secundò, introgressus, sola vidit linteamina, quibus fuerat involutum corpus. *Videt linteamina.*

Tertiò, cogitanti super his Petro Christus se ostendit, unde dicebant Apostoli (*Surrexit Dominus vere, & apparuit Simoni.* *Petro apparet Christus*

Qui ſunt hi ſermones, quos confertis ad invicem. *Luc: 24*

De apparitione quintâ. Ibidem.

PRimò, duobus Diſcipulis deinceps apparuit cùm irent in Emaus, & de ipſo colloquerentur. *Euntibus in Emaus apparet.*

Secundò, Redarguit eorum incredulitatem & myſteria paſſionis atque reſurrectionis ipſis expoſuit (*O ſtulti & tardi corde ad credendum in omnibus, quæ locuti ſunt Prophetæ. Nonne hæc oportuit pati Chriſtum, & ita intrare in gloriam ſuam?*) *Incredulitas redarguitur.*

Tertiò, rogatus, cum eis manſit, fractoque ipſis pane diſparuit: qui ſubito in Hieruſalem reverſi nuntiaverunt Apoſtolis, quomodo vidiſſent eum, & in fractione panis agnoviſſent. *Rogatus cum eis manſit.*

De apparitione ſextâ. Ioan. 20.

PRimò, Diſcipuli omnes præter Thomam, domi congregati erant propter Judæorum metum. *Diſcipuli congregati.*

Secundò, Ingreſſus januis clauſis Chriſtus (*Stetit in medio, & dixit eis, Pax vobis.*) *Ianuis clauſis ingreditur.*

Tertiò, Spiritum ſanctum eis dedit, & ait: (*Accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis*, &c.) *Dat eis Spiritum ſanctum.*

Infer digitum tuum huc, et vide manus mea

219.

Joan. 2

De apparitione septima. Ibidem.

PRimò, S. Thomas, cum apparitioni prædictæ non interfuisset, protestatus erat (*Nisi videro, &c. non credam.*) *Thomæ incredulitas.*

Secundò, Post dies octo, iterum clausis januis obtulit se videndum Christus, & Thomæ dixit: (*Infer digitum tuum huc, & vide, &c. & noli esse incredulus, sed fidelis.*) *Apparet eidem Christus.*

Tertiò, Exclamavit Thomas, (*Dominus meus & Deus meus.*) Cui subintulit Christus: (*Beati qui non viderunt, & crediderunt.*) *Thomæ exclamatio.*

De apparitione octavâ. Ioan. ultimo.

PRimò, Palàm se denuò fecit Christus piscantibus septem Discipulis, qui, cùm totâ nocte nil cepissent, jactum ad mandatum ejus rete (*Iam non valebant illud trahere præ multitudine piscium.*) *Septem discipulis apparet.*

Secundò, per id miraculum, agnoscens eum Joannes, ait Petro (*Dominus est:*) qui confestim desiliens in mare, ad Christum accessit. *Christus à Discipulis agnoscitur.*

Tertiò, dedit eis, ut comederent panem & piscem. Posteà Petro an se diligeret, ter interrogato, suum ovile commendavit (*Pasce oves meas.*) *Suas oves commendat.*

De apparitione nonâ. Marc. ultimo.

Ad Thabor Montem.

PRimò, ex Domini mandato abeunt Discipuli ad montem Thabor.

Eis apparet.

Secundò, iis apparens ille inquit. (*Data est mihi omnis potestas in cœlo, & in terrâ.*)

Mittit ad prædicandum.

Tertiò, mittens eos ad prædicandum per universum orbem, sic mandavit: *Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.*)

De apparitione decimâ. 1. Cor. 15.

Apparet plusquam quingentis.

D*Einde visus est plusquàm quingentis fratribus simul.*)

De apparitione undecimâ, Ibidem.

Apparuit deinde Iacobo.

De apparitione duodecimâ.

APparuisse Christum etiam Iosepho ab Arimathiâ, legitur in hagiographis quibusdam: & verisimile est, atque meditatu pium. *Apparuisse Iosepho ab Arimathiâ legitur.*

De apparitione decima tertiâ. 1. Cor. 15.

APparuit & Beato Paulo post Ascensionem. (*Novissimè autem omnium tamquàm abortivo visus est & mihi*) inquit ipse. Apparuit etiam Patribus in limbo, quoad animam, & postquàm inde educti sunt. *Apparuit & Paulo.*

Denique, resumpto corpore, apparebat passim Discipulis, & cum eis crebro versabatur. *Passim Discipulis apparebat.*

Data eſt mihi omnis poteſtas in cælo
et in terra *Mat. 28.*

De Ascensione Christi. Act. 1.

PRimò, postquàm jam per dies quadraginta multoties se Christus Discipulis suis vivum exhibuisset (*in multis argumentis,& loquens eis de regno Dei*) misit eos Hierosolymam, ut promissum sibi Spiritum sanctum, illic expectarent. *Post dies quadraginta mittit Hierosolymam.*

Secundò, Eduxit eos ad Oliveti montem. (*Et videntibus illis elevatus est, & nubes suscepit eum ab oculis eorum.*) *Educit ad montem Oliveti.*

Tertiò, iisdem in cælum suspicientibus dictum est per duos illos viros in vestibus albis assistentes, quos Angelos fuisse credimus: (*Viri Galilæi, quid statis aspicientes in cælum? Hic* Iesus, *qui assumptus est à vobis in cælum, sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in cælum.*) *Eisdem suspicientibus in cælum Angeli apparent.*

Heu quā ſordet tell'. cū cœlum aſpicio S. Ign.

87.

CONTEMPLATIO

De Paradiso.

ORatio præparatoria de more.

Præludium primum, erit per imaginationem in cælum conscendere, ac se in loco amplissimo, pulcherrimo & amænissimo ante divinam Dei majestatem ac sanctos omnes sibi propitios sistere.

Secundum, Erit petere gratiam qua bene possis ea animo perpetrare, quæ præparavit Deus diligentibus se,

Punctum primum, erit contemplari locum in quo homo in æternum est permansurus: est enim civitas (ex Apocalypsi 21.) in quadro posita per stadia duodecim millia, & longitudo & latitudo & altitudo ejus æqualia sunt, fundamenta muri civitatis omni lapide pretioso ornata: structura muri ejus ex lapide jaspide: portæ duodecim & singulæ ex singulis margaritis: platea aurum mundum tamquam Vitrum perlucidum, & civitas non eget sole neque luna ut luceant in ea: nam claritas Dei illuminat eam, & nox non est in illa.

Secundum, erit considerare quanta felicitas sit homini futura cum cernet corpus suum agile, subtile, impassibile & splendens, singuli enim beati in cœlorum regno clarius sole fulgebunt in perpetuas æternitates, ubi non

esurient neque sitient amplius nec cadet super illos sol neque ullus æstus & mors ultra non erit neque luctus neque clamor neque dolor erit ultra quia prima abierunt.

Tertiò, erit considerare gaudium hominis videntis majestatem divinæ naturæ cum generatione ac processione divinarum personarum, cæterisque omnibus Dei attributis, omnipotentis potentiæ, immensæ sapientiæ, summæ bonitatis & reliquarum infinitarum perfectionum cum pulchritudine & varietate cælorum & rerum omnium creatarum totius mundi quæ in clara visione & intuitu illius essentiæ tamquam in lucidissimo speculo apparebunt.

Quartò, Erit contemplari gloriam hominis admissi in conspectum gloriosissimæ humanitatis Christi Deificatæ & supra omnem creaturarum altitudinem ad dexteram usque patris sublimatæ: in Christo enim videbit relucere omnia fidei nostræ arcana & cognoscet admirandam Verbi divini cum humana natura unionem & modum ineffabilem præsentiæ Christi Domini augustissimo Eucharistiæ Sacramento: intelliget etiam rationes cruciatuum mortis & omnium cumulum meritorum quibus ipse divinæ justitiæ pro peccatis hominum abunde satisfecit & illos in filios Dei adoptavit regnique cælestis reges atque hæredes effecit.

Quintò, cogitare felicitatem quam percepturi sunt beati omnes ex societate sanctissimæ Vir-

Virginis & à dexteris filii aſſiſtentis in veſtitu deaurato & Angelorum Deo miniſtrantium, millia enim millium miniſtrant & decies millies, centena millia aſſiſtunt ei cum copioſa multitudine cæleſtis patriæ omnium Deum laudantium & benedicentium qui ex omnibus gentibus, tribubus & linguis congregati ſuo ordine, ſede ac dignitate propriis cujuſque meritis reſpondente cernentur ſapientiſſime collocati; ita tamen ut alter alterius bono fruatur ut ſuo.

Sextò, erit cogitare jucunditatem qua perfundentur beati ob ſecuram ac perpetuam tantorum gaudiorum poſſeſſionem cognita Dei bonitate qui ipſos à dæmonis jugo, mundi laqueis & carnis illecebris liberavit: & quod, ſpectata multitudine eorum qui perierunt ſe conſpicient æterna quiete, vita ſecura atque immortali donatos, & torrente voluptatis potatos, ſemper illud canticum concinentes: benedictio & claritas & ſapientia & gratiarum actio, honor, virtus & fortitudo Deo noſtro in ſæcula ſæculorum. Amen.

Colloquio uno vel pluribus pro pio animi affectu faciendis, terminabitur contemplatio cum *Pater noſter.*

Regula

Regulæ aliquot, ad motus animæ, quos diversi excitant spiritus, discernendos, ut boni solum admittantur, & pellantur mali.

Conveniunt præcipuè 1. hebdomadæ.

ADvertendum est, quòd potissimùm conveniunt Exercitiis primæ hebdomadæ.

De his qui facilè peccant mortaliter.

Prima regula est, Quòd illis, qui facilè peccant lethaliter, & peccatum peccato addunt, ferè solet inimicus noster illecebras carnis & sensuum delectationes objicere, ut eos teneat peccatis plenos, ac semper cumulum adaugeat. Spiritus verò bonus, è contrario, conscientiam illorum pungit assiduè, & per synderesis, rationisque officium à peccando deterret.

De his qui se à peccatis abstinent.

Secunda, Quod aliis hominibus, qui se à vitiis & peccatis purgandos curant sollicitè, & in obsequii divini studio magis ac magis in dies promovent; immittit spiritus malignus molestias, scrupulos, tristitias, rationes falsas, & alias id genus perturbationes, quibus profectum illum impediat. Spiritui autem bono, ex opposito, proprium consuetumque est rectè agentibus, animum ac vires addere, consolari, devotionis lacrymas ciere, illustrare mentem, & tranquillitatem dare, sublatis obstaculis omnibus, ut expeditius alacriusque per opera bona semper ultra tendant.

Spiritualis consolatio quando dignoscitur.

Tertia, quod spiritualis propriè consolatio tunc esse noscitur, quando per internam quan-

quandam motionem exardeſcit anima in amorem Creatoris ſui, nec jam creaturam ullam, niſi propter ipſum poteſt diligere. Quando etiam lacrymæ funduntur, amorem illum provocantes, ſive ex dolore de peccatis profluant ſive ex meditatione paſſionis Chriſti, ſive aliâ ex cauſa qualibet, in Dei cultum & honorem rectè ordinatâ. Poſtremo conſolatio quoque dici poteſt, fidei, ſpei, & charitatis quodlibet augmentum. Item lætitia omnis, quæ animam ad cæleſtium rerum meditationem, ad ſtudium ſalutis, ad quietem & pacem cum Domino habendam, ſolet incitare.

Quarta, Quod ſpiritualis è contrà deſolatio vocari debet, quævis animæ obtenebratio, conturbatio, inſtigatio ad res infimas, ſeu terrenas: omnis denique inquietudo & agitatio, ſive tentatio trahens in diffidentiam de ſalute; & ſpem, charitatemque expellens. Unde ſe anima triſtari, tepeſcere, ac torpere ſentit, & de ipſius Dei Creatoris ſui clementià, propè deſperare. Sicut enim conſolationi opponitur deſolatio, ita etiam quæ ab utraque oriuntur cogitationes, ſunt inter ſe prorſus oppoſitæ. *Quando ſpiritualis deſolatio.*

Quinta, Quòd tempore deſolationis nihil deliberandum, aut innovandum eſt circa propoſitum animi, aut vitæ ſtatum, ſed in eis perſeverandum quæ fuerant priùs conſtituta, puta præcedente die, vel horâ conſolationis.* Quemadmodùm enim, dum fruitur quis conſolatione illâ, quam diximus, non proprio ſuo. *Tempore deſolationis nihil deliberandum.* * c.c

ſuo,ſed boni ſpiritus inſtinctu regitur: ita, obverſante ſibi deſolatione, agitur à malo ſpiritu, cujus inſtigatione nihil umquam rectè conficitur.

Remedia contra deſolationem. Sexta, Quòd tametſi deſolatione affectus homo, priora ſua conſilia minimè debet immutare; expediet tamen provideri, & augeri ea, quæ contra deſolationis impulſum tendunt: qualia ſunt, inſiſtere orationi, cum diſcuſſione ſui, ac pœnitentiæ aliquid aſſumere.

Quod cogitandum tempore deſolationis. Septima, Quòd quamdiu premimur deſolatione, cogitandum eſt,nos interim relinqui à Domino nobis ipſis, probationis causa, ut per naturales quoque vires, inſultibus inimici noſtri obſiſtamus. Id quod poſſumus haud dubiè, * aſſiſtente nobis jugiter præſidio divino,licet tunc nequaquàm ſentiatur, eò quod fervorem priſtinum charitatis Dominus ſubtraxerit, relicta nihilominùs gratiâ, quæ ad benè operandum, & ad conſequendam ſalutem,ſatis eſſe queat.

* dd

Invat maximè patientia. Octava, Quod hominem tentarione pulſatum, mirè juvat patientiæ ſervandæ ſtudium, quæ vexationibus hujuſmodi propriè opponitur, & è diametro reſiſtit. Accerſenda etiam ſpes eſt, & cogitatio adfuturæ brevi conſolationis: ſi præſertim per ſanctos conatus in ſextâ regulâ ſignatos, deſolationis impetus frangatur.

Tres deſolationis cauſæ. Nona, Quod cauſæ deſolationis tres ſunt præcipuæ. Prima, quia propter noſtram

in

in ſpiritualibus ſtudiis ſeu exercitiis tepeditatem atque acediam, conſolatione divinâ merito privamur. Secunda, ut probemur quinam ſumus, & quomodo in Dei ſervitium & honorem, abſque præſente quodam conſolationum, donorumque ſpiritualium ſtipendio noſmet impendimus. Tertia, ut certi planè ſimus noſtrarum virium non eſſe, vel acquirere, vel retinere fervorem devotionis, vehementiam amoris, abundantiam lacrymarum, aut aliam quamlibet internam conſolationem: ſed omnia hæc gratuita eſſe Dei dona, quæ ſi vendicemus nobis ut propria, ſuperbiæ & vanæ gloriæ crimen, non ſine ſalutis gravi periculo, incurſuri ſumus.

Decima, Quod fruenti homini conſolatione, proſpiciendum eſt, quo ſe pacto gerere poterit, deſolatione deinceps occurrente; ut jam inde acrimoniam & robur animi maturè comparet, ad impetum ejus reprimendum.

Tempore conſolationis quid proſpiciendum.

Undecima, ut ille idem, affluente conſolatione ſeipſum deprimat ac vilifaciat quantum poteſt, reputando ſecum, quàm imbellis, quamque ignavus eſſe apparebit, deſolatione impugnante, niſi per gratiæ & conſolationis divinæ opem cito ſublevetur. Contra vero ille, quem deſolatio moleſtat, æſtimare debet cum Dei gratiâ, ſe poſſe plurimùm, facileque adverſarios ſuos omnes, devicturum eſſe, dummodo in Dei virtute collocet ſpem ſuam, & animum ſuum corroboret.

Conſolatione affluente ſe deprimat.

Duodecima, Quod hoſtis noſter, naturam

&

Quomodo cum hoste nostro confligendum. & morem muliebrem refert, quoad imbecillitatem virium, & animi pervicaciam. Nam sicut femina cum viro rixans, si hunc conspexerit, erecto & constanti vultu sibi obsistere, abjicit illico animum, ac terga vertit: sin vero timidum, fugacemque esse animadverterit, in extremam surgit audaciam, & in illum ferociter invadit. Itidem consuevit dæmon animo & robore planè destitui, quoties spiritualem athletam, corde imperterrito, ac fronte arduâ tentationibus videt reluctari. Sin autem trepidet, ad primos impetus sustinendos, & quasi animum despondeat, nulla est bestia super terram inimico illo tunc efferatior, acrior & pertinacior in hominem, ut cum pernicie nostrâ, malignæ obstinatæque mentis suæ desiderium adimpleat.

Exemplum nequam amatoris in dæmone. Decima tertia, Quod idem inimicus noster morem insequitur nequissimi cujuspiam amatoris, qui puellam honestorum parentum filiam, vel uxorem viri alicujus probi volens seducere, summopere procurat, ut verba & consilia sua occulta sint, nilque reformidat magis ac ægre fert, quàm si puella patri suo, vel uxor marito illa patefaciat, cum sciat hoc pacto de votis & conatibus suis actum esse. Ad eumdem modum obnixe satagit diabolus, ut anima, quam circumvenire cupit ac perdere, fraudulentas suas suggestiones teneat secretas. Indignatur verò maximè, & gravissimè cruciatur, si cui vel confessionem audienti, vel spirituali homini molimina sua detegantur, à

quibus

quibus ita excidere se funditus intelligit.

Decima quarta, Quod solet etiam adversarius imitari aliquem belli ducem, qui obsessam arcem expugnare atque deprædari cupiens, exploratâ priùs naturâ & munitione loci, debiliorem partem aggreditur. Sic nimirum & ille circuit animam, & callide inquirit, quarumnam virtutum præsidiis, moralium scilicet aut theologicarum, ipsa vel munita vel destituta sit: eâque potissimum parte machinis omnibus admotis irruit, ac subvertere nos sperat, quam in nobis minus ceteris firmatam custoditamque esse præviderit.

Exemplum belli ducis in dæmonem.

Regulæ aliæ utiles ad pleniorem spirituum discretionem, & secundæ hebdomadæ potissimum convenientes.

PRima est, Quod proprium est Dei, & Angeli cujusque boni, veram infundere spiritualem lætitiam animæ, quam movent, sublatâ tristitiâ & perturbatione omni, quam ingessit dæmon; cùm hic è contrario, sophisticis argumentis quibusdam, veri speciem præ se ferentibus, lætitiam illam in anima repertam, oppugnare soleat.

Vera spiritualis lætitia à quo.

Secunda, Solius est Dei, consolari animam, nulla præcedente consolationis causa, cùm sit hoc proprium Creatoris, suam ingredi creaturam, & illam in amorem sui totam convertere trahere, & mutare. Causam vero præcedere

Animæ consolatio solius Dei est propria.

nullam tunc dicimus, quando nec ſenſibus, nec intellectui, neque voluntati noſtræ quidquam objectum eſt, quod ejuſmodi conſolationem cauſare ex ſe poſſit.

Quando præceſſit conſolationis cauſa, quis auctor.

Tertia, Quoties præceſſit conſolationis cauſa, auctor ejus poteſt exiſtere tam malus Angelus, quàm bonus, ſed ad fines tendunt contrarios; bonus quidem, ut anima in boni cognitione & operatione magis proficiat, malus autem, ut malè agat illa & pereat.

Mos dæmonis qualis.

Quarta, Id moris eſt ſpiritui maligno, ut in lucis Angelum transfigurans ſeſe, cognitis piis animæ votis, primùm obſecundet, mox inde ad perverſa ſua deſideria illam alliciat. Simulat etenim ab initio bonas ſanctaſque hominis cogitationes ſequi & fovere; at deinde in occultas fallaciarum ſuarum pedicas paulatim tractum illaqueat.

Sedulo cogitationes excutiendæ.

Quinta, Sedulo & accurate excutiendæ ſunt cogitationes noſtræ, circa principium, medium & finem ſuum, quæ tria ſi rectè ſe habeant, Angeli boni argumentum eſt, cogitationes illas ſuggerentis: ſin autem per diſcurſum mentis, aliquid offertur, vel ſequitur, quod ex ſe malum ſit, vel avocet à bono, vel ad minus bonum impellat, quàm anima priùs quærendo ſequi decreviſſet, vel animam ipſam defatiget, angat, ac perturbet, ſublatâ quæ priùs aderat, quiete, pace, & tranquillitate, evidens tunc erit indicium, auctorem eſſe cognitionis ejuſmodi, ſpiritum malignum, utpote utilitati noſtræ ſemper adverſantem.

Sexta,

Quando deprehenditur hostis. quid faciendum.

Sexta, Quoties contingit in aliqua ſuggeſtione deprehendi hoſtem ex cauda ſua ſerpentina, id eſt, fine malo, quem ſemper nobis inſinuare ſtudet; tunc plurimum juvat, revolvere diſcurſum totum, & notare, quid ab initio prætexuerit bonæ cogitationis, & quomodò præcedentem ſpiritualis guſtus ſuavitatem, animi ſerenitatem, ſenſim amovere, ac venenum ſuum infundere tentarit, ut per hujuſmodi experimentum cognitæ illius fraudes, façilius deinceps caveantur.

Diverſitas utriusque Spiritus.

Septima, eorum, qui promovent in bono ſalutis, animis ſe inſinuat uterque ſpiritus diverſo modo: bonus quidem leniter, placidè, ac ſuaviter, ſicut aquæ ſtilla in ſpongiam illabens; malus vero duriter, implacidè, & violenter, cum ſtrepitu quodam, ſicut imber decidens in petram; illis autem, qui indies tendunt in deterius, oppoſitum prorſus uſuvenit. Cujus ſanè diverſitatis ratio eſt, quatenus Angelo utrilibet ſimilis eſt vel diſſimilis animę ipſius diſpoſitio. Si enim contrariam ſibi eam alteruter ſpiritus invenerit, cum ſtrepitu & pulſu, qui facilę adverti queat, ei ſe conjungit. Si conformem vero, tamquam in propriam & apertam domum ſubit cum quiete.

Quando eſt conſolatio ſine pravia cauſa, quid faciendum.

Octava, quoties ſine præviâ ullâ causâ conſolatio nobis adeſt, quamvis ei, tamquam divinitus immiſſæ, ut ſupra dictum eſt, nihil fallaciæ ſubeſſe poſſit; debemus tamen attente ac ſollicite diſtinguere præſens conſolationis tempus à proximo ſequente, in quo ani-

ma fervet adhuc, & favoris divini nuper accepti ſentit reliquias. Nam poſteriore hoc tempore, frequenter accidit, ut vel ex habitu, diſcurſu, & judicio proprio, vel ex boni aut mali ſpiritus inſtinctu, aliqua ſentiamus, vel deliberemus, quæ cum ab ipſo Deo, citra medium non emanent, ſolerti indigent diſcuſſione, priuſquam recipiant aſſenſum, vel in opus veniant.

Regulæ nonnullæ, in diſtribuendis eleemoſynis ſervandæ.

Quando erogatur in conjunctos, quæ ſervanda.

PRima, Si quid erogare libeat in homines genere vel amicitiâ conjunctos, erga quos ſentitur proclivior affectus; attendendæ erunt regulæ quatuor quas ex parte circa electiones commemoravimus. Earum itaque prima hæc eſt, ut affectus erga tales meus, recta proveniat ex amore Dei, quem certe amorem debeo ſentire in me, ut radicem eſſe & cauſam cujuſcumque meæ affectionis erga cognatos & amicos omnes, ac operam dare, ut in hoc præſenti negotio præcipua ea ratio eluceſcat.

Quid ſi quis alter me conſuleret. faciendum.

Secunda, *Ut* conſiderem, ſi quis alter, cui parem mecum ſtatum, ſeu perfectionis gradum optem, me conſulat ſuper negotio iſtiuſmodi, quam ego illi erogationis faciendæ dictaturus ſim rationem. Hac igitur & me uti par eſt.

Quid ſi vitæ exitus inſtaret.

Tertia, Ut cogitem, ſi mihi vitæ nunc exitus inſtaret, quid in hac re egiſſe vellem potiſſimum. Ita ergo agendum in præſentiâ decernam.

Quar-

Quarta, ut proſpiciam ſimiliter, quid mallem in die judicii à me fuiſſe ſuper his transactum. Id quod & nunc citra dubium præeligam. *Quid mallem in die judicii.*

Quinta, ut quoties ad perſonas, mihi humano aliquo vinculo conjunctas, affectum meum ſentio magis inclinare, regulas quatuor prædictas ſedulò expendam, & juxta eas examinem affectum; nihil de eleemoſynâ, ſeu diſtributione faciendâ cogitans, donec ab animo, ſi quid non rectum ineſt, removero. *Quid quando ad conjunctos inclinatur.*

Sexta, quamvis facultates divino cultui, & uſui Eccleſiaſtico dicatæ, citra culpam aſſumi poſſint diſtribuendæ ab eo, qui ad hoc miniſterium ſit vocatus; cùm tamen plurimis, in determinandâ propriis ſuis ſumptibus juſtâ portione, ſoleat de exceſſu ſcrupulus incidere, operæ pretium eſt juxta regulas ſuperiores, vitæ ſuæ ſtatum rectè diſponere. *Quid ſervandum pro rebus Eccleſiaſt.*

Septima, Propter rationes dictas, & alias pleraſque, in adminiſtrandis iis, quæ ad propriam perſonam, conditionem, domum, aut familiam pertinent; optimum ac ſecuriſſimum eſt unicuique, diſtributionis curam ſubeunti, ut ſuæ ſubtrahat commoditati quantum poteſt ac ſeipſum proximè conformet, ad exemplar Domini noſtri Jeſu Chriſti ſummi Pontificis: quandoquidem in tertio etiam Carthaginenſi Concilio, in quo interfuit S. Auguſtinus, decretum fuit, ſupellectilem Epiſcopi, vilem ac pauperem debere eſſe. Hoc idem in quolibet ſtatu ſeu vitæ genere provideri convenit, habi- *Optima ratio diſtribuendi.*

tâ interim ratione perſonarum, & ſtatuum ipſorum: ſicut in matrimonio exemplum præbent S. Joachimus & S. Anna, qui diviſis per annos ſingulos facultatibus ſuis in tres partes, pauperibus unam erogabant, alteram dicabant in templi & divini cultus miniſterium, & tertiam poſtremò neceſſitati ſuæ reſervabant.

Quædam notatu digna de ſcrupulis, quos animæ dæmon injicit, dignoſcendis.

Scrupulus impropriè. PRimum, Vulgò ſcrupulum appellant, quando ex proprio liberi arbitrii motu & judicio, aliquid concludimus peccatum eſſe, cùm peccatum non ſit, veluti ſi quis animadvertens ſe crucem, ex paleis humi figuratam, in tranſitu calcaſſe, crimini ſibi vertat. Hoc autem non ſcrupulus propriè, ſed judicium potiùs erroneum vocari debet.

Scrupulus propriè qualis. Secundum, Scrupulus propriè dicendus eſt quoties poſt calcatam crucem ejuſmodi, vel poſt cogitationem, loquelam, aut operationem aliquam, oboritur nobis extrinſecus, peccati admiſſi ſuſpicio. Et quamvis alterâ ex parte veniat in mentem, nos minimè peccaſſe; ambiguitatem tamen quamdam, atque animi perturbationem ſentimus, à dæmone videlicet obtruſam.

Prior ſpecies ſcrupuli impropriè, fugienda. Tertium, Prior ſcrupuli ſpecies, impropriè ſic dicti, prorſus abhorrenda eſt ut erroris plena. Poſterior vero, per tempus aliquod (dum

(dum præsertim recens est vitæ melioris institutio) animam rebus spiritualibus vacantem, non parum juvat, cum eam mirum in modum purget, atque ab omni peccati specimine abducat, juxta illud Divi Gregorii: *Bonarum mentium est, ibi culpam agnoscere, ubi culpa non est.*

Quartum, Callidè observare solet inimicus qualisnam sit animæ cujusvis conscientia, crassiorne, an delicatior. Et si quam invenit delicatam, multo quoque delicatiorem efficere nititur, & in extremum quemdam redigere anxietatis gradum, ut sic misere turbatam, à profectu spirituali tandem dejiciat. *Dæmonis calliditas in conscientiâ observandâ.*

Puta si animam noverit, quæ peccato nulli consentiat, mortali, sive veniali, imò ne umbrā quidem (ut sic dicamus) voluntarii peccatī sustinere queat; tunc, quoniam non potest veram peccati rationem illi objicere, eò satagit adducere, ut peccatum sibi esse credat, quod revera non est, cujusmodi est, de verbo aliquo, vel cogitatiunculâ repentinâ. Crassam è diverso animam, seu conscientiam, reddere crassiorem studet, ut quæ negligebat priùs venialia peccata, mortalia quoque nunc parum curet, ac in dies minùs respiciat.

Quintum, ut anima progredi valeat in viâ spirituali, ad illius partis oppositum tendat necesse est, in quam inimicus tentat pertrahere: ut si laxiorem iste conscientiam facere adnititur, faciat illa strictiorem: aut relaxet contrà, si dæmon nimiùm velit restringere. Sic *Vt nitendum contra scrupulos.*

enim continget, vitatis extremæ utriusque partis periculis, animam ipsam in medio quodam quieto & securo statu jugiter manere.

Cum vanâ gloriâ pulsatur. Sexta, Quotiescumque homini, dicere aut agere aliquid volenti, quod ab Ecclesiæ usu, vel majorum nostrorum sensu non dissonat, quodque tendit in Dei gloriam, obviat extrinsecus suggestio dissuadens, ne dicat aut agat illud propositum, adductâ vel vanæ gloriæ, vel mali alterius cujusvis fucatâ quadam ratione; tunc ad Deum elevanda mens est: sique appareat, ad ejus gloriam spectare dictum aut factum ejusmodi, vel certe contrarium non esse, tendendum rectâ erit adversus talem cogitationem, atque obstrepenti nobis inimico respondendum cum Divo Bernardo: *Nec propter te cœpi, nec propter te finiam.*

Regulæ aliquot servandæ, ut cum orthodoxâ Ecclesiâ verè sentiamus.

Animi promptitudo PRima, Sublato proprio omni judicio, tenendus est semper paratus promptusque animus, ad obediendum veræ Christi sponsæ, ac sanctæ matri nostræ, quæ est orthodoxa, catholica, & hierarchica Ecclesia.

Laus frequentiæ Sacramentorum. Secunda, laudare convenit solitam fieri Sacerdoti confessionem peccatorum, & Eucharistiæ sacræ sumptionem annuam ut minimum, cum sit laudabilius, octavo quoque die aut semel saltem in mense quolibet, servatis interim con-

conditionibus debitis, Sacramentum ipſum ſuſcipere.

Tertia, Commendare Chriſti fidelibus, ut frequenter ac devotè Miſſæ ſacrum ſeu ſacrificium audiant. Item cantus Eccleſiaſticos, pſalmos, & prolixas preces in templis, vel extra templa recitandas: tempora etiam probare, determinata officiis divinis & precationibus quibuſcumque, ut ſunt quas vocamus horas canonicas. *Commendatio ſacrorum & cantus Eccleſiaſtici.*

Quarta, laudare plurimum religionum ſtatus, atque cælibatum, ſeu virginitatem matrimonio præferre. *Commendatio religioſi ſtatus.*

Quinta, comprobare vota religioſorum de ſervandâ caſtitate, paupertate, obedientiâque perpetuâ, cum aliis perfectionis, & ſupererogationis operibus. Ubi obiter notandum eſt, quod cum voti ratio ad ea pertineat, quæ ad perfectionem ducunt vitæ Chriſtianæ; de aliis, quæ ab ipsâ perfectione potius avertunt, ut de negotiatione, vel matrimonio, votum numquàm emittendum ſit. *Commendatio votorum & perfectionis religioſæ.*

Sexta, Laudare præthereà reliquias, venerationem & invocationem Sanctorum. Item ſtationes, peregrinationeſque pias, indulgentias, jubilæa, candelas in templis accendi ſolitas, & reliqua hujuſmodi pietatis ac devotionis noſtræ adminicula. *Commendatio reliquiarum, ſtationum, &c.*

Septima, Extollere abſtinentiæ ac jejuniorum uſum, ut quadrageſimæ, quatuor temporum, vigiliarum, ſextæ feriæ, ſabbati, aliorumque pro devotione ſuſceptorum. Item ſpontaneas *Commendatio jejuniorum, ſtationum, &c.*

neas afflictiones sui, quas pœnitentias dicimus non internas solum, sed etiam externas.

Commendatio templorum & imaginum. Octava, Laudare insuper templorum extructiones, atque omnamenta, nec non imagines, tamquam propter id quod repræsentant, jure optimo venerandas.

Commendatio præceptorum Ecclesiasticorum. Nona, Confirmare maximè omnia Ecclesiæ præcepta: nec impugnare ullo modo: sed contra impugnantes quæsitis undique rationibus promptè defendere.

Approbatio Patrum, decretorum, &c. Decima, Patrum etiam, seu superiorum decreta, mandata, traditiones, ritus, & mores studiosè probare. Licet autem non reperiatur ubique ea, quæ deberet esse, morum integritas; si quis tamen, vel in publicâ concione, vel in populari commercio, ipsis obloquitur, generat potiùs damna & scandala, quam aliquid afferat remedii aut utilitatis, cùm nihil aliud sequatur, nisi exasperatio & obtrectatio populi adversus Principes ac Pastores suos. Temperandum est igitur ab isto invectivarum genere. Verumtamen, sicut damnosum est, primates ipsos absentes, apud populum allatrare, atque proscindere: ita rursus privatim admonere eos, qui si velint, mederi huic malo possunt, operæ pretium videtur fore.

Doctrinæ sacræ, tum positivæ, tum scholasticæ commendatio. Undecima, Doctrinam sacram plurimi facere, tum eam, quæ Positiva dici solet, tum, quæ Scholastica. Sicut enim Sanctis Doctoribus antiquis Hieronymo, Augustino, Gregorio, & consimilibus, scopus fuit, ad amorem & cultum Dei amplectendum, animos

mos movere; ita peculiare est B. Thomæ, Bonaventuræ, Magistro sententiarum, & aliis recentioribus Theologis, dogmata ad salutem necessaria exactiùs tradere, atque definire, prout convenit suis temporibus, & posteris, ad errores hæresum confutandos. Siquidem Doctores hujusmodi, ut sunt tempore posteriores non solùm Scripturæ sacræ intelligentiâ præditi sunt, & veterum auctorum juvantur scriptis; sed etiam cum influxu divini luminis, conciliorum sanctionibus, decretis, & variis Ecclesiæ sanctæ constitutionibus, ad salutis nostræ subsidium feliciter utuntur.

Vitanda cũ Sanctis comparatio.

Duodecima, Culpabilis est ac vitanda hominum, qui adhuc in terris vivunt, (quantumvis laudabilium) comparatio cum Sanctis & Beatis, dicendo: Iste est doctior S. Augustino: Ille est alter S. Franciscus: Æqualis est Paulo sanctitate, aut aliquâ virtute, non est inferior, &c.

Ecclesiæ definitioni prom. pia submissio.

Decima tertia, Denique ut ipsi Ecclesiæ Catholicæ omnino unanimes, conformesque simus, si quid, quod oculis nostris apparet album, nigrum illa esse definierit, debemus itidem, quòd nigrum sit, pronuntiare. Indubitate namque credendum est, eumdem esse Domini nostri Jesu Christi, & Ecclesiæ orthodoxæ, sponsæ ejus, spiritum, per quem gubernamur ac dirigimur ad salutem: neque alium esse Deum, qui olim tradidit Decalogi præcepta, & qui nunc temporis Ecclesiam hierarchicam instruit atque regit.

Decima

Vt de prædestinatione loquendum. Decima quarta, Advertendum quoque est, quamquàm verissimum sit, nemini contingere salutem, nisi prædestinato; circumspecte tamen super hoc loquendum esse, ne forte gratiam seu prædestinationem Dei nimis extendentes, liberi arbitrii vires, & operum bonorum merita excludere velle videamur: vel è converso, ne plus æquo hisce tribuentes, illis interim derogemus.

Vitandus de prædestinatione sermo frequens. Decima quinta, Similem ob causam frequens de prædestinatione sermo habendus non est: sique incidat nonnumqnam, ita temperari decet, ut nulla plebi audienti detur occasio erroris, ac dicendi: Si de salute meâ, vel damnatione jam definitum est; sive malè, sive benè agam, aliter evenire non potest: unde solent multi opera bona negligere, & alia subsidia salutis.

Cautè de fide dicendum. Decima sexta, Accidit etiam non raró, ut ex immodicâ fidei prædicatione & laude, adjectâ distinctione aut explicatione nullâ, ansam arripiat populus, torpescendi circa bona quælibet opera, quæ fidem præeunt aut sequuntur charitatis nexu efformatam.

Vt de gratiâ loquendum. Decima septima, Neque itidem prædicandæ & inculcandæ gratiæ Dei usque adeò insistendum fuerit, ut serpere inde possit auditorum animis lethalis error, negatâ liberi arbitrii nostri facultate. De gratia ergo ipsa diffuse quidem loqui fas est, Deo aspirante, sed quatenus in gloriam ejus uberiorem redundat, idque juxta modum convenientem, nostris præsertim

ſertim temporibus, tam periculoſis: ne & liberi arbitrii uſus, & operum bonorum efficacia tollatur.

Decima octava, Quamvis ſummè laudabile ſit atque utile, ex dilectione pura inſervire Deo, nihilominùs tamen valdè commendandus eſt Majeſtatis divinæ timor. Neque porrò is timor ſolùm, quem filialem appellamus, qui pius eſt ac ſanctus maximè; verùm etiam alter, ſervilis dictus. Quippe qui homini utilis eſt admodùm, & ſæpenumerò neceſſarius, ut à mortali peccato, quando incidere contingit, reſurgere promptè ſtudeamus: à quo, dum erimus immunes atque alieni, faciliùs patebit aſcenſus ad timorem illum filialem Deo penitùs acceptum, qui nobis cum ipſo Deo unionem amoris præſtat & conſervat. *Timoris laudabilis.*

Quæ ab aliis impreſſis Exercitiorum exemplis variant, ex utroque noſtro exemplari manuſcripto. In myſteriis autem vitæ Chriſti, etiam ex editione vulgatâ, emendata ſunt.

Loca

Loca quæ ex diligenti cum Hispanico autographo collatione adnotata sunt in hac postremâ editione.

A Patrum deputatio, quæ in V. Generali Congregatione pro recognoscendo Directorio Exercitiorum instituta fuit; illud in primis proposuit, ut antequàm liber Exercitiorum denuò imprimeretur, cum Hispanico autographo, qui Romæ servatur, diligenter conferretur, non ut nova quædam versio fieret, sed ut loca quædam accommodarentur, quæ in vulgatâ Latinâ editione subobscura videbantur Quod cùm R. P. N. fieri mandasset, factâ diligenti collatione, compertum est, Latinam editionem in paucis ab autographo discrepare. Iis igitur prætermissis, quæ parvi momenti esse videbantur, ea tantùm loca adnotari placuit, in quibus sensus subobscurus censebatur, vel certè clarior hac novâ versione reddi poterat. Quæ omnia cùm essent à R. P. N. cum Patribus Assistentibus diligenter examinata, ne vulgata editio, ob reverentiam, quæ illi meritò debetur, mutari

videretur,

videretur, satius visum est, si in fine Exercitiorum loca omnia, quæ sunt adnotata, ponerentur stellulis quibusdam signata, quæ locis, in quibus facta est mutatio, responderent, ut faciliùs, quæ in postremâ hac editione fuerunt accommodata, reperiri à quolibet possent. Hic autem labor, ut speramus, majorem quamdam lucem afferet iis, qui Exercitia tractant, omnibusque Societatis nostræ hominibus, qui Exercitiorum usum habere debent frequentissimum, non erit injucundus. Romæ, 25. Iunii, M. D. XCVI.

Mandato R. P. N. Generalis.

JACOBUS DOMINICUS

Secretarius.

IN

ANNOTATIONIBVS XX.

Quæ sunt in principio Exercitiorum.

PAginâ 57. *Annotatione quartâ in fine, ubi dicitur*: * *a* Expedit nonnumquàm succidi hebdomadam. *Sensus erit clarior si legatur*: Contrahi hebdomadam.

Pag. 58. *Annotatione octavâ, ubi dicitur*: * *b* In prioribus duabus hebdomadis. *Lege*: Pro prioribus duabus hebdomadis.

Pag. 59. *Annotatione decimâ in fine, ubi habetur*: * *c* Atque per exercitia primæ hebdomadæ comprehenditur. *Lege*: Atque exercitiis primæ hebdomadæ respondet.

Pag. 61. *Annotatio decimaseptima ita poni debet*: * *d* Decima septima. Perutile est, ut qui tradit Exercitia, quamvis inquirere, ac scire non intendat proprias alterius cogitationes & peccata; certior tamen fideliter fiat de variis agitationibus & cogitationibus, quas varii spiritus immittunt. Perspecto enim majori, aut minori ejus profectu, nonnulla spiritualia Exercitia præscribere illi potest, præsenti animæ necessitati opportuna.

In

In Fundamento.

PAg.67. *Vbi dicitur* : * *e* Prout libertati arbitrii noſtri ſubjectæ ſunt, & non prohibitæ. *clariùs ex autographo dicatur*: Prout libertati arbitrii noſtri permiſſum eſt, & non prohibitum.

Pag. eadem. *Circa finem fundamenti, ubi habetur* : * *f* Sed conſentaneum eſt, ex omnibus ea demum, quæ ad finem ducunt, eligere ac deſiderare. *dicatur* : Sed conſentaneum eſt ex omnibus ea demum, quæ ad finem, cujus gratiâ conditi ſumus, nos ducunt, eligere ac deſiderare.

In V. Exercitio primæ hebdomadæ.

PAg.105. *In primo puncto*: * *g* Et animas igneis quibuſdam corporibus, velut ergaſtulis incluſas. *dicatur* : Et animas velut igneis quibuſdam corporibus, tamquàm ergaſtulis, incluſas.

In Additionibus.

PAg.107. *In primâ Additione, ubi dicitur* : * *h* Cogitem de horâ, quâ ſurgendùm mihi erit, & de Exercitio faciendo. *Ex autographo dicatur:* Cogitem de horâ, quâ ſurgendum mihi erit, Exercitii faciendi puncta breviter animo retractans.

In Meditatione secundæ diei in secundâ hebdomadâ.

PAg 125. *In primo puncto*: * *i* Inter quos me adesse fingam, tanquàm pauperculum, eorum utcumque necessitatibus, &c. *addatur ex autographo*: Inter quos me adesse fingam, tamquàm pauperculum, & servulum indignum, eos spectantem, contemplantem, & eorum necessitatibus cum reverentiâ maximâ famulantem.

In quintâ Contemplatione.

PAg. 127. *In tertio puncto*: * *k* Dulcedo animæ, divinis donis, &c. *Legatur*: Dulcedo, divinitatis, animæ, ejusque virtutum, ac ceterorum omnium juxta rationem, &c.

In quinque Notandis.

PAg. 128. *In tertio*: * *l* Superadditâ circa vesperas unâ repetitione, & sensuum applicatione ante cœnam. *Ex autographo*: Superadditâ circa vesperas unâ repetitione, & posteà sensuum applicatione ante cœnam.

In secundâ die.

PAg. 130, * *m* Et fuga in Ægyptum. *Additur ex autographo*: Et fuga ejusdem veluti exulantis in Ægyptum.

In

In Præludio post Contemplationem tertiæ diei.

PAg.131. *Quod ibi dicitur de distinctione duplicis status, clariùs ita ponetur ex autographo:* * n Cùm suprà propositum fuerit exemplum Christi de vitæ genere, quod in mandatorum Dei observatione consistit, dum parentibus suis fuisse subditus memoratur, & primus, seu communis status appellatur. Nunc idem ipse Dominus formam videtur exhibere alterius, seu secundi status perfectionem Evangelicam afferentis, quando videlicet in templum se contulit, &c.

In Meditatione quartæ diei de tribus hominum Classibus.

PAg.139. *In fine primi Præludii* : * o Sublato utcumque noxio affectu rerum, utpote saluti impedimento. *Legatur*: Sublato utcumque noxio affectu rei partæ, utpote, &c.

Pag.140. *In primâ Classe* : * p Debitaque adminicula toto vitæ tempore non admovet. *Ex autographo* : Debitaque adminicula usque ad horam mortis non admovet.

Pag. eadem. *In tertia*: * q Ac, interim omnia relinquens integra, &c. *usque ad finem. Ita ex autographo verti potest clariùs*: Ac interim ita se gerit, ut qui omnia in affectu reliquerit, enitendo scilicet, neque hoc, neque aliud quippiam expetere, nisi quantum divini obsequii intui-

tus moveret; ita ut non aliam admittat relinquendæ, aut retinendæ rei acquisitæ causam, præter rationem ac desiderium melius Deo Domino nostro serviendi.

Pag. 140. *In Notando:* * r Servabimus tamen interea &c. *usque ad finem. In autographo sic habetur:* Atque hoc ipsum optare, petere, & flagitare, spectato solùm obsequio & gloriâ divinæ ipsius bonitatis.

In secundo Notando post duodecimam Meditationem.

PAg. 142. *Secundo* : * *s* Quòd inchoanda est, &c. *usque ad finem. Omnis dubitandi ratio tollitur, si ita vertatur ex autographo*: Secundò, quòd inchoanda est electionum discussio à contemplatione discessus Christi ex Nazareth Jordanem versus inclusivè, quæ fit quinto die, ut in sequentibus declaratur.

In modo secundo benè eligendi.

PAg, 152. *In secundâ Regulâ* : * *t* Secunda, est considerare, &c. *usque ad finem. Clariùs ita verti potest ex autographo* : Secunda est considerare, si quis mihi vir anteà ignotus, & numquàm planè visus, cui tamen nihil non perfectionis inesse cupiam, occurreret dubius super electione hujusmodi, quidnam ego illi faciendum ad majorem Dei gloriam, & majorem animæ illius perfectionem essem consulturus: quo animad-

animadverso, id mihi agendum ducam, quod alteri suaderem.

In tertiâ hebdomadâ.

PAg. 157. *In titulo primæ contemplationis:* * v Prima contemplatio fit in media nocte, &c. *addatur ex autographo*: Prima contemplatio de Christi Domini nostri profectione à Bethania in Hierusalem, & de gestis usque ad ultimam cœnam inclusivè, fit media nocte, & continet orationem præparatoriam.

Pag. 158. *In quarto puncto*: * x Quartum, advertere, quidjam inde, &c. *ita vertendum ex autographo*: Quartum, advertere quid Christus Dominus noster in humanitate patiatur, aut pati appetat, juxta punctum, quod meditandum suscipitur: unde incipiam & ipse maximo conatu dolorem, mœstitiam, & fletum mihi excitare: idemque curabo in subsequentibus punctis.

In 1. Contemplatione 4 hebdomadæ.

PAg. 169. *In primo Præludio*: * y Sepulto corpore. *Ex autographo habetur*: Corpore ab anima separato; *vox enim illa* (sepulto) *non est*, *neque cohæret cum aliis.*

Pag. 170. *In quarto puncto*: * z Quomodò Christi divinitas passionis & mortis tempore abscondita. *In autographo habetur*: Quomodò Christi divinitas, quæ passionis tempore videbatur abscondita, &c.

In Contemplatione ad acquirendum amorem.

PAg.176. *In tertio puncto, post illa verba:* * *aa* Laborantem quodammodò. *addantur hæc ex autographo:* Ut in cælis, elementis, plantis, frugibus, & animantibus, quatenus dat, &c.

De Conversione Magdalenæ.

PAg.213. *In autographo non habentur verba illa:* * *bb* Sive Maria Magdalena soror Marthæ fuerit, sive alia.

In 5. Regulâ de discretione spirituum.

PAg.253. *Verba illa:* * *cc* Quemadmodùm enim dum fruitur quis, *usque ad finem. ita commodiùs verti possunt ex autographo:* Quemadmodùm enim in consolatione bonus spiritus nos magis regit ac dirigit; ita in desolatione malus, cujus instigatione & consiliis nihil rectum decernere possumus.

In 7. Regulâ de discretione spirituum.

PAg.254. *Circa medium:* * *dd* Assistente nobis jugiter præsidio divino, licet tunc nequaquàm sentiatur. *In autographo sic habetur:* Assistente nobis præsidio divino, quod semper manet, licet tunc nequaquàm sentiatur.

In 2. Regulâ pro distribuendis Eleemosynis.

PAg.260. *Secunda* : * *ee* Ut considerem, &c. *usque ad finem. Hæc regula in autographo sic habetur* : Secunda, Ut considerem si quis alter esset mihi planè ignotus, cui tamen pro hoc ministerio, & ipsius statu omnem perfectionis gradum exoptem, quam ego illum in hac distributione rationem sequi vellem ad majorem Dei gloriam, & animæ suæ perfectionem, hac ipsa eadem mihi utendum esse.

LAUS DEO.

BREVIS INDEX

Meditationum, Additionum, & Notandorum, quæ hoc libro continentur.

Prima hebdomada.

Heb-

INDEX

Hebdomada secunda.

Tertia hebdomada.

 Notan-

Quarta hebdomada.

Vitæ D.N. Jesu Christi Mysteria.

De

INDEX

De

Regulæ utiles.

INDEX SECUNDUS.

Tam pro eo, qui dirigit; quam qui dirigitur.

OBservandum est 1. numeros arithmeticos majores priores, designare dies Exercitiorum usque ad XXV.

2. Literas capitales sive Romanos, ordine secundos, innuere sequelam Exercitiorum ejusdem diei. Sic, ut A. primum suggerat, B. secundum; C. tertium; &c.

3. Arithmeticos numeros minores sive communes, quæ tertio ac ultimo loco notantur, indicare paginam, in quâ, quod ponitur, invenitur.

4. Utile esse, ad præparationem Exercitiorum, prælegere Bullas Pontificias tum PAULI. PP. III. pag. 7. & Censorum testimonia, pag. 12. tum ALEXANDRI. PP. VII. pag. 15. Uti etiam Brevem Instructionem meditandi. à pag. 23. usque ad pag. 54 Nec non Annotationes pag. 55. Atque Additiones pag. 107.

V. Die.

De

Ad majorem Dei gloriam.

